

revista 10 ^{7•III} 1975 economică

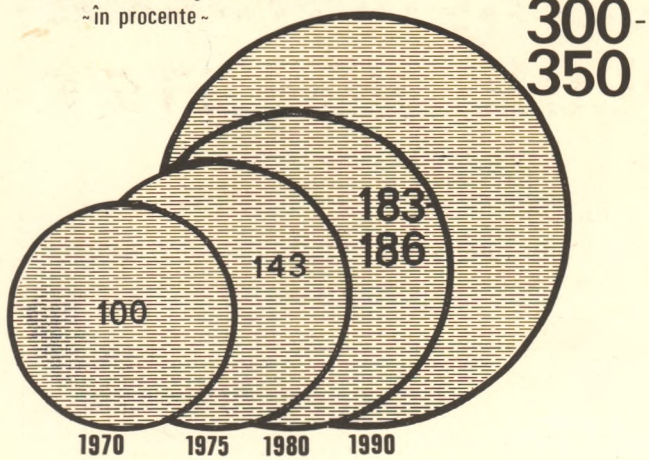
CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

VOTÎND LA 9 MARTIE 1975
CANDIDAȚII
FRONTULUI ÚNITĂȚII SOCIALISTE

VOTĂM
PENTRU
VIITORUL LUMINOS AL PATRIEI

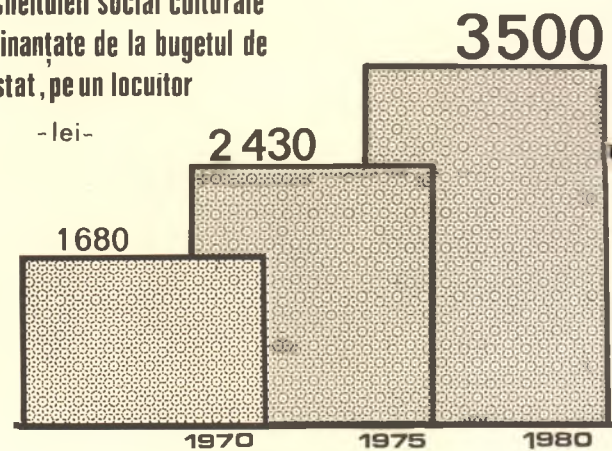
Veniturile reale pe un locuitor

- în procente -

Cheltuieli social culturale finanțate de la bugetul de stat, pe un locuitor

- lei -

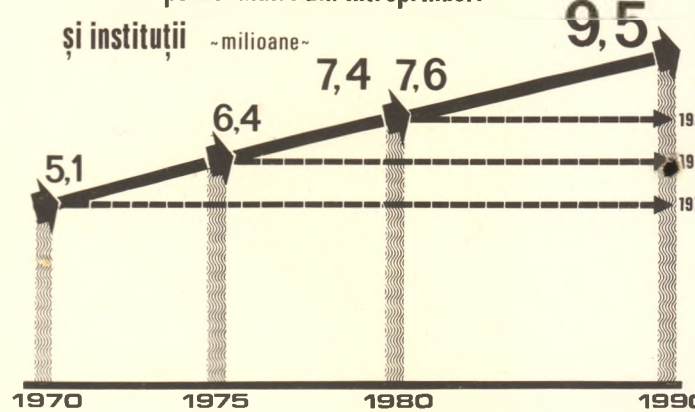
„Tot ceea ce s-a împlinit și se împlinesc în țara noastră este închinat omului, bunăstării sale, afirmării multilaterale a personalității umane. Ridicarea nivelului de trai al întregului popor constituie țelul suprem al politicii partidului nostru, esența însăși a făuririi noii orinduirii socialiste“.

(Din Manifestul Frontului Unității Socialiste)

Numărul personalului din întreprinderi și instituții

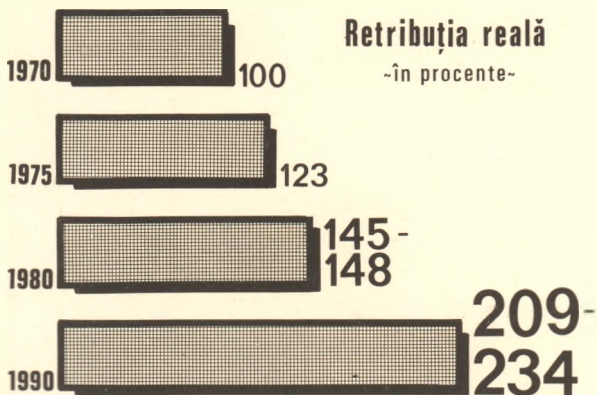
- milioane -

aproape

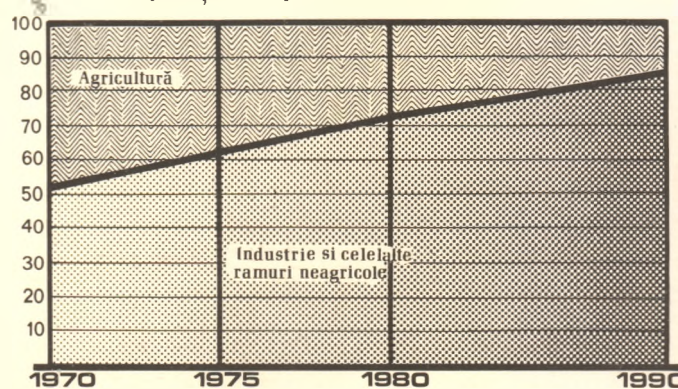

Retribuția reală

- în procente -

Populația ocupată - în procente -

CUVÎNTUL VREMURILOR ȘI AL VRERILOR NOASTRE

ȚARA ÎNTREAGĂ, toți cei ce sînt fiii acestui pămînt bun și rodnic și trăiesc în spațiul doinelor românești se vor afla din nou în fața urnelor și vor fi acolo ei înșiși, cu gîndurile și certitudinile lor, pentru ca să-și spună cuvîntul asupra vrerilor lor.

O națiune din oțel proaspăt ce-și visează formele de miine

Pentru ca poporul nostru să ajungă să aibă un cuvînt de spus nu numai în țară, ci și în lume, ca să-și poată afirma deplina independență și suveranitate, ca să-și croiască propriul drum prin muncă în libertate și prin libertatea de a-și alege și făuri viitorul, a trebuit să străbată calea aspră a îndeplinirii năzuințelor sale. Pornind din acele vremuri cînd „oftau cavalele cu patimă aprinsă, înăbușită”, spune un poet al contemporaneității: „Din brațul arborilor răstigniți / cioplit-am noduros toiag / în pribegia lungă spre dreptate”.

În această pribegie lungă în propria noastră țară, a trebuit să trecem peste samavolnicia burghezo-moșierească, peste simulacrele de alegeri și promisiunile fățarnice, demagogice ale candidaților la deputăție brînzovenesti, cațavenci, dandanaci, ipătești, care după zicala populară „își țineau cuvîntul cum țîn ciinii vinerea”.

A trebuit să alegem un alt drum pe care să mergem țara, și țara, oțelindu-se, a ales drumul socialismului, dreptății, al orînduirii în care fiecare și toți împreună să ne bucurăm de tot ce munca, inteligența, talentul poporului nostru creează.

În noua Românie, de la o platformă electorală la alta, de la o perioadă legislativă la alta, s-au concretizat în fapt nu vorbe fără acoperire, ci planuri concrete cu obiective clare, precizate științific și democratic elaborate — de jos în sus, — vizînd omul și cerințele lui materiale și spirituale.

O consemnare, edificatoare atît asupra semnificațiilor sistemului nostru social-economic cît și ale celui electoral — umaniste în esență și formă — este formulată lapidar în Manifestul Frontului Unității Socialiste:

„Programul prezentat la alegerile trecute în domeniul ridicării bunăstării poporului a fost îndeplinit și depășit, ceea ce se reflectă în îmbunătățirea vieții fiecărei familii, a fiecărui cetățean. Aceasta este rodul eforturilor depuse de oamenii muncii pentru îndeplinirea înainte de termen a cincinalului, al succeselor obținute în dezvoltarea industriei, agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naționale”.

...cu gînduri curate ca roua acestei dimineți a comunismului

În acel ceas solemn al gîndirii și al depunerii în urnă a votului, va răsuna pentru fiecare cavatul bucuriei de a contribui la apropierea zorilor comunismului, de a-și fi ales în mod deliberat viitorul, într-un consens național prefigurat în Programul P.C.R. și oglindit în Manifestul Frontului Unității Socialiste.

Gîndurile fiecăruia se vor îndrepta spre împlinirile noastre, spre orînduirea spre care înaintăm, nu ca pribegi rătăciți în haosul vieții, ci ca deschizători de drumuri, avînd în frunte pe cei mai buni dintre cei buni, pe cei ce și-au dedicat viața, talentul, energia țelurilor comunismului, exigențelor stringente de astăzi ca temelie a celor de miine.

Acești oameni vor fi cei pe care îi vom alege la 9 martie, pentru că orînduirea noastră socialistă cere ca vrerea țării să fie lege, iar cei care fac legea să-i reprezinte vrerea.

Primul reprezentant al țării, președintele Nicolae Ceaușescu, a creat un stil nou de conducere, de sudare a legăturilor dintre aleși și alegători, stil care a devenit o parte esențială a democrației socialiste în țara noastră: întîlnirile de lucru direct în întreprinderi, acolo unde se făurește avuția națională; dialoguri permanente cu oamenii din domeniile științei, culturii, artei, legăturile nemijlocite cu masele populare. Și de data aceasta întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu alegătorii au fost tot atîtea prilejuri de examinare profundă a realităților concrete sociale și economice, de confruntare a angajamentelor cu rezultatele, de luare de inițiative, de mobilizare a eforturilor pe drumul socialist ales în mod ireversibil, de exprimare a gîndurilor și aspirațiilor oamenilor.

...și care prin faptele ei dă sens timpului și-l modelează

„Nu precupețiți nimic, pentru ca în deplină unitate, să faceți din România o țară mai îmbelșugată, mai puternică, detașament activ al luptei pentru socialism, pentru pace în lume” cheamă Manifestul Frontului Unității Socialiste întreaga obște a României, al cărei răspuns îl constituie faptele ei înscrise de pe acum în cronică de venirea societății noastre.

Mîndria cu care noi și noi colectivități au raportat secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndeplinirea angajamentelor întregului cincinal înainte de alegerile din martie, dovedește noua conștiință și sensibilitate obștească față de prezent și viitor, făcînd din timp un aliat, iar acesta devenind o nouă dimensiune a valorii umane, a oamenilor care pot spune, odată cu poetul: „În forța marelui șuvoi / mă regăsesc sporit pe mine”, în forța colectivă a socialismului, în tot ceea ce făurește și se va făuri în țara noastră, în cele înscrise ca certitudini în Manifestul electoral ca expresie a avîntului creator al vremurilor României socialiste.

Vasile PORUMBESCU

6 MARTIE 1945 — REAFIRMARE

Un popor care știe prețul libertății

MAREA CONFRUNTARE din perioada 23 August 1944 — 6 Martie 1945, cu accentele din iarna premergătoare instaurării guvernului dr. Petru Groza, era în fond reflectarea zbuciumului profund al acestui popor care-și cerea dreptul de a fi condus după interesele imensei majorități. Nu pentru un regim democratic sui generis se clama în adunările și manifestațiile zecilor și sutelor de mii de demonstrații care cuceriseră strada în ianuarie și februarie. Se demonstra, cerind o democrație care să răspundă comandamentelor unei națiuni de a ieși la limanul istoriei: independența, libertatea, o economie înfloritoare și cu contribuții la tezaurul civilizației omenirii pe măsura bogățiilor țării și virtuților deosebite ale poporului nostru.

Virtuțile poporului au fost probate în multe secole precedente și despre ele grăiește într-o sinteză măiastră, Programul P.C.R. Atunci însă, în ultima parte a războiului mondial, un mare și greu examen al istoriei se afla în fața națiunii. Era vorba de propriile destine ale României, de locul și rostul său în evoluția postbelică a statelor europene și ale lumii.

A triumfat prin insurecția națională antifascistă armată, ceea ce funciar era drept, adevărat, România a dovedit lumii ce poate un popor care știe prețul libertății, al suveranității. Într-o zi, o țară întreagă, cu armată cu tot, răsturnând regimul de dictatură aliat Germaniei hitleriste, a trecut alături de statele care luptau pentru zdrobirea celui mai primejdios dușman al civilizației omenirii de la mijlocul secolului douăzeci. Această „trecere” are o prismă deosebită, creată de uriașa degingoladă de fronturi în tot estul, sud-estul și centrul Europei, de fapt pe principalele fronturi ale celui de-al doilea război mondial, unde Uniunea Sovietică ducea greul uriaș al războiului și nu avea alt stat aliat în toată zona.

Ce fel de popor era acesta care a găsit atîta tărie în propriile rinduri spre a realiza o răsturnare de asemenea proporții? Ce forță, ce resorturi necunoscute îl împingea înainte pentru ca odată cu angajarea sa totală în războiul de nimicire a armatelor hitleriste, pe teritoriul României și al altor țări, să găsească resurse spre a gândi, croi și organiza noi rinduieli, al căror conținut viza așezări radical deosebite de cele cunoscute în ultimul veac?

Întrebările erau obsedante la acea dată pentru toți cei care dinăuntru și din afară nu cunoșteau zăcămintele de energie și inteligență ale poporului român. Răspunsurile se cereau date în niște condiții cu totul aparte: un stat adus în pragul prăbușirii, o economie ruinată de război, o țară subdezvoltată aflată la periferia lumii capitaliste, resursele interne amputate esențial de dependența față de păturile imperialiste pînă la război și secătuite sub zodia jafului Reichului nazist...

Se decida soarta națiunii

ȘI TOTUȘI acest popor susținea atunci, în acei ani de ultimă înclăstare militară mondială, că România se poate înscrie și în războiul pentru definitivă zdrobire a Germaniei hitleriste și într-un curs nou politic, economic pentru deschiderea orizonturilor de ieșire din subdezvoltare și asigurarea unei reale democrații, independențe și suveranități naționale.

Acestea erau fundamentalele probleme

și nu altele. Aici se va duce bătălia de salvare a națiunii noastre și a viitorului său, a arătat Partidul Comunist Român, cînd, la cîteva săptămîni de la insurecție, în proiectul de Platformă a F.N.D., arăta direcțiile dezvoltării politice a României în acea etapă. Nu au înțeles partidele burgheziei, deși au fost chemate să se ralieze acestor comandamente.

Marele merit al Partidului Comunist Român stă tocmai în această desprindere de măruntul politicianism și plasarea conduitei sale pe orbita marilor viziuni pentru viitorul acestui popor. De aici capacitatea sa, superioară tuturor celorlalte partide și grupări politice, de a construi o strategie de mare întindere istorică și în cadrul acesteia de a chibzui atent, temeinic, etapă cu etapă tactică, și, fiecare, subordonată țelului strategic.

O asemenea etapă tactică era instaurarea puterii democratice prin contribuția tuturor forțelor politice care puteau să concure la realizarea obiectivelor acelei epoci. Platforma F.N.D. viza tocmai acele verigi de care se puteau prinde toate transformările economice și social-politice ale țării, acute în acel timp: lichidarea resturilor regimului fascist, confiscarea bunurilor economice ale criminalilor și imbobocescian, reforma agrară prin exproprierea proprietăților mai mari de 50 ha, politica de alianțe și de participare la zdrobirea Germaniei hitleriste.

Era un program deschis tuturor celor care, dovedind adevărat patriotism, puteau contribui la o cit mai grabnică redresare economică a țării și la o democratizare cerută imperios de mase și de interesele României.

Îndeplinirea unui asemenea program al tuturor forțelor democratice raliat într-un front național era stringentă pentru o națiune aflată în condiții deosebit de grele. Era imperativ un anume drum și acela era al înnoirilor progresiste pe toate planurile, în același timp cu suportarea unor extraordinare eforturi de război și existența unor carențe economice deosebit de mari, cunoscute din deceniile anterioare și adîncite de jaful Germaniei hitleriste și războiul alături de această țară.

Atunci, în vara anului 1944, a început în România desfășurarea unui amplu proces revoluționar, cînd țara se angajase alături de Națiunile Unite în crîncenul război antifascist. Această participare departe de a fi simbolică avea loc sub imperativul devenit popular „Totul pentru front, totul pentru victorie”. Cînd un popor dă și înțelege să dea totul pentru front și cînd găsește timp, înțelepciune, inițiativă, dirzenie pentru a aborda în chip radical nou cele mai vitale probleme ale societății, răspunsurile încep să capete contur. Mai ales dacă sînt cunoscute împrejurările imediate. Vreme de trei ani poporul român a fost prădat și a pierdut, nu din vina sa, valoarea a douăsprezece bugete anuale, cu zonele petroliere superexploatate, cu principalele ramuri industriale subordonate Germaniei, cu grînele țării „vîndute” axei și cu zeci și zeci de mii de jertfe omenești pe front sau cu marile orașe și centre feroviare distruse de bombardamente.

Era un bilanț încercat pe care-l moșteneau forțele politice chemate să redreseze viața economică a României. Burghezia, care deținea cele mai importante frîne ale industriei, comerțului, băncilor, transporturilor, a sabotat sistematic procesul de redresare economică a țării.

SE IMPLINESC trei decenii de la 6 Martie 1945. Prilej de noi reflecții istorice, politice, teoretice și practice. Cu cit ne depărtăm de acea epocă de mare densitate innoitoare, începută cu august 1944, cu atît valorile acelor evenimente dobîndesc sensuri mai profunde.

6 Martie 1945 a constituit un prim corolar al marii înaintări pe care a deschis-o insurecția românească. S-a

Revoluție în mers nestăvilit

MAREA MAJORITATE a poporului a înțeles calea pe care trebuie să meargă pentru salvarea țării, unele categorii întîind, îndeosebi țărănimea, altele au avut conștiința proceselor care se petreceau, clasa muncitoare în primul rînd, polarizînd grupări, forțe largi din rîndurile intelectualității, micii burghezii și unei părți a burgheziei.

Din mers, în toamna anului 1944 și iarna lui 1945, se croia alcătuirii noi, pregătindu-se de la nivelul satului, prefecturilor și pînă la cel al guvernului pluripolitic, genul de regim care să corespundă intereselor majorității poporului.

În asemenea împrejurări, atît de dure pentru națiune, cînd masele cu sacrificii, greu calculabile, dovedeau lumii că România poate să-și ia soarta în propriile mîini, că amestecul marilor puteri imperialiste nu este necesar, se găseau membri ai guvernului care să încurajeze sabotarea frontului antihitlerist, sau să amenințe cu război civil cum făcea primul ministru, generalul Rădescu. Politicienii burghezi nu au înțeles poziția delicată în care se afla țara atunci, nici rațiunea unei democrații reale care să asigure independența României și antrenarea maselor la rezolvarea decisivelor probleme ale acelei etape istorice.

„Vrem guvern democrat!”. „Vrem guvern F.N.D.!”. „Jos guvernul Rădescu!”. „Trăiască F.U.M.!”. „Trăiască P.C.R.!”. „Trăiască alianța muncitorilor și țărănilor!”. „Totul pentru front, totul pentru victorie!” erau mult mai mult decît lozinci scandate de masele care manifestau. Erau expresia concentrată a programului unei națiuni care începea să se așeze pe coordonate noi sociale și politice. În jurul unității muncitorești, sub îndrumarea partidului comunist, masele largi ale poporului de la orașe și sate, asigurînd participarea țării la zdrobirea Germaniei hitleriste, cereau un regim democratic care să înlătuiească dezideratele stringente, cărora li se opunea reacțiunea burgheză și moșiercască. Aceasta era traducerea în cîteva rinduri a lozincilor și a programului cu care manifestau masele cerînd un nou guvern în februarie și martie 1945.

Clasa muncitoare a constituit principala forță socială care milita în modul cel mai activ și mai interesat în direcția rezolvării problemelor imediate legate de instaurarea unui adevărat guvern democrat, știind că de acesta depindeau evoluțiile fundamentalelor probleme ale țării. În situația precară a României, secătuită de război, muncitorii au dat dovadă de cel mai autentic patriotism și simț adînc al realităților, lucrînd fără răgaz pentru aprovizionarea frontului și refacerea economiei distruse pînă atunci, fiind prezenți acolo

A VIRTUȚILOR POPORULUI ROMÂN

instaurat în acea primăvară fierbinte inițiu guvern democratic reprezentând predominarea puterii clasei muncitoare și a maselor țărănimii. Era mai mult decît expresia luptei pentru putere între reprezentanții maselor populare și ai claselor dominante. Era vorba de opțiunea națiunii, nu atît pentru un guvern și o putere nouă, cit pentru un drum nou. Altfel decît cel de pînă atunci.

unde se resimteau mai greu șocurile dezastrului și ale lipsurilor din orașe și sate. Cu muncitorii alături au început țărăni să-și aleagă delegații din rîndurile lor și să împartă moșiile, cu muncitorii s-au ajutat să repare uneltele, plugurile, batozele pentru o agricultură adusă, de război, în sapă de lemn. Toți muncitorii reprezentau granitul noii ofensive politice pe care se baza partidul comunist în vederea cuceririi pas cu pas de noi redute democratice și pentru împiedicarea războiului civil dorit de reacțiune.

Țărănimea, dată fiind poziția social-economică a imensei majorități a populației satelor, constituia sprijinul de masă cel mai apropiat al clasei muncitoare.

Mica burghezie, cea mai mare parte a funcționării, micii negustori, meseriași și-au dat, în limitele înțelegerii rosturilor prefacerilor revoluționare, aportul la redresarea economică a țării și la procesul de democratizare. Minoritățile naționale exploatare s-au înrolat în frontul mereu mai larg al democrației pentru un regim în care aspirarea națională să nu mai fie posibilă.

Profitînd de menținerea monarhiei și avînd sprijinul unor cercuri occidentale imperialiste, marea burghezie, moșierimea și resturi ale aparatului dictaturii antonesciene căutau să frîneze procesul imediat de înnoire democratică a țării.

Masele și-au luat în propriile miini istoria

DECISIVE însă, în procesul revoluționar neîntrerupt, într-o continuă ascendență, au fost țaria partidului comunist, păstrarea inițiativei politice, fără a o părăsi nici un moment oricît de dramatice au fost unele situații, ca de pildă bătălia pentru împărțirea pe cale revoluționară a pămîntului în toamna lui '44 și iarna lui '45, pentru cucerirea organelor puterii locale — primării, preturi, prefecturi, pentru instaurarea primului guvern cu adevărat democratic din istoria României.

Masele luau în stăpînire istoria nemai-lăsînd ca soarta lor să se decidă după uși capitonate. Din ultimul cătun pînă în Capitală o efervescență generală caracteriza viața socială și politică a României. La Craiova, Constanța, Bacău, Caracal, Timișoara, Tr. Severin, Sibiu, Tr. Măgurele și în alte numeroase orașe, în ianuarie și februarie 1945, au avut loc impresionante adunări ale muncitorilor și țărănilor care cereau ca puterea să treacă în miinile reprezentanților democrației.

Partidul Comunist Român a aplicat cu deosebită pricepere tactica permanentei ofensive, necedînd nici un moment inițiativa politică, nici cînd, în a doua parte a lunii februarie, primul ministru, generalul Rădescu, a încercat, prin forța armelor, să îndrepte pe un făgaș antipopular cursul istoriei. S-a tras atunci în masa de munci-

tori și țărani în multe centre ale țării, care au scris, prin jertfa lor la Craiova, Tr. Măgurele, Constanța, Caracal și alte orașe, hotărîrea de a nu părăsi în nici un fel lupta pentru realizarea regimului dreptății, libertății și demnității naționale. În fața represaliilor armate poporul nu a cedat. Generalul Rădescu a demisionat. Partidul Comunist Român, bizuindu-se pe frontul unic, concomitent cu orientarea pentru a evita orice violențe și tulburări sîngeroase în viața politică a țării, a luat măsuri de siguranță pentru apărarea cuceririlor democratice, înarmînd și înmulțînd detașamentele muncitorești. În rîndurile armatei, mai ales ale ofițerilor pe care reacțiunea spera în numele disciplinei să-i manevreze, au început să fie înțelese tot mai bine sensurile confruntărilor politice privind guvernul. Un mare grup de generali și ofițeri superiori a condamnat politic planurile lui Rădescu de a folosi arma împotriva poporului. În cele din urmă, generalul Rădescu fuge peste graniță, iar colaboratorii săi din guvern intră în derută. În primele zile ale lunii martie mii de muncitori combatanți se constituiau în unități armate de ordinul zecilor de mii, care erau gata să intervină în principalele orașe din țară în cazul în care reacțiunea ar fi trecut la atac. În Capitală, numai în cartierul Grivița, pe stadion, erau masați peste zece mii de muncitori înarmați.

La 6 Martie cu mult peste o jumătate de milion de manifestații au cerut într-un glas, străbătînd centrul Bucureștiului, „Vrem guvern F.N.D.“.

La capătul evoluției unor dense evenimente politice care au început din august 1944 și pe suportul unor asemenea desfășurări de forțe ale maselor s-a instaurat la 6 Martie 1945 guvernul democratic condus de dr. Petru Groza. Miniștrii care reprezentau Partidul Comunist, Partidul Social-Democrat, Frontul Plugarilor și alte organizații democratice, cu 12 portofolii și președinția, erau majoritari în guvern, liberalii și țărăniștii disidenți aveau 4 portofolii.

Împliniri și premise social-economice

EVENIMENTUL politic al trecerii la 6 Martie 1945 a puterii în miinile reprezentanților muncitorimii, țărănimii și burgheziei democratice a fost însoțit de ample și profunde transformări social-politice. Caracterul puterii instaurate în martie 1945

imprimat de predominarea muncitorească-țărănească se găsea sub semnul desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice, cînd erau antrenate și unele reprezentanțe ale burgheziei interesate în propășirea democratică a țării. Revoluția în România înainta pe fondul unor realități care caracterizează etapa de sfîrșit al războiului mondial. Forțele politice care au preluat cirna națiunii în martie 1945 știau că în fața lor se aflau noi și mari bătălii politice, dar dincolo de toate, reorganizarea cit mai rapidă a vieții economice de care depindeau sectoare decisive sociale, administrative, culturale și îndeosebi nivelul de viață al poporului.

Guvernul democratic, prin depasarea raportului de forțe tot mai evident în favoarea democrației populare, ca urmare a cuceririi principalelor frîne politice în stat, treptat a acordat o atenție sporită laturii constructiv-economice, lichidării haosului economic întreținut și amplificat de burghezia reacționară. Revoluția reconstruia, repara rănile adînci ale războiului, construia din mers așezînd temelii noi economice pentru o țară cu structuri în plină prefacere.

Hotărîrile Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din octombrie 1945, stabileau liniile directoare de înaintare ale revoluției, concomitent cu refacerea economică a țării și așezarea unei noi concepții de dezvoltare a economiei naționale. Înainte, cu mai bine de doi ani, de instaurarea dictaturii proletarietului, P.C.R. elabora planul decenal de electrificare a țării și concepea o politică economică internă care să pregătească pas cu pas intrarea în stăpînirea poporului a industriei, transporturilor, a unor importante sectoare ale vieții economice. Controlul muncitoresc în întreprinderi și Oficiile industriale erau „instițuții“ rezultate din caracterul nou al puterii democrat-populare și se adăugau treptelor care vor pregăti trecerea la revoluția socialistă.

Puterea democratică, instaurată la 6 Martie 1945, prin tot ce a realizat pe plan extern și intern, prin pregătirea cuceririlor revoluționare din 1946—1947, a reprezentat în istoria României factorul politic, social și economic decisiv pentru noua etapă socialistă și împlinirile României cu adevărat libere, independente și suverane din zilele noastre.

prof. univ. dr. Titu GEORGESCU

FEMEIA ÎN CONTEMPORANEITATEA ROMÂNEASCĂ

„A trăi în contemporaneitate“ nu este deloc o expresie pleonastică. Aceasta înseamnă a fi la nivelul exigențelor timpului în care trăiești și astfel a răspunde conștient și efectiv — și cu atât mai mult afectiv — cerințelor societății; a privi în viitor cu optimismul și speranțele pe care le îndreptățește viitorul societății noastre socialiste.

Femeile din țara noastră participă din plin, nemijlocit la opera de construcție a întregului popor și la crearea viitoarei societăți comuniste, ale cărei dimensiuni materiale și umane au fost conturate în Programul Partidului Comunist, pe drept cuvânt numit Marea Cartă a viitorului poporului român.

ELOGIU ȘI SIMBOL

ZIUA DE 8 MARTIE, dedicată femeilor din întreaga lume, este un elogiu al omnirii progresiste și în același timp un simbol.

În țările în care domnește cu putere de lege nescrisă și scrisă exploatarea și discriminarea — un elogiu adus puterii de a îndura suferințele fizice și morale, subnutriția etc. — un simbol al luptei și solidarității dintre oameni pentru sfărîmarea prejudecăților, barierelor sociale și economice, al dorinței de libertate și al hotărîrii de a o obține cu orice preț.

În țara noastră elogiu se îndreaptă spre contribuția adusă la progresul economic și social-cultural al întregii societăți și al familiei, iar simbolul acestei zile este o expresie a libertății, a democrației socialiste în care trăiește poporul nostru, a respectului și dragostei de care se bucură femeile în cadrul familiei, colectivului de muncă, societății socialiste.

La rîndul lor, conștiente de înalta datorie patriotică de a contribui tot mai eficient la mare efort constructiv al întregului popor, pentru prezentul și viitorul României ele își aduc în același timp contribuția, aportul lor direct la lupta femeilor din întreaga lume pentru apărarea drepturilor lor, pentru democrație, libertate, independență națională, pentru pace.

Experiența mișcării muncitorești revoluționare din România stă mărturie faptului că unitatea dintre mișcarea femeilor și lupta clasei muncitoare, conducerea acestei mișcări de către partidul comunist reprezintă chezașia succeselor luptei femeilor pentru eliberarea lor economică și socială. Celebra teză enunțată pentru prima oară de socialistul Charles Fourier că „progresul social și transformările care au loc în societate merg mină în mină cu emanciparea progresivă a femeilor“, se dovedește astăzi, pe deplin reală în România. Emanciparea, înțeleasă într-o accepțiune largă și științifică, este posibilă numai în condițiile socialismului, iar în acest caz ea devine una din forțele motrice ale dezvoltării civilizației socialiste. P.C.R.

consideră emanciparea femeii ca parte integrantă a emancipării general-umane, proces complex, de durată, economic, social, politic, etic, desfășurat pe toate planurile existenței umane.

Concepția partidului nostru despre rolul femeii în societate își are rădăcinile în ideologia sa, opusă oricărei manifestări de exploatare, asuprire, înjosire a omului de către om. De asemenea, ea reprezintă o dovadă grăitoare a importanței pe care

în mod conștient și perseverent. Marea masă a femeilor, emancipată odată cu societatea, și-a regăsit condiția umană, și-a creat o viață demnă, își valorifică posibilitățile în cadrul noilor condiții tehnico-materiale ale muncii pe ogoare, în uzine, șantiere și mai ales într-un climat social nou în care meritul, devotamentul în muncă, rezultatele concrete ale muncii își găsesc răsplătire morală și materială.

O dovadă în acest sens este participarea amplă a femeilor ocupate în economia națională, care reprezintă 44,5%, din totalul populației ocupate, pondere printre cele mai ridicate din lume. În totalul personalului, în ramurile economiei naționale, ponderea femeilor reprezintă 33%, iar în industrie 35,5%. După prevederile Directivelor cu privire la planul economico-social, în anii 1976—1980, femeile vor reprezenta 60% din personalul nou încadrat în economie. Este demn de relevat faptul că în prezent ponderea femeilor din totalul personalului calificat este de 24%, din rîndul muncitorilor, 41% din personalul tehnico-ingineresc și 48% din funcționari.

Prezența femeii în economie îi atestă calitățile deosebite în diferitele ramuri, de tradiție, cum este agricultura, și cele ale celui mai avansat progres tehnic cum este industria chimică, electronică, automatică, a energiei nucleare, în laboratoare și la catedre, în munca de concepție și de producție.

Saltul de la plug la calculatorul electronic, de la analfabetism la gradul înaintat de cultură făurii de poporul nostru în numai 30 de ani, este cu atât mai spectaculos pentru multe din femeile țării noastre, care într-o singură generație au parcurs drumul unei întregi epoci de progres și emancipare.

PROGRAMUL de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, documentele elaborate și adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R. reflectă cu pregnanță faptul că toate obiectivele și sarcinile trasate de partid slujesc progresului, bunăstării patriei, fiecărui cetățean, indiferent de sex, vîrstă și naționalitate. Femeile sînt și ele participante și beneficiare a tot ce s-a realizat și se realizează pe pămîntul țării.

Însuflețite de dimensiunile și sensurile majore ale viitorului națiunii noastre socialiste, în devenirea sa continuă, femeile din țara noastră participă astfel la marelui eveniment politic din viața țării, alegerile de deputați în M.A.N. și organele locale ale puterii de stat în deplină cunoștință de cauză. Votul lor acordat candidaților F.U.S. va reprezenta o expresie puternică a adeziunii depline, indiferent de naționalitate, la politica internă și externă a partidului și statului, hotărîrea lor nestrămuită de a se dedica luptei pentru înfăptuirea Programului Partidului Comunist, pentru progres.

dr. Ana GLUVACOV

ION PACEA

„Muncitoare“

partidul și statul socialist o acordă în mod sistematic și constant afirmării femeii în întreaga viață socială a țării, în dezvoltarea multilaterală a societății. Rolul femeilor din România este conceput ca un tot unitar, realizat pe plan profesional, matern, familial dar și general uman, deoarece bărbatul și femeia sînt forme diferite ale naturii umane și nu grade diferite ale acesteia.

EMANCIPARE — PARTICIPARE

ACESTE MULTIPLE ROLURI ale femeii în contemporaneitatea românească se realizează din ce în ce mai mult în cadrul general al dezvoltării personalității umane

RITMUL ÎNALT DE CREȘTERE ECONOMICĂ

**ECONOMIE
NATIONALA**

**caracteristică esențială a edificării
societății socialiste multilateral dezvoltate**

OBIECTIVUL fundamental al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, stabilit de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, constă în dezvoltarea rapidă a bazei tehnico-materiale, prin creșterea în ritm înalt a forțelor de producție, continuarea cu fermitate a politicii de industrializare socialistă, sporirea producției agricole, dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor ramurilor și sectoarelor economice, în scopul îmbunătățirii condițiilor de viață ale oamenilor muncii.

Ritmul creșterii economice reprezintă una din cele mai importante probleme ale dezvoltării economice și sociale a unei țări. De intensitatea creșterii economice, de caracterul și trănicia ei depinde în măsură hotărâtoare locul țării respective în economia mondială, în diviziunea internațională a muncii, depinde asigurarea unui nivel înalt de civilizație materială și spirituală. Pentru țara noastră, care a moștenit o economie slab dezvoltată, problema asigurării unui ritm înalt al creșterii economice s-a impus încă de la începutul construcției socialiste, ca o necesitate obiectivă, vitală a progresului economic și social.

CHARACTERISTICA dominantă a evoluției economiei românești în întreaga perioadă a construirii societății socialiste este ritmul înalt de dezvoltare a industriei, a agriculturii, construcțiilor și a celorlalte ramuri ale economiei naționale. Dinamismul acestei dezvoltări este pregnant pus în evidență de intensitatea cu care a crescut produsul social și venitul național în principalele ramuri ale economiei naționale (tabelul nr. 1).

În primii patru ani ai actualului cincinal ritmul de creștere a venitului național a fost de 11,5 la sută față de 7,7 la sută în perioada 1966—1970.

Semnificativ este faptul că ritmurile înregistrate de țara noastră în toată perioada de edificare a societății socialiste se înscriu la nivelul celor mai înalte realizări pe plan mondial. Ritmul mediu anual de creștere a produsului intern brut a fost în perioada 1961—1971 de 5,2 la sută în Canada, 3,9 la sută în S.U.A., 4,8 la sută în Austria, 4,9 în Belgia și Danemarca, 5,8 la sută în Franța, 4,7 la sută în R.F. Germania, 5,2 la sută în Italia, 5,3 la sută în Olanda, 5,0 la sută în Norvegia, 6,4 la sută în Portugalia, 7,2 la sută în Spania, 4,8 la sută în Suedia, 2,6 la sută în Regatul Unit, 10,7 la sută în Japonia. În aceeași perioadă pe total țări capitaliste dezvoltate ritmul a fost de 4,8 la sută, în timp ce în țara noastră produsul social a crescut cu un ritm de 9,3 la sută, iar venitul național cu 8,1 la sută, România fiind întrecută, dintre țările capitaliste, numai de Japonia³⁾.

Situația se menține și pentru perioada 1971—1975, cind, conform unor previziuni din 1972, ritmul de creștere a produsului intern brut pe total țări capitaliste din Europa se prelinină la 4,8 la sută, iar, cu excepția Japoniei, care și-a prevăzut în continuare un ritm de 10,6 la sută, în restul țărilor dezvoltate ritmurile vor fi între 3 și 5 la sută.

Ritmuri superioare de creștere economică a obținut țara noastră și față de dinamica dezvoltării țărilor socialiste membre ale C.A.E.R. (tabelul nr. 2).

Față de 1950, în 1973 România înregistrează cele mai mari creșteri la indicatorii analizați. Astfel, investițiile totale ale țării noastre au crescut de 17 ori: în aceeași perioadă ele au crescut de 10 ori în R. D. Germană, de aproape 6 ori în Cehoslovacia și de aproape 8 ori în U.R.S.S. Venitul național, în timp ce în România a crescut de peste 8 ori, în R. D. Germană s-a mărit de 4,6 ori, în

Tabelul nr. 1

Ritmul mediu anual de creștere a produsului social și a venitului național (1951-1973)^{x)}

Ramura	Pro- dusul social	Venitul națio- nal
Industrie	12,5	13,6
Construcții	11,4	11,8
Agricultură și silvicultură	4,7	3,4
Transporturi și telecomunicații	9,6	13,4
Total economie	9,8	9,6

x) Calculat pe baza Anuarului statistic 1974, pag. 50-51 p. 238-239

Cehoslovacia de 3,6 ori, în U.R.S.S. de 6,2 ori. Semnificative sînt și ritmurile înregistrate în creșterea productivității muncii din industrie: în timp ce România a realizat un ritm mediu anual de 7,9 la sută, țările mai dezvoltate au obținut ritmuri mai scăzute: R. D. Germană 6,8 la sută, Cehoslovacia 5,9 la sută, U.R.S.S. 6,2 la sută.

Realizarea unor ritmuri înalte de creștere economică au făcut posibilă reducerea decalajului care ne desparte de țările industrializate, la producția pe locuitor la unele produse industriale (tabelul nr. 3).

Rezultă că în anul 1971, datorită ritmurilor superioare de creștere, România a redus decalajul relativ la producția de energie electrică și de oțel pe locuitor față de țările dezvoltate industrial. La energie electrică, dacă în 1950 producția României era de 5,7 ori mai mică decît a Cehoslovaciei, în 1971 este de 1,7 ori mai mică; față de R. D. Germană dife-

„A considera suficient faptul că am lichidat clasele exploatare, că am făurit o economie socialistă unitară și relații de producție socialiste — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională din 1972, — fără a ne preocupa de nivelul dezvoltării forțelor de producție ale industriei, agriculturii, științei și culturii ar fi o greșeală de neiertat; aceasta ar putea să determine încetinirea ritmului dezvoltării țării noastre, ceea ce, așa cum am mai spus, ar condamna România pentru o lungă perioadă de timp la stagnare și, implicit, la rămînerea în urmă“.

Ritmul creșterii este un indicator de maximă sinteză, rezultat al acțiunii concomitente și interdependente a unui număr mare de factori economici, tehnici și social-politici. Marea majoritate a acestor factori influențează intensitatea creșterii prin eficiența cu care este utilizat fondul de dezvoltare, resursele materiale și de muncă, ca și prin structura economiei naționale. Concentrînd ca într-un focar influențele principalelor procese economice, ritmul de creștere reprezintă în același timp un barometru al dinamismului cu care se dezvoltă economia unei țări, un criteriu fundamental de apreciere a caracterului științific al politicii economice.

rențele s-au redus de la 8,1 în 1950 la 2,1 în 1971, față de Italia de la 4,1 la 1,1, față de U.R.S.S. de la 3,9 la 1,7, față de Franța de la 6,3 la 1,5, iar față de S.U.A. de la 20,7 la 4,4 ori. La producția de oțel situația este asemănătoare. Față de Cehoslovacia producția de oțel a țării noastre a fost mai mică în 1950 de 7,4 ori pentru ca în 1971 să fie de 2,5 ori mai mică, cifrele corespunzătoare pentru celelalte țări sînt: U.R.S.S. 4,4 și 1,5, S.U.A. 17,4 și 1,6. În timp ce producția unor țări ca R. D. Germană, Iugoslavia, Ungaria, Italia a fost depășită de țara noastră în 1971.

În 1974, România a ajuns la o producție de 2 232 kWh energie electrică pe locuitor și la 418 kg de oțel și urmează să atingă, în 1980, 3 125—3 330 kWh și 5 200—5 600 kWh în 1990. La oțel în 1980 se va ajunge la 708—750 kg pe locuitor, iar în 1990 la 1 000—1 080 kg. Aceasta va situa România, din punctul de vedere al acestor indicatori, la nivelul țărilor dezvoltate.

Tendința de apropiere a nivelului de dezvoltare a țării noastre de nivelul țărilor mai dezvoltate industrial implică necesitatea unor eforturi deosebite în continuare pentru a realiza ritmuri superioare de creștere economică, față de celelalte țări. Ritmul înalt de creștere reprezintă calea principală, factorul hotărîtor de lichidare a rămîinerii în urmă a României față de țările industrializate, atît din punct de vedere relativ, cît și absolut. „Creșterea în ritm înalt a economiei naționale, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, va duce la apropierea nivelului de dezvoltare a țării noastre față de statele socialiste mai avansate, față de alte țări dezvoltate din punct de vedere economic. Astfel, prin îndeplinirea prevederilor cincinalului viitor, România va putea depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare“⁴⁾. Realizarea în continuare a unor ritmuri înalte de creștere economică va crea posibilitatea obținerii unor sporuri anuale ale producției pe locuitor, la principalele produse, asemănătoare cu cele din țările avansate din punct de vedere economic.

Cu asemenea ritmuri de creștere a producției industriale, a venitului național, România se va menține și în viitor printre țările cu economia cea mai dinamică din lume, creind condiții pentru trecerea ei în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

Îmbunătățiri calitative, structurale în domeniul industriei

ODATĂ cu asigurarea unor ritmuri înalte de creștere economică, partidul nostru acordă în continuare o atenție deosebită aspectelor calitative, de modernizare a structurii economice. O caracteristică importantă a politicii economice în această etapă o constituie continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă, accentuarea poziției conducătoare a industriei în ansamblul economiei naționale. Așa cum rezultă din tabelul nr. 4, producția industrială va continua să se dezvolte cu un ritm superior față de celelalte ramuri ale economiei, ceea ce va consolida rolul acestei ramuri de factor motor al progresului economic și social.

Continuînd politica de dezvoltare mai rapidă a ramurilor nemijlocit legate de progresul tehnic contemporan și care asigură valorificarea superioară a resurselor, se prevăd cele mai ridicate ritmuri de creștere pentru industria constructoare de mașini și industria chimică. Astfel, în 1980 ponderea acestor două ramuri va ajunge la 49 la sută în totalul producției industriale, iar în 1990 la 55—60 la sută. Realizarea acestui obiectiv va apropia țara noastră de structura industriei din țările dezvoltate economic.

În 1971, ponderea industriei constructoare de mașini în totalul producției industriale era în Franța de 35,5 la sută, în R. F. Germania de 31,3 la sută, în Anglia de 32,2 la sută, în Japonia de 48,6 la sută, în timp ce la noi în 1973 era de 29,1 la sută; în același an, 1973, greutatea specifică a industriei chimice era în România de 10,7 la sută, în timp ce în 1971 era în Franța de 13,7 la sută, în R. F. Germania de 19 la sută, în Anglia de 9,4 la sută, în S.U.A. și Japonia de 12,6 la sută⁴⁾.

Tendința de creștere mai rapidă a celor două ramuri ale industriei se menține, potrivit unor studii de prognoză. În S.U.A. se prevede ca pînă în 1982 producția industriei constructoare de mașini să crească de 3,2 ori față de 1970, iar în Franța de 2 ori pînă în 1980, în comparație cu același an, cu un ritm mediu anual de 9—10 la sută, superior cu două

procente față de cel al industriei și cu 4 procente față de creșterea produsului național brut. În producția industriei chimice a principalelor țări capitaliste se prevede o creștere în 1985 față de 1965 de aproape 3,6 ori. În contextul acestei dezvoltări apare cu toată claritatea semnificația deosebită a prevederilor din Documentele Congresului al XI-lea al partidului privind continuarea politicii de creștere mai rapidă a celor două ramuri pentru progresul continuu al industriei românești.

În cadrul acestor ramuri, o dezvoltare mai rapidă cunosc subramurile, grupele de produse și produsele de o deosebită însemnătate pentru progresul întregii economii ca: electrotehnica, electronica, mecanica fină, producția de mașini-unelte, utilajele tehnologice de mare complexitate tehnică, mijloacele de automatizare, construcțiile de nave, producția de oțeluri aliate, de aluminiu, industria petrochimică etc.

Subramurile industriei construcțiilor de mașini care au cunoscut, mai ales în actualul cincinal, prin aplicarea unor programe speciale, un dinamism deosebit, continuă și în viitorul cincinal să se dezvolte în ritmuri superioare producției totale a ramurii. Mai elocvent, din punctul de vedere al creșterii calitative, este profilarea acestei ramuri pe un nomenclator de produse prioritare, eficiente și competitive, în concordanță cu nivelul cel mai înalt al tehnicii mondiale. Se prevede creșterea aportului industriei constructoare de mașini la înzestrarea economiei cu produse de înalt nivel tehnic pentru industria chimică, metalurgică, energetică, industria lemnului, alimentară, precum și mașini și utilaje pentru agricultură și transporturi, calculatoare electronice, mijloace de automatizare, echipamente de electronică industrială, aparatură de măsură și control, bunuri de consum electrotehnice și electronice. Industria electronică și electrotehnică va ajunge în 1980 la o pondere de 20 la sută în totalul producției industriei constructoare de mașini față de 13 la sută în 1965 și circa 18 la sută în prezent. Această orientare concordă și cu tendințele care rezultă din unele studii de prognoză, din țările dezvoltate industrial.

În cadrul industriei chimice, care are un rol deosebit în valorificarea superioară a resurselor naturale, modificările structurale vizează în continuare accentuarea dezvoltării petrochimiei, prin creșterea mai rapidă a producției de fibre sintetice, de mase plastice și de cauciuc sintetic.

Ritmurile rapide de creștere economică, îmbunătățirea continuă a structurii economiei naționale și a industriei în special, au solicitat și presupun și în perspectivă o lărgire a bazei proprii de materii prime și prelucrarea lor superioară. Merită a fi subliniat caracterul științific, previzionar, al politicii partidului nostru privind eforturile susținute depuse pentru descoperirea de noi resurse, promovarea lor în categoria resurselor industriale și gospodărirea cu maximă eficiență a energiei și combustibililor, a tuturor resurselor materiale.

Încă de la începutul procesului de industrializare s-a urmărit valorificarea rațională a resurselor energetice, folosind pentru producerea energiei electrice combustibili inferiori și economisind combustibili superiori lichizi și gazoși pentru utilizări mai raționale, ca materie primă în industria prelucrătoare. Menținînd această orientare și accentuînd, în special după 1965, necesitatea punerii în valoare a potențialului hidroenergetic și a resurselor de cărbuni inferiori, România și-a îmbunătățit structura producției de energie electrică după formele de energie primară folosite.

Astfel, dacă în 1955, 77,4 la sută din producția de energie termoelectrică se realiza în centrale pe bază de țiței și gaze și numai 19,5 la sută pe cărbuni, în 1973 energia electrică produsă pe bază de hidrocarburi scade la 63,1 la sută, iar cea pe bază de cărbune crește la 34,5 la sută. În același timp, a crescut ponderea energiei hidroelectrice de la 7,4 la sută la 16,1 la sută, în totalul producției de energie electrică. Este semnificativ faptul că, în timp ce la noi se realiza o asemenea tendință, pe plan mondial, în țările capitaliste dezvoltate, tendința era de creștere a ponderii producției de energie electrică bazată pe hidrocarburi.

Corelația dintre procesul de modernizare a structurii economice, a industriei și resursele de energie, este pregnant pusă în evidență de creșterea cerințelor de energie electrică odată cu realizarea modificărilor structurale. Din calculele făcute pentru perioada 1955—1973 rezultă că dezvoltarea mai rapidă a industriei în cadrul ramurilor economiei naționale și ridicarea greutății ei specifice în produsul social a determinat o creștere a consumului de energie electrică cu 6,4 milioane kWh. Dacă adăugăm la aceasta influența exercitată de introducerea progresului tehnic asupra creșterii consumului de energie electrică, avem o imagine mai clară asupra gradului de solicitare a bazei energetice în vii-

Tabelul nr. 2

Ritmuri medii anuale de creștere a principalilor indicatori sintetici în țările socialiste membre ale C.A.E.R. (1951-1973)

Tara	Venit național	Investiții totale	Producția muncii în industrie	Producția industrială	Producția agricolă
Bulgaria	9,1	11,8	6,8	12,5	4,3
Cehoslovacia	5,8	7,9	5,9	8,1	2,0
R.D. Germană	6,9	10,5	6,8	8,3	3,2
Polonia	7,2	9,9	6,7	10,3	2,9
România	9,6	13,3	7,9	12,9	4,5
Ungaria	5,7	7,0	4,4	8,3	2,4
U.R.S.S.	8,3	9,3	6,2	9,8	4,1

Tabelul nr. 3
Dinamica producției de energie electrică și oțel^{x)}

Tara	Energie electrică		Oțel	
	1950	1971	1950	1971
	kWh/loc.	Coeff. cieti	kg/loc.	Coeff. cieti
ROMANIA	130	1	1927	1
Bulgaria	110	0,84	2460	1,2
Cehoslovacia	749	5,7	3278	1,7
R.D. Germană	1059	8,1	4073	2,1
Iugoslavia	147	1,1	1435	0,7
Polonia	380	2,9	2133	1,1
U.R.S.S.	507	3,9	3265	1,6
Ungaria	321	2,4	1446	0,7
Franța	828	6,3	2907	1,5
R.F. Germania	966	7,4	4382	2,2
Italia	530	4,0	2283	1,1
Japonia	541	4,1	3684	1,9
Regatul Unit	1328	100,2	4608	2,3
S.U.A.	2692	20,7	8596	4,4

x) Calculat după Anuarul statistic 1973, p.585,593,603.

tor ca urmare a schimbărilor structurale preconizate. Numai creșterea ponderii industriei chimice în producția industrială cu 4,3 procente în 1980 față de 1973 va determina, după un calcul aproximativ, o creștere a consumului de energie electrică de aproape 3 milioane kWh.

Tinând seama de ritmul înalt al creș-

dicat de prelucrare. Ponderele oțelurilor aliate și înalt aliate în producția totală va ajunge la 13 la sută în 1980, față de 6,4 la sută în 1970 și 9,3 la sută în 1975.

Concomitent cu dezvoltarea și modernizarea producției de mijloace de producție a continuat politica de creștere susținută a producției bunurilor de consum.

Tabelul nr.4
Dinamica și ritmul mediu anual de creștere a principalilor indicatori

Indicatorii	- în % -			
	1976-1980		1990	
	1970 față de 1975	Ritm mediu anual de 1976-1980	1990 față de 1975	Ritm mediu anual de 1976-1990
Produsul social	147-154	8-9	350-380	9,4-10
Venitul național	154-161	9-10	650-750 ^{x)}	10,4-11,2
Producția globală industrială	154-161	9-10	150-160 ^{xx)}	8,5-9,9 ^{xx)}
Producția globală agricolă	125-134	4,6-6	...	7,5-8,5
Productivitatea muncii în industrie	138-142	6,7-7,2	230-250	6,1-6,8
Retribuția reală	118-120	3,4-3,7	170-190	3,9-4,7
Volumul desfacerilor de mărfuri	140-145	7,0-7,1	...	7,5-8,5

x) Față de 1970

xx) Media anuală în 1986-1990 față de media anuală 1971-1975

terii economice, de faptul că energia și, în special cea electrică, condiționează înfăptuirea prevederilor privind modernizarea structurii industriei, producția de energie electrică se prevede să crească la 75-80 miliarde kWh în 1980 și la 130-140 miliarde kWh în 1990. Modificări importante vor avea loc și în structura resurselor utilizate pentru producerea energiei electrice, caracteristică fiind creșterea ponderii cărbunilor, a energiei hidro și nucleare. În 1990 peste 60 la sută din totalul puterii instalate se va afla în centralele hidroelectrice și termoelectrice pe cărbuni și peste 20 la sută în centralele nucleare-electrice.

Paralel cu aceste îmbunătățiri structurale, o importanță deosebită o au măsurile de gospodărire rațională a energiei și combustibililor, de reducere a consumurilor specifice prin dotarea economiei cu mașini și instalații de mare randament energetic și prin orientarea dezvoltării acelor produse care nu implică un consum mare de energie. În perioada 1976-1980 consumurile specifice medii se vor reduce cu cel puțin 21 la sută la combustibil și cu circa 12 la sută la energie electrică.

Pentru asigurarea bazei de materii prime necesare industriei constructoare de mașini o importanță deosebită are producția metalurgică, în cadrul căreia se prevede o creștere mai accentuată a oțelurilor de calitate superioară și a sortimentelor valoroase de laminate cu un grad ri-

Producția de țesături pe locuitor a crescut în 1974 de 5,4 ori față de 1938, de încălțăminte de 15 ori, de ulei de 14 ori, cea de carne de peste 3 ori, iar cea de zahăr de 4,6 ori. Pe baza alocării unor investiții sporite și a utilizării mai bune a capacităților existente, are loc o intensificare a procesului de dezvoltare a acestor ramuri. Pentru modernizarea producției și a structurii industriei ușoare și alimentare Documentele Congresului al XI-lea al partidului prevăd diversificarea producției, asimilarea de noi produse, ridicarea calității lor și creșterea gradului de industrializare a produselor agricole destinate consumului populației.

Telul suprem al politicii partidului nostru, rațiunea însăși a construcției socialiste este ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. De aceea, întreaga dezvoltare economică a fost și este subordonată acestui scop fundamental, al asigurării unor condiții tot mai bune de muncă și viață tuturor oamenilor muncii. Ritmurile înalte de creștere economică, datele privind sporirea consumului pe locuitor prevăzute de Congresul al XI-lea vor crea posibilități tot mai mari de satisfacere a cerințelor celor ce muncesc din patria noastră.

Realizarea prevederilor cincinalului 1976-1980 va accentua procesul de modernizare a industriei, de valorificare superioară a resurselor materiale și de muncă, va contribui la introducerea largă a progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale, la creșterea eficienței economice, reprezentând o treaptă importantă a procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

conf. univ. dr. Dumitru PUGNA

DIN CRONICA ÎNTRECERII

Colectivele de muncă din întreaga țară întâmpină alegerile de la 9 martie cu remarcabile succese în marea întrecere socialistă.

PRODUSE PESTE PLAN

● În ziua de 28 februarie a.c. întreprinderea de confecții și tricotaje București și-a realizat sarcinile pe întregul cincinal. În aceeași zi și-a îndeplinit planul pe perioada 1971-1975 și Centrala industrială a confecțiilor și tricotaajelor, creindu-se astfel condițiile pentru a realiza pînă la sfîrșitul acestui an o producție suplimentară de cca 20 miliarde lei.

● La Combinatul siderurgic din Hunedoara sarcinile de plan sînt depășite în mod constant, înregistrîndu-se cele mai înalte ritmuri de producție atinse pînă în prezent. În cele două luni ale anului, aici cu fost realizate peste prevederi 10 000 tone fontă și oțel. Ridicînd la parametri superiori indicele de utilizare a agregatelor de topire - cuptoarele Martin -, colectivul combinatului a elaborat în fiecare 24 de ore din luna februarie în medie cite 235 tone oțel peste prevederi.

● Siderurgiștii de la Galați au realizat peste plan 45 000 tone cocs metalurgic, fontă, oțel de convertizor și electric, șleberi, laminate finite pline, îndeplinindu-și toate angajamentele aferente perioadei care a trecut de la începutul anului.

● Muncitorii chimiști din cadrul Combinatului de fire și fibre sintetice de la Iași au obținut peste prevederile primelor două luni ale anului în curs 75 tone de fire și fibre poliesterice și 305 tone de metanol. De asemenea, unitățile energetice din municipiul Iași au furnizat suplimentar 3 milioane kWh energie electrică.

NOI TIPURI DE PRODUSE

● Intreprinderea „23 August” din Capitală a asimilat în ultimul timp noi tipuri de utilaje și instalații complexe destinate liniilor tehnologice ale laminatelor de tablă, țevi și sîrmă din țară. Un set de asemenea echipament industrial, cuprinzînd căi cu role de diferite tipuri, o mașină dublă de împins, mașini de stivuire, o masă rotativă ș.a. a fost livrat recent.

● Intreprinderea constructoare de mașini din Reșița a realizat cel de-al 1 600-lea motor Diesel destinat echipării locomotivelor. De-a lungul anilor a crescut nu numai producția unor asemenea motoare, dar și calitatea acestora, ca urmare a îmbunătățirilor tehnice și funcționale aduse de specialiștii reșițeni. Bune rezultate s-au înregistrat și în privința diversificării gamei de motoare Diesel de diferite puteri, destinate modernizării transporturilor feroviare și echipării unor unități industriale.

1) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Editura politică, 1973, p. 547.

2) Calculat după „National Accounts of OECD countries 1966-1971”, p. 10-15.

3) Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1974, p. 47-48.

4) „Era socialistă”, nr. 7-1974, p. 17.

CREȘTEREA CONTINUĂ A NIVELULUI DE TRAI AL POPULAȚIEI — OBIECTIV SUPREM AL POLITICII P.C.R.

REALIZĂRILE remarcabile obținute de oamenii muncii în dezvoltarea în ritm susținut a potențialului productiv al țării, în creșterea simțitoare a produsului social și a venitului național, se reflectă din plin în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Aceasta constituie obiectivul fundamental al politicii partidului nostru. „Scopul întregii noastre activități economico-sociale, țelul suprem al politicii partidului nostru, esența misiunii sale istorice de transformare revoluționară a societății și de făurire a noii ordini, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, este ridicarea nivelu-

lui de trai material și spiritual al întregului popor, în concordanță cu necesitățile fiziologice științifice determinate și cu cerințele spirituale generate de progresul neîntrerupt al cunoașterii umane“. Profund umanistă, această politică își găsește expresia în măsurile luate an de an pentru creșterea bunăstării întregului popor.

Indicatori sugestivi

Anul 1974 marchează noi și însemnate împliniri în creșterea în continuare a veniturilor obținute de populație din retribuirea muncii și din fondurile sociale de consum, îmbunătățirea condițiilor de muncă, odihnă și de locuit, sporirea cantitativă și modificarea calitativă a consumului de bunuri și servicii, dezvoltarea învățământului, științei și culturii, a ocrotirii sănătății, atestind odată mai mult, prin elocvența faptelor cit de puternic se identifică politica Partidului Comunist Român cu țelul său suprem, cit de consecvent se traduc în viață măsurile pentru asigurarea unui trai tot mai bun tuturor membrilor socie-

Tabelul nr. 1

Dinamica unor indicatori care exprimă îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației

	Anul 1974 în % față de	
	1973	1970
Numărul populației ocupate	100,8	102,3
Numărul personalului din întreprinderi și instituții	103,4	117,9
Venituri reale ale populației pe un locuitor	105,8	131,3
Retribuția medie reală	104,4	111,9
Venituri bănești ale țărănimii de la unitățile socialiste	107,3	132,8
Cheltuieli pentru acțiuni sociale culturale de la bugetul de stat	107,6	140,4
Desfăcerile de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist	110,0	136,8
Apartamente date în folosință din fondurile statului și din credite acordate de stat	108,0	114,9
Numărul persoanelor la odihnă și tratament	108,6	149,8

tații noastre socialiste. Grija față de om se face astfel simțită permanent printr-o prezență tot mai vizibilă în toate domeniile vieții de zi cu zi a familiilor de oameni ai muncii.

Veniturile populației — în continuă creștere

În anul 1974 veniturile bănești ale populației de la sectorul socialist au fost mai mari cu 39,2% față de 1970; în aceeași perioadă veniturile din retribuirea muncii personalului din întreprinderi și instituții au sporit cu 36,2%.

Un rol principal în creșterea sistematică a veniturilor oamenilor muncii din întreprinderi și instituții îl au acțiunile inițiate și puse în aplicare cu consecvență de partid de majorare succesivă a retribuției pe măsura dezvoltării ascendente a producției materiale.

De la 1 august 1974 s-a trecut la aplicarea celei de a doua etape de majorare a retribuției, pe seama căreia oamenii muncii din întreprinderi și instituții au obținut anul trecut venituri suplimentare de 3,6 miliarde lei; la nivelul unui an întreg aceste venituri suplimentare vor reprezenta circa 23 miliarde lei. Au fost majorate retribuțiile personalului care lucrează în industria ușoară, industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, industria chimică și indus-

tria produselor din substanțe abrazive, din cărbune și grafit, industria petrolului, industria extractivă a gazului metan, industria metalurgiei feroase, industria energiei electrice, construcții-montaj, lucrări geologice și de foraj, precum și ale personalului didactic din învățământul primar (clasele I-IV). De asemenea, au fost majorate soldele și retribuția personalului Ministerului Apărării Naționale și Ministerului de Interne. Recent, în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. s-a hotărât majorarea retribuției mecanicilor agricoli din unitățile agricole de stat, începând cu data de 1 martie a.c. și nu de la 1 septembrie a.c. așa cum se prevăzuse în cadrul egalizării generale pe ramură și activități.

Consecvență în aplicarea principiilor eticii și echității socialiste

Consecvent principiilor eticii și echității socialiste partidul a acordat o atenție deosebită sporirii într-un ritm mai accelerat a retribuției personalului cu venituri mici. Astfel, în anul 1974 retribuția tarifară minimă a crescut la 1 140 lei pentru muncitorii necalificați și pentru personalul de serviciu față de 1 000 lei și la 1 346 pentru muncitorii calificați, față de 1 040 lei.

Tabelul nr. 2

Dinamica retribuției medii și minime a personalului din întreprinderi și instituții

	- în % -				
	1970	1971	1972	1973	1974
Retribuția medie nominală	100,0	102,6	104,5	109,0	115,9
Retribuția minimă nominală	100,0	100,0	125,0	125,0	142,5

Evoluția puterii de cumpărare a veniturilor a fost influențată pozitiv de politica fermă de asigurare a stabilității indicelui prețurilor mărfurilor de consum și a tarifelor serviciilor utilizate de populație. În anul 1974, prin creșterea retribuției medii nominale și menținerea indicelui prețurilor mărfurilor și serviciilor în limitele planificate puterea de cumpărare exprimată sintetic prin retribuția medie reală a sporit cu 11,9% față de 1970. Continuarea în acest an a majorării retribuției în celelalte ramuri ale economiei creează condiții ca retribuția reală să fie în anul 1975 cu 23% mai mare decât în 1970, depășindu-se astfel prevederile cincinalului actual.

Ca urmare a eforturilor statului pentru dezvoltarea agriculturii, a îmbunătățirii sistemului de retribuire a muncii, a măsurilor de majorare a retribuției, veniturile bănești obținute de țărănimii din cooperative agricole de producție și din vânzarea produselor agricole către unitățile socialiste au fost în anul 1974 cu 32,8% mai mari decât în 1970.

Semnificația profundă a creșterii puterii de cumpărare a veniturilor oamenilor muncii apare tot mai puternică prin comparație cu situația existentă în cele mai multe țări occidentale în care se intensifică starea de recesiune economică, criză și inflație, în care creșterea „galopantă“ a prețurilor bunurilor de consum afectează nivelul de trai al clasei muncitoare și, îndeosebi, al oamenilor muncii cu venituri mici. Dimensiunea creșterii indicelui de prețuri în anul 1974, prezentată sugestiv de revista italiană „Rinascita“, a fost de 25,8% în Japonia, 24,7% în Italia, 20,0% în Irlanda, 18,3% în Marea Brita-

nie, 16,5% în Danemarca, 16,3% în Belgia, 14,9% în Franța, 12,1% în S.U.A., 12,0% în Canada, 6,5% în R.F. Germania etc.

Nivelul de trai al fiecărei familii crește an de an și prin fondurile suportate de la bugetul de stat și din alte fonduri pentru satisfacerea nevoilor social-culturale ale populației în domeniul învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății, artei, asigurărilor și prevederilor sociale etc. În anul 1974 cheltuielile social-culturale finanțate de la bugetul de stat s-au ridicat la 47,8 miliarde lei, sumă echivalentă cu volumul tuturor cheltuielilor bugetului de stat din anul 1959.

Tabelul nr. 3

Cheltuielile social-culturale finanțate de la bugetul de stat

	1970	1971	1972	1973	1974
I. Total cheltuieli social-culturale					
- miliarde lei	34,0	36,6	40,1	44,4	47,8
- în %	100,0	107,6	117,9	130,6	140,6
II. Cheltuieli social-culturale pe un locuitor					
- lei	1680	1788	1942	2132	2270
- în %	100,0	106,4	115,6	126,9	135,1

Consumul populației sub incidența unor schimbări calitative

Sporirea veniturilor oamenilor muncii și a puterii de cumpărare, dezvoltarea și diversificarea producției alimentare și nealimentare, mai bu-

na aprovizionare prin unitățile comerțului socialist au condus la creșterea cantitativă și îmbunătățirea calitativă a consumului populației.

Se remarcă o sporire simțitoare a desfacerilor de mărfuri alimentare și îndeosebi a produselor cu valoare calorică și nutritivă ridicată, ceea ce, a determinat o îmbunătățire a alimentației populației. În același timp s-a asigurat înzestrarea mai bună a familiilor cu îmbrăcăminte, încălțăminte, mobilă, aparate electro-casnice și alte bunuri de folosință îndelungată care asigură un grad sporit de confort și contribuie la creșterea nivelului de civilizație a populației.

Tabelul nr. 4

Dinamica desfacerilor de mărfuri prin comerț socialist la principalele mărfuri alimentare și nealimentare (1970 = 100)

	1971	1972	1973	1974
Total desfaceri de mărfuri	109,0	115,8	124,4	136,8
din care:				
Carne și produse din carne	114,4	125,3	129,7	140,8
Ulei	105,5	107,6	110,9	115,3
Unt	106,3	116,2	124,4	132,5
Lapte (inclusiv lapte praf și produse lactate proaspete)	105,5	114,7	125,5	135,6
Zahăr și produse zaharoase	110,6	114,9	124,3	128,2
Ouă	127,8	137,3	154,7	169,8
Tesături	102,4	109,7	116,4	126,5
Tricotaje	102,3	116,2	131,5	148,7
Confecții	105,0	113,4	126,7	148,4
Încălțăminte	106,5	114,7	121,5	130,2

În perioada 1971-1974 populația a cumpărat din comerț socialist peste 744 mii frigider, 1,2 milioane televizoare, aproape 1,5 milioane aparate de radio, peste 340 mii mașini de cusut, aproape 500 mii mașini de spălat rufe, aproape 800 mii mașini de gătit cu gaze și mobilă în valoare de aproape 15 miliarde lei.

Satisfacerea nevoilor populației cu servicii constituie o componentă a nivelului de trai de o tot mai mare importanță. Deosebit de nevoile de servicii ale populației care se acoperă integral sau în cea mai mare parte fără plată pe seama fondurilor sociale de consum - în învățămînt, ocrotirea sănătății, cultură, prevederi sociale etc. - o serie de necesități sînt satisfăcute prin efectuarea unui important volum de servicii de către unitățile socialiste.

În anul 1974 volumul serviciilor prestate populației de unitățile socialiste a fost cu 53,1% mai mare decît 1970.

Construcția de locuințe se face din plin simțită în peisajul arhitectonic al tuturor localităților țării. Au fost construite orașe și cartiere noi, clădiri noi s-au implantat în toate localitățile în cadrul unui

DIN CRONICA ÎNTRECERII

AVANSUL CONSTRUCTORILOR

extindere a atelierelor de forj și turnătorie.

● **Constructorii brașoveni**, care lucrează în contul lunii iunie, au dat în folosință noi obiective și au deschis alte fronturi de lucru. Așa, de pildă, pe șantierul întreprinderii „Tractorul”, unde se ridică noi lucrări de investiții, constructorii au început lucrările la hala de autoutilări pentru construcția agregatelor. Tot pe acest șantier s-a înregistrat recent un alt eveniment deosebit - a început montajul utilajelor tehnologice ale noii turnătorii de fontă specială.

● **Lucrătorii din cadrul Trustului de construcții montaj Timișoara**, care și-au îndeplinit cincinalul în mai puțin de 4 ani, vor termina în 1975 construcția a peste 4000 de apartamente, cămine muncitorești cu peste 9000 de locuri, creșe-grădinițe cu mai mult de 1660 de locuri, spații comerciale însumînd aproape 8000 mp, un cinematograful panoramic, mai multe săli de clasă, cămine și cantine școlare și alte importante obiective.

● **La Întreprinderea mecanică Nicolina din Iași** au început lucrările de construcții la un nou și important obiectiv, care face parte din planul de modernizare și dezvoltare a unității. Este vorba de noul atelier de sculărie ce cuprinde o suprafață de peste 5000 de metri pătrați. Tot în cunoscuta întreprindere ieșeană se fac pregătiri în vederea începerii lucrărilor de

ÎN SCOPUL SPORIRII PRODUCȚIEI AGRICOLE

● **În toate județele** continuă pregătirile pentru desfășurarea în condiții tot mai bune a însămînțărilor și celorlalte lucrări agricole de primăvară. Importante forțe sînt concentrate la pregătirea și fertilizarea terenurilor. Ca urmare, unitățile agricole de stat au realizat arăturile de primăvară pînă la începutul lunii martie pe aproape 70 la sută din suprafețele prevăzute, iar cooperativele agricole pe mai mult de 50 la sută. Cooperativele agricole din județele Ialomița, Constanța, Brăila, Teleorman, Argeș, Dimbovița și Mehedinți au terminat această lucrare pe toate terenurile ce le vor cultiva în primăvară.

SPORIREA EXPORTURILOR

● **Țara noastră** se numără printre exportatorii apreciați de tractoare și mașini agricole. Din 1957, cînd a fost livrat la export primul lot de tractoare și pînă acum, pe adresa beneficiarilor din peste 80 de țări au fost expediate mai mult de 160000 de tractoare. Actualmente, peste 70 la sută din producția de tractoare și circa 40 la sută din cea de mașini agricole este destinată unor parteneri de peste hotare.

Combinatul de prelucrare a lemnului din Caransebeș a îndeplinit prevederile planului de export pe întregul cincinal.

plan de sistematizare consecvent realizat, asigurînd un grad tot mai ridicat de confort și civilizație pentru locuitorii ei. Numai în perioada 1971-1974 au fost construite și date în folosință peste 600 mii locuințe în care s-au mutat aproximativ 2 milioane locuitori, îmbunătățindu-se simțitor condițiile de locuit.

În condițiile dezvoltării fără precedent, pe multiple planuri, a societății noastre, ale modernizării și transformării structurilor economice, ca urmare a politicii demografice a statului au fost adoptate măsuri de ordin economic-social și sanitar de natură să contribuie la stimularea natalității, la scăderea în continuare a mortalității, în special a mortalității infantile și în primii ani ai copilăriei, la întărirea și consolidarea familiei, la o mai rațională dirijare a fluxurilor migratorii interzonale, de dezvoltare fizică și spirituală a omului și asigurarea a calității generațiilor viitoare. Ca efect, natalitatea este în prezent de peste 20 la mie de locuitori, mortalitatea generală a scăzut la circa 9 la mie de locuitori, de peste două ori mai mică decît în 1938, sporul natural asigurînd o creștere corespunzătoare a numărului populației.

Notabilă în profunzimea semnificației umane este scăderea considerabilă, de peste cinci ori față de 1938, a mortalității infantile, în acest an înregistrîndu-se cel mai scăzut nivel al deceselor de copii în vîrstă de pînă la un an. Aceasta este o expresie convingătoare a grijii permanente pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, a ocrotirii sănătății, a stării de sănătate a populației.

Mutații în structura forței de muncă

În contextul îmbunătățirii condițiilor de viață ale populației un loc deosebit îl ocupă modificările cantitative și calitative intervenite în nivelul și structura forței de muncă. Creșterea populației ocupate în economia națională, îndeosebi în ramurile neagricole, sporirea simțitoare a numărului personalului din

Intrepinjeri și însluțit, distribuția rațională a forței de muncă între sferă de activitate socială și pe ramuri, ridicarea gradului de calificare a oamenilor muncii sînt coordonate majore ale folosirii depline a resurselor de muncă ale țării, condiție hotărîtoare pentru sporirea productivității muncii sociale, a venitului național, baza sigură a ridicării bunăstării populației.

Tabelul nr. 5

Structura populației ocupate

- în % -

	1970	1971	1972	1973	1974
Total populație ocupată	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- industrie, construcții, transporturi, comerț și alte ramuri neagricole	50,9	53,7	56,0	58,0	60,0
- agricultură	49,1	46,3	44,0	42,0	40,0

În perioada 1971-1974 populația ocupată în economia națională a crescut cu 2,3%, înregistrîndu-se modificări importante în structura pe ramuri a acesteia.

Un rol tot mai însemnat în procesul muncii sociale revine femeii. Astfel, ponderea femeilor în totalul personalului din economie a fost de 34% în 1974 față de 30% în 1970.

Politica educațională contribuie din plin la făurirea omului cu pregătire multilaterală, participant activ și eficient la dezvoltarea științei și culturii, la însușirea tehnicii moderne, la organizarea științifică a producției și a muncii. Dacă avem în vedere că în instituțiile școlare studiază astăzi peste 4 milioane elevi și studenți, înseamnă că din cinci locuitori unul este cuprins într-o formă organizată de învățămînt. În același timp, a crescut nivelul de cultură generală și de specialitate al muncitorilor. În anul 1974 la 10.000 locuitori reveneau 123 elevi care urmau învățămîntul profesional și 187 elevi în învățămîntul de specialitate.

Condiții superioare pentru afirmarea personalității umane

Programul partidului și Directivele Congresului al XI-lea ale P.C.R. trasează un vast program pentru dezvoltarea în ritm rapid a forțelor de

producție și pe această bază a creșterii neîncetate a nivelului de trai. Dinamismul și eficiența creșterii economice prevăzute vor asigura condiții pentru sporirea venitului național, care va ajunge în 1990 la 2.500-3.000 de dolari pe locuitor.

România socialistă multilateral dezvoltată se va apropia treptat de țările dezvoltate din lume, atît din punct de vedere al potențialului economic - ilustrat prin nivelul venitului național pe un locuitor - cît și al ridicării condițiilor de viață ale populației. Aceasta va permite aplicarea unei politici - consecvente de ridicare continuă a veniturilor nominale și reale ale tuturor oamenilor muncii, va crea posibilități materiale pentru rezolvarea în condiții tot mai bune a

unor probleme sociale cum sînt construcțiile de locuințe, îmbunătățirea dotării edilitar gospodărești a orașelor și satelor, ocrotirea sănătății etc.

Ca urmare a construcției de noi capacități de producție, a dezvoltării și lărgirii întreprinderilor existente, a sporirii numărului unităților de tip industrial în agricultură, a dezvoltării rețelei comerciale și a unităților de servicii și social-culturale, este prevăzut ca un număr însemnat de noi locuri de muncă să se adauge celor existente, permițînd absorbirea întregului spor al populației în vîrstă aptă de muncă utilizabilă, efectuarea de noi modificări în repartizarea populației ocupate pe ramuri în scopul creșterii eficienței utilizării ei. Populația ocupată în agricultură se va reduce continuu, ajungînd în anul 1990 la 12-15% din totalul populației ocupate.

În repartitia venitului național se va acorda o importanță hotărîtoare creșterii veniturilor obținute de populație din retribuirea directă a muncii depuse; primatul veniturilor din muncă va constitui calea principală în ridicarea bunăstării oamenilor muncii. La sporirea generală a veniturilor populației se va avea în vedere, în același timp, și creșterea veniturilor provenite din fondurile sociale de consum, asigurîndu-se majorarea pensiilor, creșterea alocațiilor de stat pentru copii, a ajutoarelor și asistenței sociale, a fondurilor destinate dezvoltării activităților de învățămînt, de ocrotire a sănătății, culturii, sportului.

Veniturile reale totale vor crește în anul 1980 cu 35-37% față de 1975, iar în anul 1990 față de 1970 de 3-3,5 ori, ceea ce va spori considerabil puterea de cumpărare a veniturilor populației și va atrage îmbunătățirea radicală a consumului de bunuri și servicii. Retribuția medie reală va crește în anul 1980 cu 18-20% față de anul 1975. Desfacerea de mărfuri prin comerțul socialist vor spori într-un ritm anual de 7,5-8,5%. Creșterea productivității muncii sociale va determina o sporire a timpului liber al populației active, generalizîndu-se pînă în anul 1980 reducerea săptămîinii de lucru la 42-44 ore. Un obiectiv principal al politicii de creștere a nivelului de trai al populației îl constituie accelerarea ritmului construcțiilor de locuințe. În perioada 1976-1990 se prevede construirea a 2,5-3,0 milioane apartamente, ceea ce practic va rezolva problema locuințelor în țara noastră, atît sub aspectul asigurării spațiului locativ necesar fiecărui locuitor, cît și al confortului și condițiilor de locuit tot mai civilizate care se vor înfăptui.

Sistemizarea localităților va continua cu mai mare intensitate. Se va crea o rețea de noi centre urbane și se vor dezvolta activitățile economico-sociale în mediul rural.

În viitorul cincinal se va dezvolta simțitor instrucția publică, activitățile culturale, ocrotirea sănătății, cu consecințe pozitive asupra creșterii gradului de instruire și cultură, a îmbunătățirii stării de sănătate și sporirii duratei medii de viață a populației. Realizarea obiectivelor prevăzute în cincinalul următor va duce la o creștere substanțială a potențialului economic, științific și cultural al României, va asigura oamenilor de la orașe și sate condiții superioare de muncă și viață, va contribui la continua înflorire a civilizației socialiste în folosul omului, al întregii societăți.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră va însemna o nouă și superioară treaptă de progres economic și social spre care Partidul Comunist Român conduce neclintit, cu fermitate și consecvență, întregul popor.

dr. Marinache VASILESCU

COMENTARIU LA UN GRAFIC ROMÂNIA PE TRAIECTORIA PROGRESULUI

Investițiile

DEZVOLTAREA bazei tehnico-materiale a socialismului, crearea unei economii înaintate, cu o structură modernă, în concordanță cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, presupun cheltuirea unor importante mijloace materiale și financiare. Opțiunea partidului nostru, determinată în mod științific, de a se aloca o cotă însemnată din venitul național (aproximativ o treime în actualul deceniu) pentru fondul de dezvoltare, permite realizarea unor programe de investiții fără precedent, concomitent cu asigurarea mijloacelor necesare creșterii bunăstării poporului. Astfel, în perioada 1951-1975 volumul total al investițiilor din economia națională se ridică la suma de 1.247 milioane lei, iar în anii viitorului cincinal se vor cheltui, în același scop, potrivit prevederilor Directivei Congresului al XI-lea, încă 920-930 milioane lei, sumă care depășește

tot ceea ce s-a investit în cei zece ani anteriori.

Pentru creșterea capacității economiei noastre naționale de a investi este sugestiv faptul că aproape 26% din volumul total al investițiilor din perioada 1951-1980 se execută în anii actualului cincinal, iar 44% în anii 1976-1980; pentru comparație menționăm că perioadei 1951-1955 îi revin doar 2,7%.

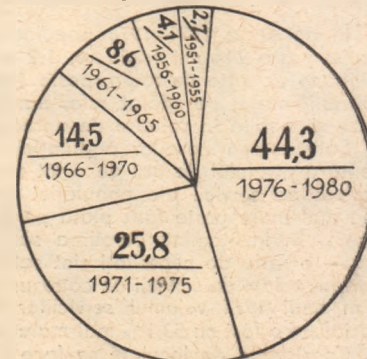
În conformitate cu politica partidului de creștere puternică a forțelor de producție, eforturile principale au fost și vor fi consacrate dezvoltării ramurilor producției materiale, în care scop este alocată partea covârșitoare a investițiilor din fondurile statului, circa 90%. Repariturarea pe ramuri a investițiilor reliefează ponderea hotărîtoare pe care o va deține și în viitorul cincinal industria, aproximativ 2,3, iar în cadrul acesteia ramurile hotărîtoare pentru progresul economiei - energetica,

metalurgia, construcțiile de mașini, chimia; împreună, acestea vor deține circa 70% din totalul investițiilor alocate industriei. În agricultură se vor investi circa 110 miliarde, adică circa 9% din volumul de investiții ce urmează a fi realizat în perioada cincinalului.

Pe baza amplului program de investiții, în toate ramurile și sectoarele economiei au fost și vor fi construite importante obiective economice și social-culturale, care contribuie substanțial la valorificarea superioară a resurselor naturale și de muncă ale țării. Numărul capacităților industriale și agrozootehnice mai importante ce vor fi date în funcțiune în perioada 1976-1980, de pildă, se ridică la 2.700. Volumul fondurilor fixe, care în 1974 era de peste 4,8 ori mai mare decît în 1950, va crește cu încă 58% în anii cincinalului următor.

Îndeplinirea la parametrii sta-

biliți a planului de investiții prevăzut pentru perioada viitorului cincinal va determina amplificarea puternică a avuției naționale, creșterea nivelului general de dezvoltare economico-socială a țării, contribuind la asigurarea bazei tehnico-materiale necesare înfăptuirii programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism.

PONDEREA PERIOADELOR CINCINALE ÎN VOLUMUL TOTAL AL INVESTIȚIILOR ÎN ANII 1951-1980 (%)

MODALITĂȚI DE VALORIFICARE SUPERIOARĂ A FONDULUI FUNCICIAR

In acest număr publicăm opinia directorului direcției de specialitate din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor referitoare la tendințele și modalitățile de valorificare superioară a pământului. Așa cum am precizat în numărul 8 al revistei noastre — în care același autor a prezentat situația utilizării fondului funciar al țării, comparativ cu cele manifestate pe plan mondial — supunem această temă dezbaterii specialiștilor, tuturor factorilor de răspundere a căror activitate are legătură cu fondul funciar.

CE TENDINȚE și ce perspective se întrevăd în privința utilizării terenurilor în general, al celor agricole în special în perspectiva următorilor ani ?

Răspunsul la această întrebare rezultă din Documentele Congresului al XI-lea al partidului, care jalonează direcțiile principale de acțiune în problemele folosirii fondului funciar. Astfel, în ce privește folosirea terenurilor agricole, se va acționa în următoarele direcții :

- se va accentua ritmul lucrărilor de intensivizare a folosirii terenurilor agricole, în rândul cărora un loc important îl ocupă lucrările de îmbunătățiri funciare, astfel ca până în 1990 să se ajungă la 4—5 milioane ha irigate, la combaterea excesului de umiditate pe 5 milioane ha, la apărarea împotriva inundațiilor a peste 1.6 milioane ha, la combaterea eroziunii solului pe 4.5 milioane ha. Intensivizarea va fi marcată și prin creșterea suprafețelor plantate cu vii și pomi, prin sporirea continuă a potențialului productiv al solurilor pe calea chimizării, a ameliorării solurilor acide și a celor sărăturate, prin diversificarea tractoarelor și mașinilor agricole, care va permite mecanizarea unei game cât mai variate de lucrări agricole;

- se vor lua măsuri pentru identificarea și atragerea în cultură de noi terenuri, care să asigure creșterea suprafeței arabile cu circa 125 mii ha până în 1980, compensând, în același timp, suprafețele care se scot definitiv din producția agricolă pentru nevoile altor ramuri;

- se va trece la amplasarea rațională în teritoriu a folosințelor agricole și a culturilor agricole, urmărindu-se valorificarea optimă a condițiilor naturale în strinsă corelare cu cerințele economico-sociale;

- vor fi luate măsuri de raționalizare a dezvoltării localităților, prin folosirea intensivă a terenurilor din cadrul acestora, evitându-se pe cât posibil extinderea perimetrelor construibile pe seama terenurilor agricole;

- se vor împăduri terenurile excesiv degradate, devenite neproductive, măsură care va contribui la combaterea eroziunii solului și la restabilirea echilibrului hidrologic al unor zone de dealuri și coline ;

- se vor amenaja în scop piscicol terenurile sărăturate, cele inundabile și cu soluri slab fertile.

Posibilități de extindere a suprafeței arabile

ÎN LEGĂTURĂ cu aceste schimbări, sînt dezbătute unele aspecte legate de utilizarea unor terenuri în folosință arabilă, îndeosebi în ceea ce privește posibilitățile de creștere a suprafeței, iar pe de altă parte, structura și amplasarea culturilor.

Rezervele de terenuri prefabile la transformarea lor în arabil sînt suficiente, astfel că prin măsuri realiste, judicioase, prevederea documentelor de partid, privind sporirea pînă în 1980 cu 125 mii ha a suprafețelor arabile va putea fi realizată.

În această privință, principalele resurse le constituie destelenirea unor pajști din zonele de șes sau pe pante accesibile lucrărilor mecanizate, care au soluri fertile și defrișarea unor vegetații forestiere din zonele de șes, îndeosebi din incintele amenajate prin lucrări de indiguiri, desecări și irigații.

Este cunoscut că, în ultimii ani, au luat o dezvoltare însemnată lucrările de indiguiri și desecări pe riurile interioare. În multe din incintele astfel amenajate există unele terenuri neagricole (bălți, tufărișuri, drumuri de exploatare ș.a.) care, după terminarea amenajărilor, se transformă în terenuri arabile. Aceste terenuri, în marea lor majoritate, abia compensează suprafețele arabile ce se ocupă de lucrările propriu-zise, de îmbunătățiri funciare (canale, diguri, stații de pompare etc). Dar, în multe incinte indiguite și desecate, există mari suprafețe de pășuni și finete naturale care, după părerea noastră, pot și trebuie să fie transformate în teren arabil, bineînțeles numai acelea care au soluri cu potențial fertil ridicat. În acest fel sînt justificabile cheltuielile efectuate cu lucrările de îmbunătățiri funciare executate pe aceste terenuri care, în medie, se ridică la 7 000 lei/ha.

Evident, transformarea pajștei în teren arabil necesită cheltuieli suplimentare de amenajare și de producție, dar veniturile nete ce se obțin îndreptătesc exploatarea mai eficientă a terenului în această formă. Pentru a demonstra afirmația mă voi folosi de următorul exemplu. În incinta indiguită și desecată Haniș-Virșand din județul Arad, din suprafața amenajată de 25 800 ha, specialiștii au identificat 2 023

ha terenuri ocupate în prezent cu pășuni (1 645 ha) și neagricol (380 ha) care se pretează a fi transformate în arabil. În tabelul 1 se prezintă, comparativ, principalii indicatori tehnico-economici realizați înainte și după amenajare în incinta Haniș-Virșand.

Rezultă că folosirea terenului arabil, pe lângă faptul că asigură dublarea producției de furaje masă verde față de cea obținută de pe pășune, asigură, în același timp, suplimentar, produse agricole de pe urma cărora se obține un venit net anual de 1 200 lei/ha. Calculele arată că cheltuielile făcute cu amenajarea terenului și transformarea lui în arabil (desecări, nivelări, desteleniri, amendări și fertilizări) se pot recupera într-o perioadă de 7 ani. Astfel de posibilități există în multe din incintele indiguite și desecate din județele Timiș, Arad, Satu Mare, Dolj, Bihor, Teleorman, Ilfov, Iași, Sibiu. În unele dintre acestea, unde lucrările de desecare au fost executate integral și date în funcțiune la termen s-a trecut la transformarea în arabil a unor mari suprafețe de pajști (de exemplu, în județul Satu Mare — peste 7 000 ha, în județul Timiș — peste 2 000 ha).

Data fiind situația unor terenuri din incintele desecate, îndeosebi în zona de vest a țării, care prezintă un grad avansat de sărăturare, trebuie avut grijă ca astfel de terenuri să fie menținute în exploatare ca pajști, transformarea lor în arabil fiind costisitoare și de lungă durată, momentan nefiind eficientă. Pe de altă parte, este de semnalat că, în multe situații, evacuarea excesului de umiditate nu se realizează complet, fiind necesare lucrări suplimentare : gospodărești, șanțuri de scurgere a apelor în canale, nivelări sau chiar reprofilarea unor canale de desecare.

În legătură cu transformarea în arabil a pajștilor din zonele amintite se pune problema dacă nu ar fi indicată cultivarea lor cu furaje anuale sau perene, pentru a nu se diminueza baza furajeră. Proportia în care aceste culturi urmează să ocupe din totalul suprafeței este o chestiune care trebuie analizată de la caz la caz, în funcție de situația specifică zonei, de efectivele de animale, necesarul de furaje și sursele de acoperire.

O altă sursă de sporire a suprafeței arabile, menționată, o constituie defrișarea unor păduri din zonele de șes, îndeosebi a celor cu valoare economică redusă, situate pe soluri fertile, precum și terenurile ocupate cu vegetație forestieră din incintele indiguite, desecate și irigate. Spre exemplu, în incinta indiguită și desecată Sculeni-Trifesti, județul Iași, există peste 700 ha de pădure, care ar putea fi folosite mai eficient cu culturi agricole, dîndu-se în schimbul acestei suprafețe, pentru împădurire, terenurile rămase din zona-dig-mal a acestei incinte, precum și alte terenuri neproductive, excesiv degradate prin eroziune și alunecări, de pe pantele repezi din același județ.

Situații similare se întîlnesc în incintele indiguite și desecate din Lunca Dunării

„Făuritorii“ de terenuri agricole la lucru...

unde sînt circa 8000 ha terenuri cu fertilitate ridicată, ocupate cu ploi și salcie selecționați care, după atingerea vîrstei de exploatabilitate, trebuie defrișate, iar terenurile respective să fie folosite pentru culturi agricole.

Vorbînd despre defrișarea unor păduri din zona de șes, aș sublinia și grija pentru prevenirea unor exagerări care vizează defrișarea în totalitate a pădurilor din cîmpie. Sînt binecunoscute influențele pozitive multiple ale pădurii și în aceste zone, atît din punct de vedere economic, cit și al păstrării echilibrului ecologic, al rolului lor recreativ și chiar peisagistic, deloc de neglijat.

Terenurile în pantă și mecanizarea

LEGAT DE VALORIFICAREA eficientă a terenurilor agricole, se ridică problema modului de folosire a parcelelor de terenuri arabile situate pe pante rezezi, inacesibile sistemelor de tractoare și mașini agricole existente în dotare. Din evidențele funciare rezultă că circa 250 mii ha terenuri arabile sînt situate pe pante între 30—35%.

Multe din aceste terenuri doar scriptic mai figurează ca teren arabil pentru că, practic, ele sînt pîrligite de ani de zile; menținerea lor formală în categoria terenurilor arabile duce la neîndeplinirea planului de cultură al unităților agricole posesoare, la deformarea randamentelor obținute la ha (producțiile obținute de pe suprafața efectiv cultivată se raportează și la aceste terenuri rămase necultivate) și de aici o serie de consecințe negative cu aspect economic și social.

Situația de dispersare a parcelelor, accesibilitatea redusă, stadiul avansat de degradare a solului din cauza eroziunii, lipsa seturilor de mașini agricole adecvate care să poată executa lucrările în condițiile unei agrotehnici antierozionale, lipsa atelajelor fac ca folosirea acestor terenuri pentru culturi de cîmp să fie total ineficientă, valoarea producției obținută neacoperind de multe ori nici cheltuielile de producție, ca să nu mai vorbim de prețul foarte ridicat pe unitatea de produs. Pe de altă parte, an de an se accentuează procesul de degradare și de sărăcire a potențialului productiv al solului produs de eroziune.

Soluția ce trebuie adoptată pentru această zonă colinară constă în îmbinarea rațională a ramurilor de producție agricolă, dezvoltarea creșterii animalelor pe baza surplusului de furaje, de pe urma cărora se vor obține cantități sporite de îngrășăminte organice atît de necesare conservării și sporirii însușirilor productive ale solurilor acestor zone.

Pe de altă parte, există și rațiuni de ordin social care îndreptătesc luarea unor măsuri de conservare a acestor terenuri. Cred că este util să se mențină astfel de terenuri ca o rezervă pentru anii în care creșterea cerințelor de produse agroalimentare va impune folosirea lor în mod mai intensiv. Pînă atuncî se va dezvolta baza tehnic-materială, îndeosebi va spori producția de îngrășăminte chimice, se vor diversifica și va spori numărul de tractoare și mașini agricole, capabile să asigure de pe aceste terenuri randamente sporite cu cheltuieli echilibrate, care să facă eficientă exploatarea lor.

În zonele de dealuri și coline se impune ca o măsură urgentă — atît sub aspectul protecției terenurilor înconjurătoare, a restabilirii echilibrului hidrologic al zonei, cit și al valorificării pentru economia națională — împădurirea unor terenuri neproductive, excesiv degradate prin alunecări și eroziuni care, dezgolate de orice vegetație și măcinate de ape, primejduiesc

Situația înainte de amenajare, Situația după amenajare

1. Felul culturilor	Situația înainte de amenajare				Situația după amenajare			
	Supra- fața (ha)	Prod. medie (kg/ha)	Prod. Val. totală (t)	Prod. Val. (mil lei)	Supra- fața (ha)	Prod. medie (kg/ha)	Prod. Val. totală (t)	Prod. Val. (mil lei)
- pășune	1645	4075	6703	670	-	-	-	-
- grîu	-	-	-	-	475	2800	1300	1795
- porumb	-	-	-	-	700	3500	2450	2818
- sfeclă de zahăr	-	-	-	-	400	30000	12000	3600
- lucernă masă verde	-	-	-	-	450	25000	11250	1925
TOTAL	1645	4075	6703	670	2025	-	-	9338

2. Cheltuieli de producție	Situația înainte de amenajare			Situația după amenajare		
	Supraf. lei/ha	Total (mil lei)		Supraf. lei/ha	Total (mil lei)	
- pășune	1645	200	329	-	-	-
- arabil	-	-	-	2025	3400	6885
3. Venitul net	-	169	341	-	1211	2453
4. Spor de venit net	-	-	-	-	1042	2112
5. Cheltuieli pentru transformare în arabil - total	-	-	-	2025	7320	14837
6. Durata de recuperare a investiției	-	-	14837 2112	-	-	7 ani

Situația — comparativă — a indicatorilor economici în incinta îndiguită și desecată Haniș — Virsănd, județul Arad

situația și a terenurilor din vecinătate. Împădurirea lor este o necesitate de ordin social-economic, fiind singura soluție de producție și conservare a acestor terenuri.

Probleme legate de dezvoltarea industriei și a localităților

O ALTA GRUPĂ de probleme care se ridică în legătură cu raționalizarea, cu repartiția folosințelor agricole în teritoriu, se referă la apărarea terenurilor agricole împotriva defașării destinației lor principale.

Atît legea sistematizării teritoriului și a localităților, cit și cea a fondului funciar (adoptate în anul 1974) departajează spațiul agricol de cel destinat localităților, în condiții care să nu micșoreze suprafața agricolă, prevăzîndu-se o multitudine de măsuri îndreptate în acest scop. Se depun astăzi eforturi mai susținute și de o parte și de alta — agricultorii și edili — să se respecte aceste reglementări.

Dar, este previzibilă posibilitatea ca, în următorii ani, agricultura să fie cea care va fi afectată din punct de vedere al terenului, datorită procesului amplu și dinamic al dezvoltării social-economice a țării noastre.

Dezvoltările industriale, de locuințe, amenajările hidroenergetice, modernizarea căilor de comunicații ș.a. au nevoie, în mod obiectiv, de spații ample de dezvoltare.

Trebuie recunoscut că folosirea pentru dezvoltarea acestor obiective numai a terenurilor neproductive nu va fi posibilă. Acest lucru se impune înainte de toate pentru că terenurile neproductive, în cea mai mare parte, sînt dispersate în parcele mici în masivele de teren agricol. Or, se știe că dezvoltările urbane, de regulă, urmăresc să se dezvolte grupat, compact și în mod concentric în jurul actualelor așezări din foarte multe motive de ordin tehnic, economic, social și organizatoric. Tot astfel se știe că, de regulă, localitățile au în jurul lor terenuri care au folosințe agricole dintre cele mai intensive (arabil, grădini de legume, livezi, vii) de foarte multe ori amenajate pentru irigații. În atare situații, este de așteptat ca extinderile urbane să afecteze în primul rînd aceste terenuri fertile și foarte propice agriculturii, și numai arareori să ocupe numai terenuri neproductive și slab fertile. În mod frecvent, terenurile slab fertile și cele negricole se au în vedere pentru a fi amenajate și redat producției agricole pentru a compensa suprafețele care au fost scoase definitiv din producția agricolă. Dar, pentru ca

aceste terenuri să ajungă în situația potențialului productiv pe care le-au avut cele defașate, este necesar să treacă multă vreme.

Pe de altă parte trebuie să cunoaștem că se vor epuiza și aceste resurse funciare care, prin amenajare, să recupereze suprafețele scoase din producția agricolă, situație în care deja se află unele județe ca Prahova, Gorj, Vâlcea, Argeș, Caraș-Severin ș.a.

S-au emis unele păreri potrivit cărora va apărea posibilitatea creșterii suprafeței agricole ca urmare a defașării în timp a unor localități rurale, prevăzute în studiile de sistematizare. Avînd în vedere termenul în care spațiile respective vor deveni libere considerăm că, momentan, acestea trebuie trecute în categoria rezervelor.

Urmărind consecvent ideea rezolvării optime a contradicției dintre cererile crescînde de produse agroalimentare și nevoile crescînde pentru spații de extindere necesare celorlalte ramuri în condițiile în care terenul este factor limitativ, se desprinde necesitatea organizării spațiului în mod complex, coordonat și unitar. Pornind de la inventarierea resurselor, a necesităților și pînă la ordonarea priorităților, trebuie să se caute soluții bine gîndite, optimizate.

Toate acestea conduc la necesitatea elaborării cu maximă urgență a unor studii complexe, care să abordeze în mod complet problema utilizării fondului funciar pentru a se asigura o rezolvare într-o concepție unitară și coordonată a repartizării acestuia pe destinații economice. Este o cerință a vieții contemporane, înscrisă pe primul loc și în legea fondului funciar.

Astăzi, deși dispunem de multe informații în acest domeniu ele nu sînt integral prelucrate, interpretate, utilizate. De multe ori, în unele zone, se acționează după principii subiective, „al flerului” sau al rezolvării de moment a unei situații. Or, este un imperativ ca într-un domeniu atît de important și cu consecințe care vizează viitorul să se acționeze pornind de la o gîndire metodică, științifică, să se respecte cu fermitate prevederile documentelor de partid și legile în vigoare.

Apreciez că dezbaterea organizată de redacție pe această temă este cit se poate de utilă și actuală și consider că rezultatele ei — punctele de vedere, propunerile ce vor fi făcute — vor fi valorificate în mod corespunzător de factorii de răspundere.

ing. Nicolae POPESCU
director în M.A.I.A.A.

CONDUCERE ORGANIZARE

ADUNAREA GENERALĂ A OAMENILOR MUNCII

CONSTITUIND forma superioară de conducere colectivă a întreprinderilor, un mijloc eficient de participare a muncitorilor, maiștrilor, tehnicienilor, inginerilor, economiștilor, a tuturor oamenilor muncii la rezolvarea problemelor de ordin economic și social, adunările generale ale oamenilor muncii din acest an au avut o însemnată deosebită, deoarece au concentrat preocupările colectivelor de oameni ai muncii spre mobilizarea rezervelor interne în vederea realizării în condiții cât mai bune a planului și angajamentelor pe anul 1975, a cincinalului înainte de termen, ca o premisă importantă de asigurare a condițiilor pentru îndeplinirea prevederilor directivei privind dezvoltarea economico-socială a României pe perioada 1976—1980.

Adunările generale au avut ca trăsătură specifică un pronunțat caracter de lucru. Analizând cu spirit de răspundere activitatea întreprinderilor și a organelor de conducere, oamenii muncii au făcut numeroase propuneri de valorificare mai bună a resurselor materiale și umane ale unităților. Numai în județul Hunedoara, de exemplu, participanții la adunările generale au făcut aproape 5 000 de propuneri, în județul Sibiu 1849 de propuneri, în județul Brașov 2345 propuneri. La Combinatul siderurgic Hunedoara, cele peste 1 000 propuneri făcute de oamenii muncii au completat planurile de măsuri tehnico-organizatorice întocmite inițial de către conducerea combinatului și secțiilor. În marea majoritate a întreprinderilor a crescut numărul oamenilor muncii care au luat cuvântul și numărul propunerilor făcute în adunările generale. De exemplu, în județul Galați la cele 1371 adunări ale oamenilor muncii s-au înscris la cuvânt 7 263 de oameni ai muncii, care au făcut 4 500 de propuneri. Numărul vorbitorilor a crescut cu 30%, iar al propunerilor făcute cu 20%, comparativ cu sesiunea din vară a adunărilor generale.

DEZBATERILE și propunerile făcute în adunările generale au fost îndreptate spre stabilirea celor mai eficiente măsuri care să asigure îndeplinirea ritmică a tuturor indicatorilor și sortimentelor, îmbunătățirea continuă a calității și a performanțelor tehnice ale produselor, folosirea integrală a capacităților de producție și a forței de muncă, reducerea cheltuielilor materiale și sporirea eficienței economice, punerea în funcțiune și atingerea parametrilor tehnico-economici proiectați la noile capacități de producție, asigurarea cu forță de muncă calificată a noilor obiective, îndeplinirea și depășirea angajamentelor asumate.

Dovedindu-se mijloace importante de dezvoltare a conștiinței socialiste, adunările generale au dezbătut aspectele referitoare la întărirea ordinii și disciplinei, respectarea programelor de lucru și a tehnologiilor de fabricație față de care, de exemplu, participanții la adunările generale de la Întreprinderea textilă „Dobrogeana”-Constanța, Combinatul de articole tehnice din cauciuc Pitești, Întreprinderea de nas-

turi și mase plastice București etc., au adoptat o poziție combativă, critică, cerind organelor de conducere colectivă și comitetelor sindicatelor să acționeze cu mai multă fermitate în acest domeniu.

Caracteristica generală a adunărilor a constituit-o dezbaterile responsabile a problematicii esențiale a secțiilor și întreprinderilor, discuția la obiect și propunerile concrete făcute care au identificat importante rezerve interne, fiind o dovadă grăitoare a interesului pe care oamenii muncii, în dubla lor calitate de proprietari și producători, îl manifestă pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, de care este strâns legată creșterea nivelului de trai.

For de participare a maselor la conducerea economiei

Așa de pildă, la Întreprinderea de mașini grele București, 13 din cele 21 propuneri făcute de participanții la adunarea generală, au fost incluse în planul de măsuri tehnico-organizatorice, estimându-se o eficiență de pe urma acestora de 1,8 milioane lei, iar propunerile formulate la Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie” se vor solda cu o producție suplimentară în valoare de 10 milioane lei față de 5 milioane cât reieșise inițial din studiile efectuate de conducerea întreprinderii.

Propunerile făcute de participanții la adunările pe secții sau întreprinderi au fost folosite în bună parte pentru definiția programelor de măsuri care să asigure îndeplinirea sarcinilor de creștere a productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție, precum și a celorlalți indicatori de plan și a angajamentelor în întrecerea socialistă. În cea mai mare parte a întreprinderilor, măsurile stabilite asigură realizarea în întregime a sarcinilor planificate. Sînt totuși unele unități, printre care „Partizanul” și „Proletarul” din Bacău, „Electronica”-București ș.a., unde conducerile nu au reușit să fundamenteze integral sarcinile, îndeosebi la productivitatea muncii și nivelul cheltuielilor de producție, ceea ce impune ajutorul și intervenția imediată a centralelor și ministerelor. De altfel, trebuie spus că, deși unele centrale și ministere cunoșteau din timp greutățile de la unele întreprinderi, nu au asigurat ca delegații lor să ajute, pînă la ținerea adunărilor generale ale oamenilor muncii, la stabilirea soluțiilor corespunzătoare, ceea ce a făcut ca unele probleme să rămână încă în suspensie.

EXPRESIE a voinței oamenilor muncii de a înlăptui îndemnul partidului privind îndeplinirea cincinalului înainte de termen, anga-

jamentele adoptate în adunările generale ale oamenilor muncii, poartă amprenta puternicului impuls pe care l-au dat întregii activități economico-sociale, documentele Congresului al XI-lea al partidului, sînt un răspuns entuziast, muncitoresc, hotărît la înflăcăratul apel adresat întregii națiuni de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a-și consacra toate energiile, talentul și capacitatea creatoare ridicării patriei pe trepte superioare de civilizație materială și spirituală.

Demn de menționat este faptul că multe colective s-au angajat ca în cinstea alegerilor ce vor avea loc la 9 martie să realizeze însemnate depășiri ale sarcinilor de plan. De exemplu, adunările generale ale oamenilor muncii de la „Automatica”, „Tîrnăra Gardă”, Bumbăcăria românească „Jilava” ș.a. din București, au adoptat hotărîrea de a realiza cincinalul pînă la 9 martie, iar de la I.F.E.T. Suceava pînă la 31 martie etc. Colectivul Întreprinderii de utilaj petrolier Tîrgoviște s-a angajat ca pînă la alegeri să producă peste plan 30 automacarale de 5 tone, 10 bucăți instalații de foraj geologic, 300 tone oțel lichid etc., iar cel de la Exploatarea minieră Șotînga să extragă peste plan 3 000 tone cărbune.

ADUNĂRILE generale ale oamenilor muncii din acest an au fost caracterizate de un climat de profund și real democratism, care a asigurat tuturor participanților la dezbateri, posibilitatea de a-și exercita nestingherit, fără nici o reținere, dreptul de a-și spune părerea asupra tuturor problemelor activității economice și sociale, să ia parte la stabilirea tuturor măsurilor care privesc munca și viața colectivelor din unitățile respective.

Măsurile luate, preocupările perseverente ale organelor de partid și sindicale de a facilita manifestarea fiecărui om al muncii în calitatea sa de proprietar, de responsabil pentru bunul mers al întreprinderii, a determinat participarea la dezbaterile din adunările generale a unui număr mare de muncitori, care lucrează nemijlocit în producție, așa cum a fost cazul la Combinatul de articole tehnice din cauciuc și Întreprinderea de motoare electrice din Pitești, „Proletarul”-Bacău și multe altele.

Un capitol de frunte al dărilor de seamă și al dezbaterilor în adunările generale din întreprinderi l-a constituit modul în care au fost rezolvate în termenele prevăzute, propunerile făcute de oamenii muncii în anul trecut. Așa s-a procedat de comitetele oamenilor muncii de la Întreprinderea mecanică de material rulant „Grivița Roșie”-București, Combinatul petrochimic din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Întreprinderea de nasturi și mase plastice-București și multe altele, unde oamenii muncii și-au putut exercita în totalitate dreptul de control, au participat nemijlocit la analizarea modului în care au fost realizate propunerile făcute de ei.

Organele de conducere colectivă, comitetele sindicatelor — cărora le-a revenit răs-

punderea pentru organizarea adunărilor generale ale oamenilor muncii — au reușit, în marea lor majoritate, să creeze cadrul favorabil dezbaterilor responsabile și constructive, în spirit critic și autocritic, a tuturor aspectelor — pozitive și negative — legate, atât de activitatea generală a întreprinderilor, cât și de munca desfășurată de comitetele oamenilor muncii. Dările de seamă prezentate adunărilor generale de către organele de conducere colectivă de la Intreprinderea „Proletarul”-Bacău, Intreprinderea mecanică de material rulant-București ș.a., au informat participanții asupra modului cum acestea au condus treburile întreprinderilor și și-au îndeplinit atribuțiile ce le revin prin lege, ceea ce a asigurat o analiză temeinică, profundă a activității organelor de conducere ale unităților, formularea unor critici și sugestii privind îmbunătățirea stilului de muncă al comitetelor oamenilor muncii.

DĂRILE DE SEAMĂ și dezbaterile ce au avut loc au acordat o mare atenție modului în care organele de conducere colectivă și comitetele sindicatelor au realizat prevederile ce le revin din contractele colective de muncă pe anul 1974. Totodată, au fost aprobate contractele colective pentru acest an, ale căror proiecte au fost din timp afișate spre a fi cunoscute de toți angajații și a le da posibilitatea să facă propuneri de îmbunătățire.

Se poate aprecia că a existat o evidentă preocupare pentru a se da contractelor colective, potrivit prevederilor din Codul muncii, un conținut concret care să contribuie la organizarea superioară a producției și a muncii, întărirea disciplinei, mobilizarea tuturor eforturilor în vederea îndeplinirii planului și angajamentelor asumate, rezolvarea unor probleme sociale și de viață ale celor ce muncesc. O deosebită atenție s-a acordat prevederilor legate de luarea unor măsuri care să asigure condiții optime de muncă, mecanizarea și automatizarea lucrărilor în vederea reducerii eforturilor fizice și creșterii productivității muncii, înlăturarea sau reducerea noxelor, îmbunătățirea activității cantinelor, construirea unor spații de cazare și cămine pentru nefamiliști, acordarea echipamentului și alimentației de protecție, transportul la și de la locul de muncă, trimiterea în tratament și odihnă etc.

Eficiența adunărilor generale ce au avut loc la începutul acestui an se va reflecta în realizările cu care vom încheia acest ultim an al cincinalului. Rezultatele din primele două luni sînt o garanție că angajamentele asumate pentru acest an vor fi îndeplinite și depășite. Într-adevăr, majoritatea întreprinderilor și-au îndeplinit și depășit sarcinile ce le revin din planul național unic, cele mai bune rezultate fiind obținute de unitățile Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini Grele ș. a.

Este de datoria organelor de conducere colectivă, a comitetelor sindicatelor, ca în perioada care urmează să acorde întreaga lor atenție îndeplinirii angajamentelor asumate, să acționeze prin toate mijloacele de care dispun, pentru realizarea tuturor propunerilor și măsurilor adoptate de adunările generale, asigurînd în acest fel îndeplinirea angajamentelor întregului popor : cincinalul înainte de termen.

Petru DESPOT

prim-adjunct al președintelui Consiliului pentru problemele economice și pregătirii profesionale al Consiliului Central al U.G.S.R.

Cabinetele teritoriale de organizare

Cum difuzează și generalizează înnoirile organizatorice

IN ZILELE de 20—22 februarie 1975 a avut loc, la București, Consfătuirea de lucru cu personalul permanent al cabinetelor teritoriale de organizare în cadrul căreia a fost analizată activitatea desfășurată de cabinete în anul 1974 și sarcinile ce revin acestora pe anul 1975. Lucrările Consfătuirii au fost conduse de dr. ing. Ion ROMĂNU, vicepreședinte al Consiliului Organizării Economico-Sociale, care a avut amabilitatea de a acorda revistei noastre interviul publicat în acest număr.

● Pentru început, v-am ruga, tovarășe vicepreședinte, să definiți, succint, care sînt principalele atribuții ale cabinetelor teritoriale de organizare și cum apreciați că au fost îndeplinite acestea.

— Cabinetele teritoriale de organizare — județene, municipale, orașenești — în actuala lor formă de funcționare, constituie o creație a Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din iulie 1972, înființarea lor fiind o expresie a preocupărilor sistematice ale conducerii partidului și statului nostru pentru înnoirea și perfecționarea conducerii și organizării întregii vieți economice și sociale a țării. Prin activitatea lor, cabinetele și-au adus o incontestabilă contribuție la introducerea în practica noastră economică a metodelor și tehnicilor moderne de conducere și organizare și, prin aceasta, la sporirea eficienței activității desfășurate de unitățile economice și sociale.

Cabinetele au avut de îndeplinit două atribuții principale : a) răspîndirea, difuzarea noutăților organizatorice, informarea cadrelor de conducere, a organizatorilor din unitățile economice și sociale, cu tot ceea ce este nou și valoros pe plan mondial și național în domeniul conducerii și organizării ; b) organizarea aplicării în practică a normelor organizatorice, participarea directă, nemijlocită la rezolvarea problemelor de organizare din unitățile economice și sociale, depistarea nevoilor, a problemelor concrete de organizare din unități, cunoașterea disponibilității de cadre din teritoriul care stăpînesc știința organizării, și punerea în valoare a acestor resurse prin atragerea specialiștilor la rezolvarea problemelor respective.

Pentru realizarea acestor atribuții, prin eforturile cabinetelor, ale organului lor coordonator de specialitate — Institutul Central pentru Conducere și Informatică — a fost elaborat și utilizat cu succes un număr mare de modalități de acțiune : pentru atribuția de răspîndire a cunoștințelor din domeniul organizării — schimburi de experiență, cursuri de formare și perfecționare, simpozioane, sesiuni de comunicări,

consfătuiri, mese rotunde, discuții de grup, expoziții, filme, emisiuni de radio și televiziune, conferințe etc. ; pentru a doua atribuție — analize în unități pentru depistarea locurilor unde se resimte nevoia de perfecționare organizatorice, de regulă în colaborare cu comisiile de organizare din întreprinderi ; atragerea specialiștilor din teritoriu și constituirea lor în echipe pentru elaborarea de studii de organizare cerute de unitățile economice — cu sau fără plată ; încheierea de contracte cu întreprinderile pentru elaborarea de proiecte de organizare și acordarea de asistență de specialitate.

● Cum apreciați efectele concrete ale acțiunilor inițiate și desfășurate de cabinete ?

— Unele efecte ale activității cabinetelor pot fi exprimate cu ajutorul numerelor, deci sînt măsurabile, altele — nu. Aceasta nu înseamnă că ultimele nu trebuie promovate de cabinete. Nu putem exprima rezultatele unui schimb de experiență în lei economii sau lei economice, deși un astfel de schimb de experiență poate fi locul și momentul în care ia naștere o idee care se va transforma într-un studiu de organizare cu efecte concrete, măsurabile. De altfel, cred că, treptat, pe măsură ce vom perfecționa sistemele informaționale, vor rămîne tot mai puține activități care să nu poată fi înregistrate și cantificate. Asta este valabil și pentru organizare.

În ceea ce privește efectele măsurabile, vă pot spune că pe ansamblul studiilor elaborate de cabinete și aplicate în unități economice în anul trecut raportul între cheltuieli și economii a fost de 1 la 4 : cu un leu investit în organizare se obțin patru lei economii. Aceasta arată că organizarea este unul dintre cele mai eficiente instrumente de sporire a eficienței. Raportul de 1 la 4 este o medie pe total cabinete și total studii, la unele studii el este însă mult mai bun. Aceasta înseamnă că raportul poate fi îmbunătățit substanțial.

Interviu cu dr. ing. Ion ROMĂNU,
vicepreședinte al Consiliului
Organizării Economico-Sociale

● **Care sînt problemele, obiectivele de eficiență ale unităților economice, la rezolvarea, respectiv realizarea, cărora considerați că trebuie să se facă resimțit cu prioritate sprijinul cabinetelor teritoriale de organizare ?**

— Consider că următoarele patru obiective trebuie să stea în atenția cabinetelor în acest an : creșterea productivității muncii ; reducerea cheltuielilor materiale ; modernizarea, reproiectarea produselor ; îmbunătățirea calității produselor și serviciilor. Acestea sînt puncte nodale ale planului unităților economice pe acest an și calitatea muncii cabinetelor va fi apreciată, în primul rînd, după măsura în care ele vor sprijini unitățile să-și realizeze cu succes sarcinile de plan.

Aceasta nu înseamnă restrîngerea cîmpului de acțiune al cabinetelor. Ca linie generală de conduită, s-a dat cabinetelor indicația ca în definitivarea propriilor planuri de activitate, să pornească de la analiza, în fiecare unitate economică din raza lor de acțiune, a modului în care a fost realizat planul în 1974 și a sarcinilor de plan pe 1975 ; să se evidențieze indicatorii nerealizați pe 1974, cei la care se întrevăd dificultăți de îndeplinire în 1975, astfel încît tematica studiilor, a asistenței de specialitate, a întregii activități a cabinetelor să răspundă exact nevoilor beneficiarilor lor, ale unităților economice.

Tot ca o linie generală de conduită a cabinetelor este și aceea că ele trebuie să răspundă cu maximum de operativitate la toate solicitările organelor locale de partid și de stat, pe lingă care, de altfel, funcționează. Nu ne putem declara mulțumiți de activitatea unui cabinet atît timp cît organele locale de partid și de stat nu-i resimt pe deplin sprijinul în rezolvarea problemelor, evident organizatorice, cu care ele sînt confruntate.

● **În cadrul consfătuirii, mulți participanți la discuții au evidențiat că există mari solicitări din partea unităților economice pentru cursuri de perfecționare a pregătirii profesionale. Ce responsabilități își vor asuma cabinetele în acest domeniu ?**

— Avînd în vedere capacitatea organizatorică a cabinetelor, locul pe care ele îl ocupă în structura organelor locale, prestigiul pe care și l-au cîștigat, cred că ele pot să-și asume responsabilități mai mari în domeniul perfecționării pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile economice din teritoriu. Pentru aceasta, pentru realizarea unor programe de perfecționare de înaltă calitate și eficiență, este necesar să fie atrași și activizați în mai mare măsură specialiști din Consiliul Organizării Economico-Sociale, din Institutul Central pentru Conducere și Informatică, din Academia „Ștefan Gheorghiu”, din instituțiile de învățămînt superior economic și tehnic, ca și din ministerele economice și organele economice de sinteză. Cred că specialiștii de la centru trebuie să meargă mai des în teritoriu, pentru a participa, pe lingă altele, și la desfășu-

rarea unor consultații și cursuri organizate la nivelul județelor, orașelor, al unităților economice.

● **Unele cabinetele au obținut rezultate frumoase în aplicarea metodei analizei valorii. La consfătuire s-au făcut multe referiri și propuneri pentru organizarea mai sistematică a aplicării acestei metode...**

— Într-adevăr, rezultatele obținute sînt de natură să ne bucure. În legătură cu aceasta aș vrea să fac însă precizarea că nu este bine ca atenția cabinetelor și, în general, a organizatorilor, să se concentreze unilateral asupra unei metode, în cazul în speță — analiza valorii. Trebuie utilizat întregul arsenal de metode și tehnici elaborate de știința conducerii și organizării, evident, în funcție de natura problemelor abordate.

Analiza valorii se dovedește a fi o metodă eficientă în acțiunea de modernizare a produselor, de adaptare a produselor la nevoile consumatorilor, de reducere a cheltuielilor materiale, în general, a costurilor. Ceea ce trebuie făcut este să fie aplicată pe o scară tot mai largă, prin intermediul ei să obținem rezultate concrete, măsurabile, palpabile.

● **Atît pe plan central, la nivelul Consiliului Organizării Economico-Sociale, cît și pe plan local, la cabinetele, s-a luat inițiativa organizării de întreprinderi, secții, ateliere, locuri de muncă model. În ce fază se află, cum se desfășoară această inițiativă ?**

— Au fost obținute unele rezultate bune în această direcție. Apreciez însă că nici cabinetele de organizare, nici unitățile economice, beneficiare, nu au acționat suficient de energic pentru realizarea obiectivelor propuse. De aceea, se impune a fi luate măsuri de impulsione a acțiunii, de urmărire a ei mai îndeaproape.

● **În cuvîntarea rostită în încheierea lucrărilor consfătuirii ați subliniat ideea unei ORIENTĂRI NOI în activitatea cabinetelor. În esență, ce aveți în vedere ?**

— Vorbînd de o nouă orientare am avut în vedere necesitatea de a se imprima un caracter mai activ, mai concret întregii activități desfășurate de cabinetele. Aceasta trebuie să se manifeste atît pe planul obiectivelor ce urmează să și le stabilească cabinetele, cît și pe cel al formelor, al modalităților de lucru utilizate.

De aceea consider că o îndatorire primordială a cabinetelor, în această etapă, este aceea de a crea o efervescență locală pentru organizare, cabinetele să devină un for activ de schimb de experiență și de generalizare a experienței înaintate în domeniul organizării.

Interviu realizat de
Constantin COJOCARU

DIN ACTIVITATEA CABINETELOR TERITORIALE DE ORGANIZARE

250 DE MILIOANE LEI BENEFICII SUPLIMENTARE

În anul 1974 cabinetele teritoriale de organizare au predat beneficiarilor 227 studii și proiecte de organizare din care s-au aplicat 185. Eficiența economică prevăzută a se realiza prin aplicarea studiilor și proiectelor respective, confirmată în scris de beneficiari, constă în: 250 milioane lei beneficii suplimentare, o economie relativă de aproape 3 000 de lucrători, importante sporuri de producție și economii de materii prime, materiale, energie etc.

200 LEI BENEFICIU LA 1 LEU INVESTIȚIE

Prin aplicarea unui studiu privind organizarea locurilor de muncă și măsurarea muncii la mașinile de hirtice la Întreprinderea de celuloză și hirtice-Constanța, s-au realizat beneficii suplimentare de 5,4 milioane lei, cheltuielile de implementare fiind de 26 mii lei.

CABINETUL CISTIGATOR AL ÎNTRECERII SOCIALISTE PE 1974

Prin aplicarea studiilor elaborate de Cabinetul județean pentru probleme de organizare a producției și a muncii Dolj — care a cîștigat primul loc în întrecerea socialistă dintre cabinetele pe anul 1974 — și aplicate în unitățile județului s-au obținut 66 de milioane lei beneficii suplimentare.

ANALIZA VALORII, COSTURILE ȘI COMPETITIVITATEA

Prin aplicarea, la 3 întreprinderi timișorene, a 10 studii, elaborate de cabinetul de organizare al județului Timiș, în care este utilizată metoda analizei valorii, se economisesc peste 20 milioane lei. În același timp este sporit considerabil gradul de competitivitate al produselor unităților respective, așa cum rezultă și din tabelul de mai jos.

	Înainte studiului de analiza valorii		După studiul de analiza valorii	
Parametru	Număr de firme care față de Electromotor realizează parametrii: ●		Număr de firme care față de Electromotor realizează parametrii:	
	Mai Egali sau buni mai slabi		Mai Egali sau buni mai slabi	
Greutate	15	3	7	11
Rendament	10	8	7	11
Cuplu de pornire	9	9	7	11
Cuplu nominal				

Sporirea gradului de competitivitate la motoarele asincrone trifazate din gabaritul 160 prin aplicarea metodei „analiza valorii” la Întreprinderea „Electromotor”-Timișoara (compararea unor parametri ai produsului realizat de întreprinderea timișoreană cu cei realizați la 18 firme străine de renume).

**TEORII
IDEI**

În sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic
și economic de masă și la cursurile de reciclare

POLITICA P. C. R.

ÎN PROBLEMA NAȚIONALĂ

PROGRAMUL de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism, ca și celelalte documente programatice adoptate la cel de al XI-lea Congres, sintetizează principiile politicii Partidului Comunist Român în problema națională. Aceste documente acordă o importanță deosebită problemelor privitoare la procesul dezvoltării națiunii noastre socialiste, rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale, la rolul națiunii în societatea contemporană și destinul ei în viitor, ținînd seama de importanța acestor aspecte pentru succesul operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, iar pe plan internațional, pentru activitatea forțelor revoluționare ale epocii contemporane, pentru dezvoltarea colaborării între popoare și asigurarea păcii și securității în lume.

În abordarea problemei naționale și a națiunii, P.C.R. pornește de la adevărul puternic confirmat de experiența istorică că nu poate fi liber un popor care asuprește alt popor. În concordanță cu acest principiu al marxism-leninismului, partidul nostru consideră că existența lumii contemporane sub forma de națiuni și popoare distincte, libere și independente impune necesitatea ca între națiuni și state să se statornicească relații noi bazate pe deplina egalitate în drepturi, pe respectul reciproc al independenței, al dreptului fiecărui popor de a se dezvolta responsabil în condițiile dezvoltării nestingerite a fiecărei națiuni și posibile realizarea unei rodnice colaborări multilaterale, propășirea fiecărui popor și a întregii umanități, asigurarea unei păci trainice în lume.

DOCUMENTAR ECONOMIC

1. Națiunea — formă de comunitate umană. Definiție, trăsături, caracteristici

NAȚIUNEA este o formă de comunitate social-etnică a oamenilor, constituită istoric și care se caracterizează prin comunitate de teritoriu și limbă, de viață economică, cultură și conștiință, prin comunitatea vieții politice. Elementele definitorii ale națiunii sînt, deci, **comunitatea limbii** constituită ca limbă literară — evoluată și exercitînd toate sau majoritatea funcțiilor sociale ale comunicării pe calea limbajului; **teritoriul stabil**, unitar și constituit istoric, **viața economică** bazată pe o piață unitară, producție de mărfuri și pe existența muncitorului ca tip nou de producător al societății; **conștiința națională** cuprinzînd atît latura sa ideologică, cît și factura psihică, manifestată în nota dominantă a psihologiei unui popor, în tradiții, obiceiuri și particularități ale modului de trai și ale culturii naționale; **cultura națională** ca modalitate spirituală de afirmare a personalității națiunii; **comunitatea vieții politice** organizată în stat. Națiunea nu este o însumare mecanică a tuturor acestor trăsături caracteristice, ci o sinteză a lor, o unitate vie, dinamică, în interiorul căreia toate elementele componente sînt interdependente și funcționale, avînd fiecare un rol bine determinat în existența și dinamica națiunii.

2. Națiune și determinism. Evoluția națiunii — proces determinat legic

O IDEE CENTRALĂ a concepției partidului nostru privind națiunea, căreia Programul îi dă o interpretare clară, marxist-leninistă, se referă la înțelegerea națiunii ca fenomen social-istoric și legic determinat, sub trei aspecte esențiale.

a) Națiunea este determinată de un anumit tip de **relații social-etnice**. În polemica cu Mihailovski, V. I. Lenin a formulat importanța teză teoretică despre tipurile istorice de relații social-etnice: de sînge, teritoriale, teritorial-economice. Această teză

pune în lumină faptul că, pe baza acestor tipuri de relații social-etnice, societatea a cunoscut, în evoluția sa, următoarele tipuri istorice de comunitate umane: comunitățile **tribalo-gentilice**, care s-au constituit pe baza relațiilor de sînge; **poporul** care are la bază relații teritoriale și **națiunea** care se constituie pe baza relațiilor teritorial-economice. Deci, națiunea se formează în momentul cînd dezvoltarea social-economică a comunităților umane impune structurarea acestora nu pe baza relațiilor de sînge sau pur teritoriale, ci pe **baza relațiilor teritorial-economice ca legături interne dintre membrii uneia și aceleiași societăți**.

b) Între națiune și tipurile istorice de comunitate umană care au precedat-o (comunitățile tribalo-gentilice, poporul) există un raport de determinare în sensul că națiunea este continuarea și dezvoltarea firească a tipurilor de comunități anterioare ei. De aceea, în concepția marxistă, formele istorice de comunitate ce au precedat națiunea nu dispar, ci se transformă în comunități naționale, acestea din urmă ducînd mai departe și îmbogățînd legăturile economice stabilite între oameni, limba, cultura, tradițiile și obiceiurile etc., formate de-a lungul istoriei.

c) Națiunea nu este o schemă abstractă, ci o categorie vie avînd complexe raporturi dialectice cu societatea. În primul rînd, națiunea este determinată în mod necesar și legic de o anumită treaptă a evoluției societății omenești. Din acest punct de vedere marxism-leninismul apreciază că națiunea a apărut pe o treaptă relativ recentă a evoluției societății, în epoca modernă, și anume, în acea etapă de afirmare a burgheziei ca o clasă progresistă și, odată cu ea, a proletariatului.

Raportul dintre națiune și determinism se exprimă și în faptul că națiunea, la rîndul ei, îndeplinește rolul unui puternic factor de progres și civilizație în lume. Așa cum se consemnează în Programul partidului comunist, „formarea națiunilor și a statelor naționale a jucat un rol de importanță istorică în progresul general economic-social al omenirii”. Ea are un astfel de rol și în evoluția prezentă și viitoare a societății.

O atare înțelegere a națiunii, a importanței pe care o are în evoluția istorică a societății contemporane este **net opusă** aprecierilor a numeroși ideologi nemarxiști după care națiunea ar fi un fenomen social perimat ce nu mai poate juca un rol pozitiv în dezvoltarea societății. P.C.R. consideră că încercările de a limita sau nega rolul națiunii, tendința de a forța desființarea statelor naționale și a trece la formarea unor organisme supra-naționale constituie, în esență, o formă nouă de aspirație la dominație asupra altor popoare, o încercare de a masca asuprirea de clasă, de a abate masele populare de la lupta pentru transformarea revoluționară a societății.

Viabilitatea națiunii și rolul ei pozitiv pentru o îndelungată etapă istorică a evoluției societății este un adevăr pe care partidul nostru îl susține pe baza analizei științifice, marxist-leniniste, a realităților societății contemporane, a principalelor tendințe ale evoluției ei prezente și viitoare. Între acestea, Programul consemnează ca semnificative următoarele:

a) formarea de noi națiuni și state naționale, în cadrul popoarelor care și-au cucerit recent independența, arată că procesul formării națiunilor și statelor naționale este departe de a fi încheiat, el neputînd fi nici impus și nici sărit sau ocolit în mod arbitrar. Formarea națiunilor și a statelor naționale independente în țările în curs de dezvoltare care s-au eliberat nu de mult de dominația colonialistă este un proces legic, reprezintă o cerință esențială pentru o importanță parte a lumii și constituie, prin conținutul său antiimperialist și anticolonialist, un puternic factor de progres social, de pace și democrație. Pe această bază, **P.C.R. consideră că revoluționarii, comuniștii, forțele progresiste au datoria să militeze neabătut pentru consolidarea națiunilor, a statelor naționale ce se pronunță pentru dezvoltarea liberă și independentă**;

b) chiar și în țările dezvoltate unde națiunea s-a constituit cu sute de ani în urmă și a ajuns la deplina sa maturitate, forțele

vitale ale națiunii — mișcarea comunistă și muncitorească, masele populare, organizațiile democratice și socialiste, forțele progresiste și iubitoare de pace, precum și sentimentele naționale, năzuințele spre apărarea independenței și suveranității — constituie factori primordiali ai transformărilor democratice și revoluționare, ai progresului social. Ele reprezintă în același timp forțe care apără ferm interesele naționale, elemente esențiale prin care națiunea se manifestă ca un cadru favorabil în care societatea contemporană poate să-și realizeze toate virtuțile și posibilitățile de prosperitate și civilizație. Tocmai de aceea, **lupta tuturor acestor factori pentru salvagardarea independenței și suveranității naționale constituie o parte integrantă a luptei împotriva politicii imperialiste, a dominației și asupririi de clasă, pentru transformarea revoluționară a societății;**

c) națiunea are de jucat un rol pozitiv, deosebit de important în cadrul orînduirii socialiste. Experiența istorică a victoriei revoluției și construcției socialismului într-o parte însemnată a lumii a demonstrat că națiunea este o necesitate logică pentru izbînda revoluției proletare, pentru victoria deplină și definitivă a socialismului, pentru trecerea la construirea comunismului. Proceesele ce caracterizează construcția socialistă dovedesc că **națiunea va constitui pentru un timp îndelungat baza dezvoltării lumii socialiste.**

Înflorirea națiunilor socialiste atestă cu putere că națiunea și statul național sînt chemate să aibă, în continuare, pentru o lungă perioadă de timp, un rol de mare însemnătate în societate, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și heocoloniale, pentru **lichidarea vechilor relații de inegalitate și așezarea raporturilor dintre state pe principii noi, democratice, de egalitate și dreptate națională și socială.**

3. Socialismul și națiunea

NAȚIUNEA își demonstrează rolul său activ, profund revoluționar, în cadrul orînduirii socialiste. Între socialism și națiune se stabilește un raport dialectic de strînsă conexiune și interdependență: națiunea reprezintă, de-a lungul unei întregi etape istorice, baza dezvoltării societății socialiste, a creării condițiilor pentru trecerea la construirea comunismului; într-un cuvînt, un factor primordial al făuririi cu succes a socialismului și comunismului: la rîndul ei, societatea socialistă constituie cadrul social-politic, economic și cultural-spiritual cel mai favorabil dezvoltării națiunii, înfloririi ei multilaterale. Prin politica de edificare a noii societăți, P.C.R. asigură condiții optime pentru dezvoltarea pe o treaptă superioară a națiunii române, pentru transformarea revoluționară a conținutului și profilului națiunii însăși. Această, atît în sensul că orînduirea socialistă, prin promovarea progresului multilateral în toate sferile vieții sociale, permite dezvoltarea pleneră a națiunii, afirmarea cu putere a caracteristicilor ei fundamentale (comunitatea de viață economică și teritorială, de cultură și limbă, de conștiință și viață politică), cît și în sensul că, prin procesele revoluționare pe care socialismul le implică, națiunea dobîndește trăsături noi, care o definesc ca un tip superior de comunitate națională, incomparabil mai puternică și mai omogenă decît națiunea burgheză. Sub ambele aspecte, națiunea socialistă se consolidează și se întărește, parcurge trepte superioare de evoluție, se afirmă multilateral, la nivelul cerințelor civilizației contemporane.

4. Dezvoltarea națiunii și internaționalismul socialist

ÎN VIZIUNEA partidului nostru, înflorirea națiunii socialiste și întărirea rolului ei în edificarea cu succes a societății socialiste, ca și procesul logic de apropiere între națiuni pe baza colaborării egale, liber consimțite și a afirmării principiilor noi de relații între ele, reprezintă o realitate obiectivă care generează necesitatea ca partidele revoluționare să facă totul pentru dezvoltarea și afirmarea națiunilor, iar acolo unde partidele comuniste au devenit partide conducătoare, ele trebuie să se manifeste ca cel mai fidel exponent al intereselor naționale și să acționeze pentru dezvoltarea națiunii socialiste. Preocuparea pentru înflorirea națiunii socialiste și a statului național independent nu poate fi opusă preocupării de a dezvolta colaborarea, solidaritatea și întrautorarea între țările socialiste, grija pentru întărirea națiunii și a statului național nu poate fi opusă internaționalismului proletar, întrucît aceasta duce la întărirea solidarității internaționale și la afirmarea forței socialismului în lume. După cum, solidaritatea și colaborarea dintre țările socialiste, internaționalismul proletar, nu pot fi opuse dezvoltării națiunii și statelor naționale independente, deoarece colaborarea activă, pe baza principiilor comuniste și democratice ale relațiilor dintre state, contribuie la dezvoltarea fiecărei națiuni, la crearea condițiilor favorabile

manifestării creatoare a fiecărui popor. Ambele procese se află într-o strînsă unitate dialectică.

Pornind de la aceste considerente, partidul nostru apreciază că, în îndeplinirea misiunii sale istorice, a rolului său politic conducător în societate, va desfășura o politică națională care să asigure în continuare condiții optime pentru dezvoltarea pe o treaptă superioară a națiunii române și a statului național, independent și suveran, aceasta constituind o parte integrantă a luptei pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și edificarea comunismului în patria noastră. Asigurarea condițiilor celor mai favorabile pentru afirmarea națiunii și a statului nostru socialist, pentru întărirea și consolidarea rolului lor activ în progresul întregii societăți este garantată de îndeplinirea sarcinilor prevăzute de documentele istorice adoptate la Congresul al XI-lea al partidului privind creșterea armonioasă a potențialului economic al țării, dezvoltarea științei, artei, învățămîntului și culturii, afirmarea conștiinței socialiste și a principiilor eticii și echității socialiste, participarea tot mai intensă a oamenilor muncii la organizarea și conducerea vieții sociale și largirea democratismului, afirmarea unei reale egalități — economice, sociale, politice, culturale — între toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate.

5. Problema naționalităților în socialism

UN ASPECT fundamental al politicii naționale a P.C.R. este rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale, problema naționalităților în socialism. Plecînd de la realitatea istorică generală a existenței în cadrul statelor naționale a unor populații de altă naționalitate, mai mult sau mai puțin numeroase, de la faptul că țara noastră este un stat național unitar în care trăiesc și naționalități conlocuitoare, ca și de la perspectiva că naționalitățile vor continua să existe timp îndelungat, P.C.R. apreciază că preocuparea sa pentru asigurarea deplinei egalități în drepturi a naționalităților conlocuitoare, pentru soluționarea problemelor lor specifice și afirmarea nestingerită în toate domeniile vieții sociale, pentru cimentarea unității și frăției oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, își păstrează întreaga importanță în perioada făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și trecerii treptate la comunism.

Rezolvarea problemei naționale, egalitatea deplină și unitatea și frăția tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, se materializează în asigurarea condițiilor pentru participarea activă a tuturor cetățenilor la viața economico-socială și la conducerea diferitelor sectoare de activitate, pentru învățămînt în limba naționalităților și folosirea liberă a limbii materne, pentru ridicarea gradului de dezvoltare economică-socială a întregii țări și amplasarea cît mai rațională a forțelor de producție pe teritoriul patriei, pentru afirmarea creației cultural-artistice și științifice în limbile naționalităților, pentru ridicarea nivelului de cultură, cunoaștere și conștiință a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate. Asigurarea tuturor acestor condiții ale afirmării naționalităților conlocuitoare și ale realizării egalității în fapt cu poporul român este o sarcină esențială a politicii partidului nostru, un element component și o parte inseparabilă a făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și a înaintării spre comunism.

În perspectiva istorică a comunismului, în etapa comunismului deplin, națiunea și naționalitățile conlocuitoare vor continua să existe ca entități distincte, păstrîndu-și specificul, chiar dacă se va ajuge la dispariția statelor naționale.

Existența îndelungată a națiunii și naționalităților conlocuitoare se va baza, însă, pe un proces de apropiere între națiuni axat pe o conlucrare a lor intimă și multilaterală, pe înflorirea puternică a fiecărei națiuni, pe promovarea unor relații principiale între ele și pe respectarea intereselor fiecăreia; pe de altă parte, existența naționalităților conlocuitoare de-a lungul unei întregi etape istorice a evoluției viitoare a societății implică integrarea tot mai deplină a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în **poporul muncitor unic** al societății comuniste. Conceptul de popor **muncitor unic** definește laturile esențiale ale omogenizării care influențează și direcționează evoluția raporturilor naționale în perspectiva istorică a societății comuniste: dispariția deosebirilor esențiale dintre clasele și grupurile sociale, lichidarea treptată a deosebirilor dintre munca fizică și intelectuală și dintre munca agricolă și cea industrială, lichidarea deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, apropierea condițiilor de viață de la sate de cele de la oraș etc.

Acestea sînt procese majore ce cuprind toate așezările urbane și rurale ale țării, toate clasele și grupurile sociale, pe toți oamenii muncii fizice și intelectuale, industriale și agricole, fără deosebire de naționalitate. Conceptul de popor muncitor unic definește, deci, o nouă treaptă a unității social-economice, poli-

tice și naționale a oamenilor muncii, integrarea tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, în procesul de omogenizare tot mai profundă a societății comuniste. Aceasta, concomitent cu păstrarea unor deosebiri între diferitele categorii de oameni ai muncii — în raport cu rolul lor în procesul de producție și în activitatea socială — cu păstrarea specificului național, societatea comunistă caracterizându-se nu prin negarea, ci prin recunoașterea acestui specific. Tocmai de aceea, partidul nostru consideră că în procesul firesc de apropierea între națiunile socialiste, iar în cazul națiunii noastre, în procesul de integrare a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în poporul muncitor unic — nu trebuie să se intervină forțat, ci trebuie desfășurată o politică națională care să permită condițiile cele mai bune desfășurării normale a acestor procese, în virtutea legităților firești ce le guvernează.

Pornind de la această concepție revoluționară, P.C.R., prin politica sa, asigură și în viitor creșterea rolului națiunii, al naționalităților conlocuitoare și al statului național independent, afirmarea internaționalismului, trăinicia orînduirii socialiste și comuniste în patria noastră.

dr. Elena FLOREA

cercetător științific principal
la Institutul de științe politice
și de studiere a problemei naționale

BIBLIOGRAFIE

- 1) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, 1975, partea VII, pag. 142—153.
- 2) Nicolae Ceaușescu : Raportul C.C. cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului, 25 noiembrie 1974, București, Editura politică, 1974, pag. 74—75.
- 3) Nicolae Ceaușescu : Expunere privind rolul și sarcinile F.U.S. în înfăptuirea programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, a politicii externe a României de colaborare și pace, 23 noiembrie 1974, în vol : România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. X, București, Editura politică, 1974, pag. 254—258.
- 4) Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la ședința comună a Consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, vol. citat, pag. 30—33.
- 5) Karl Marx, F. Engels, Opere, ed. II, vol. III, București, Editura politică, 1962, pag. 31.
- 6) Idem, vol. XX, 1965, pag. 393—395, 405—406, 438.
- 7) V. I. Lenin, Opere complete, ed. II, vol. XXIV, Editura politică, 1964, pag. 129, 143—149, 160—161.
- 8) Idem, vol. XXV, 1964, pag. 280, 286.

REPRODUCȚIA LĂRGITĂ A FORȚEI DE MUNCĂ

a) Concept

Reproducția lărgită a forței de muncă, adică refacerea în sens fiziologic a capacității de muncă consumate într-un proces de producție anterior, paralel cu dezvoltarea și perfecționarea capacităților fizice și intelectuale ale oamenilor și asigurarea necesarului suplimentar de forță de muncă pentru producția în creștere, trebuie să asigure munca vie în cantitatea și calitatea corespunzătoare, conform nivelului tehnic actual al mijloacelor de muncă.

Proces comun oricărui mod de producție, reproducția forței de muncă nu se înfăptuiește întotdeauna și peste tot la fel. Chiar dacă are unele trăsături generale comune, ea se particularizează însă în funcție de natura relațiilor de producție, de condițiile social-economice concrete ale etapei de dezvoltare a țării respective. Privită în complexitatea factorilor care o influențează, se pot evidenția și pentru țara noastră unele trăsături specifice ale reproducției lărgite a forței de muncă.

Reproducția lărgită a forței de muncă calificate, parte integrantă a procesului de creștere economică accelerată, se concretizează prin sporirea absolută și relativă a muncitorilor calificați, a cadrelor cu pregătire medie și superioară.

Una dintre orientările majore ale politicii P.C.R., privind reproducția forței de muncă calificate constă în corelarea acestei pregătiri cu tendințele previzibile ale progresului tehnic. Această orientare se fundamentează pe faptul că forța de muncă aflată în procesul de formare, va lucra în producție cu tehnica viitorului. Orientarea menționată presupune adaptarea programelor de învățămînt și pregătire a cadrelor la exigențele ultimelor realizări ale științei și tehnicii, precum și luarea în considerare a noilor specialități care apar pe baza adîncirii diviziunii sociale a muncii, a modificărilor din structura economiei.

b) Trăsături

1) Efortul făcut de statul nostru pentru a asigura calificarea forței de muncă necesară economiei naționale, poate fi evidențiat prin structura personalului după gradul de pregătire, așa cum reiese din tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

Anul	Total personal mil.	Muncitori				Personal cu studii			
		Total mil.	Calificați %	necalificați %	medii		superioare		
					Total	% din total personal	Total	% din total personal	
Ee. naț.	1964	4,1	2,9	77	23	157 316	11,1	210 230	5,1
	1970	5,1	3,8	83,6	16,4	750 000	14,7	315 000	6,1
	1973	6,1	4,5	85,6	14,2 *)	1 194 000	19,6	411 000	6,7

*) Numărul muncitorilor necalificați l-am considerat egal cu cel la nivelul anului 1964. Sursa : Anuarul statistic al R.S.R. 1971 : Forța de muncă 1965 și 1969 (Culegere de date statistice) ; Comunicatul D.C.S. privind îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a R.S.R. pe anul 1973.

Noțiuni

și categorii economice

Datele prezentate evidențiază procesul de creștere a ponderii muncitorilor calificați, acesta sporind cu 8,6% în decurs de 9 ani. De asemenea, se manifestă și tendința de sporire a proporției personalului cu studii medii și superioare în totalul personalului, de la 16,2% în 1964 la 26,3% deci o creștere cu 10,1%.

Asigurarea unei reproducții lărgite a forței de muncă calificate creează condiții pentru o utilizare mai eficientă a potențialului uman și material de care dispune

țara noastră, pentru obținerea de rezultate economice superioare.

2) O altă trăsătură a reproducției lărgite a forței de muncă, sub incidența revoluției științifico-tehnice o constituie modificarea structurii celor ocupați pe cele două sfere ale producției sociale, productivă și neproductivă. Sensul acestor schim-

bari îl constituie diminuarea ponderii celor ocupați în sfera producției materiale și creșterea corespunzătoare a populației ocupate în sfera neproductivă. Această trăsătură poate fi ilustrată cu evoluția populației ocupate în anii construcției socialiste în țara noastră.

1950 1960 1970 1973*

— Sfera producției materiale	92,6	91,1	88,1	86,8
— Sfera neproductivă	7,4	8,9	11,9	13,1

*) Pentru transporturi și telecomunicații datele existente în 1973 s-au calculat de autor pe baza proporției forței de muncă din 1970. Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1974.

Trebuie reținut că o asemenea tendință de reducere a ponderii populației ocupate în sfera productivă și de creștere a celei în sfera neproductivă începe să se manifeste de la un anumit nivel de dezvoltare

economică. Sporirea proporției populației ocupate în sfera neproductivă reprezintă un criteriu clasic de apreciere a dezvoltării unei țări, criteriu evidențiat încă de Marx. „O țară este cu atât mai bogată, spunea Marx, cu cât populația ei productivă este mai mică în raport cu produsul total... O țară este cu atât mai bogată cu cât la aceeași cantitate de produse populația activă este mai puțin numeroasă în raport cu cea neproductivă. Căci numărul relativ mic al populației active nu ar fi decât o altă expresie a nivelului relativ înalt al productivității muncii”¹.

Scăderea ponderii populației ocupate în sfera producției materiale s-a realizat în condițiile creșterii absolute a acesteia pe ansamblul economiei de la 8,4 milioane în 1950 la 10,02 milioane în 1974 (adică cu 19,1%) și implicit a măririi celei ocupate în sfera productivă de la 7,8 milioane la 8,7 milioane (adică cu 10,6%). Sporirea populației ocupate în această ultimă sferă s-a efectuat într-un ritm mult mai lent (0,7% în medie pe an) decât cel înregistrat în sfera neproductivă (2,7%) și s-a realizat în principal prin extinderea numărului celor ocupați în industrie.

Adâncirea analizei acestei tendințe, luând în considerare împărțirea activității social-economice după sectoare de activitate — primar, secundar și terțiar — pune în evidență și alte aspecte ale modificărilor din structura populației ocupate. Pe baza datelor referitoare la țara noastră prezentăm

Tabel nr. 2

Sectorul *)	1950	1965	1970	1973	1990	diferență în plus și minus 1950—1990
primar	74,3	57,7	49,3	42,2	10—15	- 59,3 la - 64,3
secundar	14,2	25,5	30,8	36,1	50	+ 36,8
terțiar	11,5	17,8	19,9	21,7	35—40	+ 23,5 la + 28,5

*) Sectorul primar = agricultură și silvicultură; sectorul secundar = toate celelalte ramuri care, conform metodologiei folosite de statistica R.S.R., sînt încadrate în sfera producției materiale; sectorul terțiar = sfera neproductivă.

Sursa: Anuarul statistic al R.S.R., 1973, p. 110. Conferința Națională a P.C.R., 1972 (volum), pg. 469.

în tabelul 2 modificările structurale menționate mai sus.

Una din tendințele care se manifestă pe plan mondial, prezentă și în structura forței de muncă din țara noastră, este aceea a **reducerii absolute și relative a populației ocupate în agricultură**, paralel cu **sporirea populației ocupate în ramurile neagricole**. La sfîrșitul cincinalului 1971—1975 62% din populația ocupată a țării noastre va activa în industrie și celelalte ramuri neagricole, față de 50,9% în 1970, iar în cincinalul viitor (1976—1980) proporția celor ocupați în aceste sectoare va fi de 72% pentru a ajunge la 80% după 1990.

Creșterea populației ocupate în ramurile neagricole paralel cu scăderea acesteia în agricultură evidențiază aspecte calitative deosebit de importante care se petrec în structura economică și socială a țării.

c) Structura socială

O particularitate a reproducerii lărgite a forței de muncă, o constituie **modificarea structurii sociale a populației ocupate**.

Consecință directă a politicii partidului nostru de dezvoltare rapidă a forțelor de producție, de industrializare socialistă a țării, de modernizare continuă a economiei naționale are loc creșterea continuă a rolului și implicit a

ponderii clasei muncitoare în totalul populației ocupate. Această trăsătură are profunde implicații economice, sociale și politice, vizînd crearea premiselor sociale pentru transformarea în continuare, a societății noastre socialiste. Totodată se creează condiții pentru desfășurarea crescîndă a procesului de ștergere a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, dintre munca fizică și intelectuală, accentuîndu-se procesul de omogenizare a societății.

Ponderea personalului în populația ocupată

Tabel nr. 3

	1950	1970	1975	1980	1990
— Personal în populația ocupată	25,3	52	62	72	86—91
— Personal industrial în populația ocupată	9,7	21	28,3	40	60

Sursa: Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R.S.R., 1974, p. 61, 63, și a documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R.

Schimbările în structura socială a țării vor duce la creșterea și mai accentuată a rolului clasei muncitoare în întreaga viață socială — se arată în Programul P.C.R. — la o și mai mare apropiere între clase și categorii sociale, la întărirea coeziunii lor, la omogenizarea și întărirea unității întregului popor.

rea personalului industrial în populația ocupată de la 9,7% la 28,3%, pentru aceeași perioadă 1950—1975.

O particularitate a dezvoltării industriale a țării noastre, cu influență asupra reproducției forței de muncă o constituie **sporirea mai rapidă a numărului muncitorilor față de numărul total al categoriei de personal**. Dacă între anii 1951—1973, personalul pe ansamblul economiei a crescut de 2,75 ori și în industrie de 3,05 ori, numărul total al muncitorilor a sporit de

3,73 ori, iar a celor industriali de 3,51 ori. Dinamica mai rapidă a numărului de muncitori a avut drept urmare creșterea ponderii acestora în populația ocupată, la 45,5% în 1973 față de 14,5% în 1950, iar în totalul personalului la 78,3% în 1973 față de 57,8% în 1950.

La menținerea tendinței de sporire mai rapidă a numărului de muncitori față de creșterea numărului de personal își aduce contribuția și procesul de urbanizare a unor localități, de ridicare a potențialului economic al unor județe mai puțin dezvoltate.

Modificările din structura profesională determinate de introducerea progresului tehnic dar și de aplicarea decretului privind normele de personal duc în final la apropierea structurii pe categorii de personal între diferitele sectoare de activitate, apropiere ce vizează mai ales proporția muncitorilor și a tehnicienilor în numărul total de personal.

d) Planificare

Existența relațiilor de producție socialiste face ca reproducția forței

de muncă să capete un **caracter planificat**, problemele legate de pregătirea și utilizarea acesteia constituind parte integrantă a planului național unic. În acest sens, Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. precizează că — la fiecare întreprindere, centrală, minister și județ, se vor întocmi programe speciale privind pregătirea și perfecționarea cadrelor (pe profesii, specialități și niveluri de pregătire), recrutarea, repartizarea și folosirea acestora — în concordanță cu nevoile societății. Planificarea forței de muncă trebuie să se facă în strînsă legătură cu nevoile producției, deoarece între volumul și sortimentul producției, pe de o parte, și cantitatea și calitatea forței de muncă, pe de altă parte, există o legătură de intercondiționare. Astfel, volumul producției ce trebuie realizat determină necesarul de forță de muncă, iar cantitatea și calitatea muncii determină volumul și calitatea producției obținute într-o perioadă de timp cu mijloacele tehnice disponibile.

Dezvoltarea viitoare a țării pe baza progresului tehnic contemporan va impune continuarea procesului de perfecționare și adaptare a forței de muncă la nevoile economiei naționale.

¹ K. Marx, Teorii asupra plusvalorii, Editura politică, 1960, partea I, pag. 259.

RITMURILE tot mai accentuate ale inflației în țările capitaliste, eroziunea pronunțată, continuă, a puterii de cumpărare a banilor și, drept consecință, cererile din ce în ce mai insistente ale maselor pentru întreprinderea unor măsuri economice care să le apere veniturile de depreciere provocate de creșterea vertiginosă a prețurilor, ca și ineficiența măsurilor antiinflaționiste întreprinse pînă în prezent de guvernele statelor capitaliste, au readus în actualitate mult discutată și controversată problema a indexării prețurilor, salariilor, veniturilor și creanțelor de tot felul. Revendicările, din ultimii ani, ale sindicatelor muncitorilor și funcționarilor din unele țări capitaliste, ca S.U.A., Canada, Belgia, Olanda, Italia, Suedia, Franța, Anglia, Austria, R.F. Germania, Australia etc., pentru introducerea în contractele colective de muncă cu patronatul a clauzelor privitoare la indexarea salariilor în funcție de evoluția costului vieții, precum și dorința cercurilor de afaceri și instituțiilor financiare de a anihila distorsiunile provocate de ratele înalte ale inflației asupra activității lor și de a restabili încrederea în tranzacțiile economice, îndeosebi în cele încheiate pe termen lung, au făcut din indexare obiectul unor viguroase și ample discuții. Ele se desfășoară, în prezent, atît în cadrul unor organisme și comitete financiare, cît și în literatura de specialitate, fiind purtate de practicieni și experți monetariști de prim rang. La ele sînt antrenați, firește, și un mare număr de economiști teoreticieni cu multă experiență.

Deși părerile cu privire la virtuțile indexării încă nu sînt bine

Indexarea în dezbaterea economiștilor occidentali

conturate, ba chiar controversate, bazîndu-se pe experiența Finlandei, abandonată în 1967, mai ales, pe cea care se aplică în prezent în Brazilia, cea mai mare parte a economiștilor consideră, totuși, „indexarea un remediu miracol împotriva inflației, un remediu puternic și nedureros”, un „antidot” puternic al ei, „un drog capabil să-i spargă digurile”) sau, în cel mai rău caz, o măsură eficientă în lupta pentru atenuarea consecințelor economice și sociale ale inflației. Intrucît „nu este posibil ca inflația să fie împiedicată prin măsuri autoritare — precizează Jean Rivoire — de ce să nu se caute neutralizarea ei prin măsuri mai ușoare?” ca, de pildă, „majorarea imediată și în aceeași proporție a ansamblului de venituri, de creanțe și de da-

torii?”. În asemenea condiții, spune el, „nici o persoană n-ar mai avea de cîștigat sau de pierdut de pe urma inflației”, iar creșterea prețurilor „n-ar mai avea nici un motiv de a fi; și dacă din intimplare ea totuși s-ar mai manifesta, aceasta n-ar fi decît o afacere pur contabilă, fără nici o influență reală, deoarece toate patrimoniile, încasările și cheltuielile ar fi majorate în aceeași măsură”. Referindu-se la creșterile de prețuri în Anglia și la consecințele lor, Samuel Brittan consideră, de asemenea, că „indexarea este mijlocul de restabilire a încrederii în tranzacții”, că țara sa a atins „un stadiu în care indexarea este singura problemă economică care contează... și că tocmai absența ei este aceea care amplifică vigoarea inflației”). Indexarea este, în concepția sa, mijlocul care facilitează încheierea acordurilor economice, „stimulează afacerile particulare sau publice, și împiedică ca tranzacțiile sau propunerile de afaceri să fie, în cea mai parte, pariuri cu privire la viteza cu care prețurile vor crește”. Deși indexarea este o problemă complexă, care presupune utilizarea a două categorii de bani, una pentru efectuarea reglementărilor obișnuite și alta care să servească drept unitate de cont, Samuel Brittan o consideră, „un rău necesar”: principala este să ai un etalon de referință pentru calculele cerute de afaceri. Indexarea ar putea fi chiar baza pentru înfăptuirea unei reforme bănești mai largi: „Și cine știe? dacă noi vom reuși să avem o unitate de cont indexată, care să ne dea o satisfacție, poate aceasta din urmă va servi într-o zi ca bază pen-

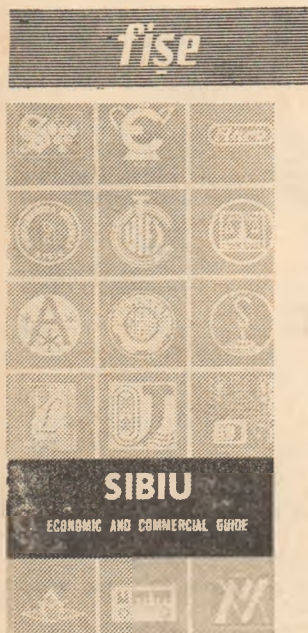
tru o reformă bănească mult mai radicală”. În opinia economistului canadian, Charles Levinson, indexarea este apreciată ca reprezentînd mijlocul care asigură pacea între clasele sociale: „Nu se va asigura pacea socială — spune el — decît legînd direct salariile de prețurile de vînzare cu amănuntul pe o perioadă de timp cît mai îndelungată”. O asemenea idee este înlînită și la profesorul Herbert Giersch de la Universitatea din Kiel care, împreună cu alți șapte colaboratori ai săi, susține că aplicarea indexării ar permite „nu numai eliminarea rapidă a inechităților sociale, ci și secătuirea într-un termen mai îndelungat a inflației”. Profesorul J.-G. Mèrigot de la Universitatea din Bordeaux I, referindu-se la studiul lui P. Auberger cu privire la experiența braziliană în materie de indexare și la rolul ei în reducerea inflației în această țară afirmă că s-ar comite „o gravă eroare dacă s-ar vedea în indexarea generalizată singurul mijloc de corecție a efectelor inflației”). De aceea, el sfătuiește, pentru a nu se compromite creșterea economică, luarea „graduală” și a altor măsuri de ordin monetar sau bugetar.

O altă serie de economiști și practicieni sînt mai puțin entuziasmați sau chiar sceptici în

1) Jean Rivoire, L'inflation, Editions France-Empire, Paris 1973, p. 128.

2) Samuel Brittan, Indexation — now almost the only issue, The Financial Times, 18 aprilie 1974.

3) J. G. Mèrigot Garantie de revenu, indexation et lutte contre l'inflation, Défence Nationale juillet 1974.

Ghidul economic și comercial al județului

● Zilele acestea a apărut la Sibiu, ca urmare a unei valoroa-

se inițiative locale, primul ghid economic și comercial județean. În prefața semnată de Oficiul de Comerț Exterior local se subliniază dezvoltarea industrială impetuoasă, pe care a cunoscut-o vechiul centru economic și cultural, faptul că în prezent economia județului (industrie, agricultură, cooperatie) oferă pe piața internă și la export mărfuri din aproape toate ramurile.

Remarcabil pentru această lucrare este densitatea informației, reușind ca într-un număr relativ redus de pagini (140) să realizeze — ca mod de abordare — o inedită prezentare a economiei județului, ca și unele informații asupra sistemului românesc de comerț exterior și cooperare economică internațională, strict necesare partenerului extern.

Ineditul prezentării întreprinderilor sibiene constă în faptul că nu se face o publicitate simplistă a disponibilului de export, ci se încearcă crearea unei imagini de firmă, subliniindu-se tradiția, preocupările pentru înnoirea și perfecționarea continuă a

nomenclatorului de producție, și, ținem să remarcăm în mod special, designul ales, îngrijit în conceperea emblemelor de marcă.

Alături de oferta de export găsim și lista importurilor uzuale ca și a acțiunilor de cooperare, făcîndu-se chiar invitație partenerilor potențiali la cooperare și colaborare în producție.

Prin modul în care este conceput, ghidul se remarcă ca un instrument extrem de prețios în promovarea exporturilor, în prezentarea posibilităților de cooperare economică internațională ale întreprinderilor din județ partenerilor externi.

Fără a ignora existența unor cataloage, pliante, prospecte și în celelalte județe, trebuie remarcat faptul că ghidul economic și comercial al județului Sibiu (în 3 limbi: română, engleză, germană) se distinge ca un material publicitar de o factură deosebită, realizat cu acuratețe de conținut și formă grafică ce se impune atenției celorlalte județe, în vederea preluării acestei valoroase inițiative.

Inflația — o formă a impozitului

● Într-un editorial publicat în revista NEWSWEEK, ian. 1975, sub titlul Wonderland Scheme (O schemă din țara minunilor), Milton Friedman critică măsurile luate sau preconizate în S.U.A. pentru a se face față recesiunii. El consideră că reducerile ce se propun în domeniul fiscal nu reprezintă o reducere reală a impozitelor, ci doar o schimbare a formei lor. Aparent paradox, spune el, provine din refuzul de a recunoaște faptul că costul real al administrației se măsoară prin cheltuielile acesteia, nu prin sumele provenite din impozitele explicite. Cînd guvernul cheltuieste mai mult decît sumele pe care le adună prin impozite explicite, balanța trebuie să fie finanțată și sînt numai două mijloace de a obține aceasta. Unul — crearea de monedă nouă. Și acest mijloc este o impunere, dar o impunere prin inflație. Celălalt mijloc este de a imprumuta de la populație, plătind dobînda necesară pentru a convinge pu-

ceea ce privește rolul indexării în stăvilirea și reducerea inflației. Ei susțin că introducerea indexării ar fi o manifestare a neîncrederii față de bani, un factor de rigiditate și, din cauză că nu poate fi folosită operativ în funcție de toate modificările care intervin pe planul relațiilor economice interne și externe, ar constitui chiar un ferment instituționalizat de relansare necontrolată a inflației. Mario Enrique Simonsen, noul ministru de finanțe al Braziliei, referindu-se la exemplul țării sale, declară, de pildă, la câteva zile după numirea sa, în 1974, că indexarea, dacă are un merit, este că „ea asigură o conviețuire pașnică cu inflația”, dar că această conviețuire are prețul său: „un coeficient ridicat de realitate a inflației”. O mare parte din economiști consideră că, dacă Brazilia a realizat un progres în reducerea inflației, care n-o compromis, ci, dimpotrivă, a stimulat creșterea economică, aceasta se datorează nu atât indexării, ci măsurilor de ordin financiar și monetar pe care ea le-a folosit concomitent. Reprezentantul școlii monetariste de la Chicago, profesorul Milton Friedman, care vedea numai un singur mijloc de eliminare a inflației și anume „reducerea ritmului de creștere anuală a cantității banilor în circulație”, referindu-se la discuțiile care se poartă în jurul indexării, afirmă că unul din avantajele pe care ea le-ar putea avea ar fi diminuarea beneficiilor pe care inflația le-a adus acelor care au știut să profite de ea și, în primul rând, guvernelor. De asemenea, el susține că discuțiile extrem de ample ce se desfășoară în prezent în jurul indexării mai

au și meritul că incită factorii economici și grupurile sociale la „o luptă serioasă împotriva inflației”, determinând pe mulți să-și schimbe vechile concepții și păreri: „din nefericire, la nivelul de inflație la care s-a ajuns, frânarea care ar fi necesară ar provoca efecte economice probabil incompatibile cu menținerea păcii sociale” și acest lucru trebuie gândit profund atunci când se întreprind măsuri de stăvilire și reducere a inflației. „Noi, scrie Milton Friedman, sintem condamnați la inflație și trebuie, deci, să punem în aplicare un sistem care să-i limiteze ravagiile, în special asupra celor mai puțini avuți, victimele principale ale inflației”. Milton Friedman inclina astfel să vadă în indexare a doua componentă a unei politici a cărei piesă conducătoare o constituie încetinirea organizată, suplă, a creșterii cantității de bani în circulație. Economiiștii adversari ai indexării, se întreabă dacă „pacea socială” n-ar fi compromisă tocmai prin oscilațiile mărimilor economice care ar rezulta din introducerea indexării și n-ar face-o chiar incompatibilă cu imperatiile creșterii economice și exigențele sociale. Referindu-se la indexarea salariilor, Fritz Kral afirmă că „salariile indexate ar fi, într-adevăr, la adăpostul devalorizărilor, însă consecințele unei astfel de experiențe asupra economiei naționale ar fi, totuși, incerte”. Părerilor foarte contradictorii referitoare la indexarea în sine li se adaugă controverse și mai mari în legătură cu: sfera de cuprindere (obiectul) indexării, modalitatea ei practică de înfăptuire, și, mai ales, alegerea indicilor cu ajutorul cărora să se în-

făptuiască indexarea prețurilor, îndeosebi a salariilor. Referindu-ne numai la primul aspect, cei mai mulți economiști limitează indexarea doar la prețuri și salarii. Firește, o asemenea măsură nu poate să înlăture pe deplin efectele economice și sociale ale inflației. De aceea, alți economiști, e drept mai puțini la număr, dar cu vederi mai realiste, consideră că, pentru atingerea scopului propus și „asigurarea păcii sociale”, indexarea trebuie să fie generală, adică să fie extinsă (în afara prețurilor și salariilor) la toate felurile de venituri și creanțe, indiferent de forma sau proveniența lor (de stat sau particulare), inclusiv asupra chirilor, economiilor, impozitelor, taxelor, împrumuturilor de stat, cotelor de amortizare, valorii de rambursat a creditelor, biletelor de bancă ce urmează a fi primite ca salarii etc. Indexarea, generală astfel preconizată corespunde, în concepția acestor economiști, unei strategii de schimbare a hotărârilor, prin crearea, atât la nivelul cetățenilor, cit și al puterii publice a unei psihologii colective, de încredere „care să rupă inflația”. În măsura în care masele vor avea sentimentul că puterea lor de cumpărare este pe deplin salvată, ele nu vor mai avea nevoie să recurgă la cumpărături (ca măsuri de precauție), a căror acumulare intensifică procesul inflaționist. La fel, statele n-ar mai fi tentate la menținerea unor atitudini laxiste față de un fenomen a cărui indexare ar pune capăt tuturor avantajelor pe care le-au avut de pe urma inflației. În felul acesta, scrie, de pildă, profesorul J.-G. Mériaux, „banii vor tinde să se stabilizeze”. Indexarea generalizată este,

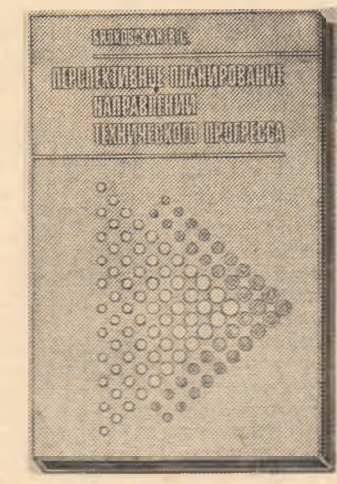
desigur, o măsură foarte complexă, care ridică o serie de probleme printre care: a) ea nu poate fi efectuată de la o zi la alta, simultan, în toate sectoarele și pentru toate obiectele supuse indexării (inclusiv obținerea banilor de hirtie ce revin drept salariu) fapt care face din ea o operațiune foarte greoaie care să nu poată ține pasul cu creșterea continuă a prețurilor și, ca atare, este generatoare de inflație; b) ea nu dă un răspuns precis la două mari probleme și anume: 1) cum vor fi indexate prețurile care se formează pe piața mondială sau, altfel spus, cum vor fi înlăturate influențele prețurilor pentru mărfurile care vin din import și care exercită influență asupra costului vieții, și 2) ce măsuri concrete trebuie întreprinse în legătură cu șomajul în continuă creștere și cu situația celor care sînt șomeri? Or, pînă în momentul de față nici un economist monetarist n-a studiat aceste aspecte și nu le-a precizat în așa-zisa indexare generală. Punctele de vedere divergente, extrem de numeroase, arătate mai sus, scot în evidență complexitatea problemei, caracterul foarte incert al efectelor care s-ar putea obține, și de aci, pericolul răspunsurilor absolutizante, riscurile unei generalizări premature, ale „transplantării” în grabă a experienței contradictorii a Braziliei la condițiile extrem de diferite din celelalte țări capitaliste. Ceea ce ni se pare evident este că indexarea nu poate ataca răul de la rădăcină. În cel mai bun caz, ea nu poate fi decît un paliativ.

dr. Constantin BICHI

blic să acorde împrumuturi. Aceasta pare să nu fie impozit, dar în realitate se răsfrînge prin impozite viitoare asupra bogăției actuale. Toată filozofia se reduce pînă la urmă la o schimbare a formei de percepere a impozitelor, în condițiile unei creșteri totale a lor. Dar ceea ce a dus la situația actuală a inflației cu două cifre, au fost tocmai cheltuielile prea mari ale administrației, tipărirea exagerată de bani de hirtie. Necesară este, după M.F., o reducere reală a impozitelor, ceea ce înseamnă o reducere reală a cheltuielilor, deoarece numai astfel se poate elimina impozitul inflaționist și reduce impozitul explicat.

Metodica planificării progresului tehnic

● În cartea Perspektivnoe planirovanie napravlenii tehniceskogo progressa (Planificarea de perspectivă a direcțiilor progresului tehnic), Ed. „Ekonomika”, Moscova, 192 p., autoarea, V. S. Bialkova, pornește de la constatarea că revoluția teh-

nico-științifică cere perfecționarea a numeroase aspecte ale activității economice și îndeosebi a planificării de perspectivă îndelungată. Succesiunea expunerii materialului în monografie este determinată de logica alcătuirii planurilor de perspectivă ale dezvoltării ramurii. Se analizează mai întâi problemele generale, care determină speci-

ficul elaborării planurilor. Se expun tezele principale ale metodicii aprecierii nivelului tehnic al producției și ale calculului eficienței economice a investițiilor capitale și ale tehnicii noi. Se analizează problemele perfecționării prognozei și planificării. Eficiența măsurilor recomandate este ilustrată pe bază de materiale din industria construcției de mașini, de produse de consum intermediar, automobile, mărfuri de folosință îndelungată.

Indicatorii eficienței

● La rubrica „Schimb de opinii”, revista VOPROSI EKONOMIKI, nr. 1/1975, publică articolul Finansovye riceaghi povîşeniia efektivnosti obşcestvennogo proizvodstva (Pirghiile financiare ale creșterii eficienței producției sociale), semnat de M. Atlas și I. Zlobin. Autorii arată că, după unii economiști, criteriul cantitativ de eficiență trebuie să fie unic, atît pentru întreaga producție socială, cit și pentru producția de diferite nivele ale economiei (întreprinderi,

uniuni, ramuri, regiuni economice). Alți economiști afirmă că în acest scop este necesar un sistem de indicatori intercondiționați. După M.A. și I.Z., indicatorii trebuie să fie interconectați dar într-un fel pentru întreaga economie națională și în alt fel pentru întreprinderi (uniuni) separate. Ca indicator generalizator al eficienței producției la nivelul întregii economii naționale poate fi luat raportul dintre volumul sau creșterea venitului național și volumul, sau respectiv creșterea cheltuielilor materiale de producție și a cheltuielilor pentru plata muncii. Pentru întreprinderi (uniuni) ar fi necesar un alt indicator, deoarece, deși ele sînt creatoare de produs net, măsurarea volumului acestuia poartă aici un caracter convențional, intrucît prețurile de producție ale unei întreprinderi (uniuni) sînt mai mari sau mai mici decît valoarea-muncă a lor.

Dinamica istorică și viitorul resurselor naturale

(urmărire din numărul trecut)

O FORMĂ DE BAZĂ de intensificare a utilizării substanței în producția modernă este înlocuirea unor materiale cu altele, a unor materiale de calitate obișnuită cu materiale de aceeași natură, dar cu proprietăți superioare, a unor materiale scumpe cu altele mai ieftine și diversificarea materialelor. Studii speciale pun în evidență nu numai amploarea acestui proces, dar și faptul că el antrenează toate celelele producției⁵⁾.

La un moment istoric dat de dezvoltare a tehnicii, omul poate controla dimensiunile mari și cele mici numai pînă la o anumită limită, determinată de măsura cunoașterii sale științifice și empirice, cunoaștere generată și purtată pe scară socială. Astfel, tendința de intensificare a utilizării substanței permite să se modeleze considerabil creșterea cantității de substanță extrasă din natură și manipulată în economia industrială modernă. Dacă consumurile specifice ar fi rămas la nivelul de acum un secol, efortul de extragere, transport și distribuire a materialelor ar fi fost astăzi un multiplu al celui actual, ceea ce ar fi redus considerabil eficiența întregii producții sociale.

Pe de altă parte — și aceasta ne preocupă în mod special în această ordine de idei — intensificarea continuă a utilizării substanței extrase din natură ne atrage atenția asupra faptului că dezințegărca mediului prin extragerea substanțelor sale constituie un submultiplu (în sens fizic) al ritmului creșterii producției de bunuri. La aceasta adăugăm faptul că intensificarea utilizării substanței s-a deslășurat pînă acum numai în subsidiar, ca element component al tendinței de a realiza economii în general și că presiunea conștiinței că resursele mediului sînt limitate ar putea să accentueze intensitatea de utilizare, să atenueze pesimismul cel mai sumbru în ceea ce privește epuizarea resurselor naturale într-un viitor apropiat. Tendința de care am vorbit ne permite să întrevădem și resursele de substanțe naturale necesare pentru creșterea prin industrializare și a țărilor în curs de dezvoltare, fie ele mai bogate în resurse naturale, fie chiar și deficitare în asemenea resurse. Desigur că aceasta ar presupune și o repartizare mai uniformă a tehnologiei moderne pe suprafața globului pămîntesc.

Lărgirea extensivă a resurselor, angajarea unor forțe tehnologice noi, mereu mai mari, s-au dovedit a fi calea care a dus la o înmulțire, care în trecut ar fi părut fantastică, a resurselor naturale. Perfecționarea mijloacelor tehnice a avut efecte foarte diferite în această privință. În primul rînd, ceea ce este și ceea ce nu este o resursă naturală depinde de utilizabilitatea economică a substanței naturale considerate. Cărbunele fosil a devenit o resursă naturală abia din momentul în care tehnologia a învățat să-l ardă în mod ef-

cient, în instalații corespunzătoare. Căci pentru simpla pregătire a hranei și pentru încălzirea locuinței el este mult inferior lemnului. Abia după inventarea cocsului și a procesului de furnal pe baza cocsului, unii cărbuni au dobîndit o importanță economică. Cărbunele fosil a devenit o resursă naturală majoră, însă abia după inventarea și răspîndirea mașinii cu aburi și a generatorului electric. Într-un cuvînt, abia industrializarea a ridicat cărbunele fosil, ca și minereul de fier și o mulțime de alte substanțe minerale la rangul de resurse materiale majore. Odată însă cu antrenarea țițeiului în procesele industriale, produsele petroliere fiind din multe puncte de vedere mult mai eficiente, în ultimele decenii importanța cărbunelui a scăzut

● Perfecționarea tehnicii determină o creștere a consumului de substanță naturală, dar și economii dimensionale ● Resursele — concept nu numai geologic, dar și economic și istoric, funcție a progresului tehnic ● Majoritatea marilor regiuni purtătoare de resurse au fost puse în valoare foarte recent ● Prognosticele dau o cunoaștere probabilă, verosimilă, dar nu absolută; pot interveni factori cu totul neprevăzuți ● Un imperativ: renunțarea la o economie risipitoare; repartizarea mai echitabilă a resurselor.

considerabil. Deși trăim într-un climat de criză energetică, nu există indicii ca cărbunele să-și redobîndească pozițiile pe care le-a deținut în primul secol de industrializare. Așadar, asistăm la o contracție economică a unei resurse naturale, proces invers lărgirii. Desigur, contracția este un fenomen particular. Necesarul de energie al tuturor țărilor este în creștere, astfel că cantitatea totală de resurse energetice va continua să crească în ritm rapid, pînă în momentul în care se vor întrevădea limitele absolute ale acestei extinderi.

Prin urmare, conceptul de resurse naturale nu este numai un concept geologic sau numai unul economic, ci și unul istoric, în sensul că o substanță naturală intră în sfera resurselor naturale, crește în importanță, atinge un apogeu, după care tinde să iasă din sfera resurselor. Ceea ce merită precizat, însă, este faptul că ieșirea pare a fi un proces mai lent, mai contradictoriu decît antrenarea substanțelor na-

turale în sfera resurselor. Astfel, resursele naturale sînt o funcție a progresului tehnic privit ca proces social-istoric.

Primul pas de extindere, după ce tehnologia a găsit o întrebuințare unei substanțe din natură, este cunoașterea zăcămintelor. Această cunoaștere progresează nu numai grație extinderii teritoriale a operațiilor de investigare, dar și datorită creșterii puterii mijloacelor de investigare. Progresele cunoașterii geologice, progresele aparatului de penetrare în interiorul subsolului extind cunoașterea zăcămintelor. De la supozițiile bazate pe inducția geologică și de la pătrunderea mecanică în subsol, s-a trecut la mijloace mai perfecționate de cercetare a interiorului pămîntului pe baza cunoașterii unor fenomene fizice noi. Extinderea cunoașterii zăcămintelor creează două feluri de rezerve: rezerve imediat accesibile, pe baza tehnicii existente și rezerve pentru o etapă ulterioară, în care tehnica de exploatare va progresa într-atît de mult încît să facă eficientă exploatarea lor. Din această a doua categorie fac parte, după cum se știe, sîsturile bituminoase, care există în cantități mari, dar a căror exploatare, la nivelul tehnicii actuale, nu este încă rentabilă.

În sfîrșit, lărgirea rezervelor exploatabile cunoscute crește rapid datorită progresului tehnicii de exploatare. Aceasta permite accesul în zăcămintele cu totul inabordabile înainte. Una din tendințele importante este creșterea adîncimii la care se pot exploata zăcămintele. O altă formă de avansare a fost abordarea unor zăcămintele situate în condiții speciale, cum sînt binecunoscutele zăcămintele de pe platformele continentale ale mărilor.

Astăzi, întreaga opinie publică a lumii este îngrijorată de penuria posibilă de resurse naturale. Această îngrijorare are un anumit temei, pe de o parte datorită faptului că unele zăcămintele sînt concentrate în anumite zone cu suprafețe relativ reduse, aprovizionarea restului lumii depinzînd în mare măsură și de situația politică și militară din aceste zone. Pe de altă parte, datorită faptului că nu cunoaștem tehnica viitoare, nu putem face estimări cu un grad mare de probabilitate în ceea ce privește durată resurselor actuale.

Nu trebuie să uităm că majoritatea marilor regiuni purtătoare de resurse au fost puse în valoare foarte de curînd, după al doilea război mondial. Zăcămintele de țiței din Orientul Mijlociu, din Africa de Nord sau din Indonezia au intrat în marile circuite economice mondiale abia după al doilea război mondial și chiar după desul de mulți ani după încheierea acestuia. Punerea în valoare a zăcămintelor petroliere din Alaska datează de numai cîțiva ani. Marile regiuni purtătoare de minereu de fier din Brazilia, India, Chile, Coasta de Vest a Africii etc., au și ele un stagiou economic redus. Același lucru se poate spune despre unele mari regiuni producătoare de bauxită și de alte substanțe minerale utile. În Uniunea Sovietică, după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, centrul

dr. Ihor LEMNIJ

(Continuare în pagina 32)

⁵⁾ D. D. Grigoriev — Naucino tehniieski progress, Ispolzovanie promișlennih Konstruktionnik materialov. „Nauka” Moskova, p. 72.

ECONOMIE MONDIALĂ

COMUNITATEA mondială este conștientă astăzi, mai mult ca oricând, de urgența măsurilor pentru ridi-

ONU DI: Conferința mondială pentru industrializare

careia economiei țărilor în curs de dezvoltare din starea de inapoiere în care a lăsat-o îndelungata stăpânire colonială și pe care caută să o prelungească forțele imperialiste, neocolonialiste. O serie de acțiuni pe plan internațional prevăzute pentru anul 1975 vizează să deliniească mai precis căile creșterii economice din „lumea a treia”, care sînt cele mai apte să o accelereze

în vederea reducerii marilor decalaje existente. Cea mai apropiată dintre acțiunile în acest sens este cea de-a doua Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială (O.N.U.D.I.), care se deschide miercuri, 12 martie a.c. la Lima (Peru). Pînă la 26 martie Conferința va examina nivelul atins și perspectivele industrializării țărilor în curs de dezvoltare, în

contextul concret al evoluției celorlalte sfere de activitate economică și al mecanismelor în prefacere ale relațiilor economice internaționale. Urmează să fie adoptate o Declarație și un Plan de acțiune, menite să contribuie la promovarea și accelerarea industrializării „lumii a treia”, ca o cale principală pentru eliminarea dezzechilibrelor și a tensiunilor actuale, în interesul tuturor popoarelor.

POTENȚIALUL productiv al lumii contemporane, neasemuit de ridicat și bogat, este în același timp, cum bine se știe, extrem de inegal distribuit pe glob — și nu din rațiuni geografice. În lumea nesocialistă, aproximativ un miliard de oameni trăiesc în țări unde media produsului (110 dolari) este de peste 33 de ori mai scăzută decît în țările capitaliste dezvoltate.

Dar și dintre țările al căror produs pe locuitor se situează peste media țărilor în curs de dezvoltare, numai puține le datorează unei dezvoltări industriale, cele mai multe ocupîndu-și locul grație veniturilor de pe urma sectorului primar al economiei (agricultura și minele pentru export) sau a sferei serviciilor (de exemplu, turism). Or, aceste activități, și structurile unilaterale ale economiei pe care le realizează nu asigură de regulă, în condițiile contemporane, nici traiul și stabilitatea locului deținut în concertul națiunilor, nici ritmurile necesare de dezvoltare pentru lichidarea rămîinerii în urmă față de țările dezvoltate — ca nivel și ca structură, nici independența de acțiune și decizie în concordanță cu aspirațiile legitime ale fiecărui popor. Asemenea cerințe au fost și sînt esențiale în recunoașterea universală a faptului că industrializarea este un instrument decisiv pentru ridicarea economiei țărilor în curs de dezvoltare la nivelul țărilor avansate, că fără industrializare resursele Terrei, oricît de mari, nu se pot transforma în potențial de producere a bunăstării pentru toate națiunile.

„Într-adevăr, dezvoltarea industriei rămîne calea cea mai promițătoare pe care țările în curs de dezvoltare își pot mobiliza cel mai eficient resursele pentru a pune capăt sărăciei pe plan național”, se constată în „Studiul asupra dezvoltării industriale” elaborat de O.N.U.D.I. în vederea Conferinței de la Lima.

PROBLEMATICA pe care Studiul o propune spre dezbateri Conferinței generale a O.N.U.D.I. este axată în bună măsură pe interconexiunile industrializării țărilor în curs de dezvoltare cu alte sfere de activitate economică, fie dintr-o parte sau de altă parte, fie proiectate în actualitatea zilelor noastre de evoluția generală a economiei mondiale.

Cu titlul de exemplu, se cere amintită problema asigurării resurselor naturale necesare în procesul de industrializare. Este vorba de unul din aspectele fundamentale, perene, ale oricărui proces de acest fel. Dar pentru că țările în curs de dezvoltare să poată trece la o industrializare accelerată pe front mai larg, așa cum cer gradul lor de rămîineri în urmă și tendința decalajelor economice de a se adînci, vor trebui să aibă loc prefaceri importante în domeniul exploatarei și consumului resurselor naturale respective. Producția minerală din lumea nesocialistă, chiar atunci cînd extracția are loc în țări în curs de dezvoltare, este în general dominată de societăți al căror stat major se află în una sau alta din țările capitaliste dezvoltate. Mineralele de bază extrase în zonele „lumii a treia” sînt destinate cu precădere exportului, și de obicei în stare brută. Țările capitaliste dezvoltate, pe de altă parte, nu exportă decît o mică fracțiune din propriu lor extracție de minerale, deși ea deține astăzi o pondere însemnată în producția mondială, concentrarea consumului acestor resurse în economia lor făcîndu-se și cu prețul unei dependențe crescînde de importul din țările în curs de dezvoltare.

Exercitarea dreptului suveran al acestora din urmă de a-și folosi bogățiile naturale în măsura necesară pentru propria industrializare va trebui deci să atragă după sine, este adevărat, modificări de fluxuri comerciale, dar totodată — lucru și mai important — reorganizări și restructurări în relațiile de schimb economic dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Aceasta pentru că activitatea productivă să se poată desfășura corespunzător și în unele și în celelalte concomitent cu egalizarea relativă, treptată a nivelurilor în sensul căreia este chemată să acționeze industrializarea țărilor rămase în urmă.

Analiza împrejurărilor complexe în care, așa cum se poate în-

trevedea, va avea să se desfășoare în anii și deceniile ce vin industrializarea țărilor „lumii a treia”, este întreprinsă în Studiul și pentru alte aspecte de bază ale problemei. O temă de mare însemnătate a Conferinței mondiale asupra industrializării de la Lima, o va constitui fără doar și poate cooperarea economică internațională, posibilitățile și perspectivele ei, orientarea ei hotărîtă spre lichidarea decalajelor care constituie o sursă permanentă de încordare în lume.

ASPIRAȚIA legitimă a popoarelor din țările în curs de dezvoltare la independență economică, exprimată în afirmarea și exercitarea suveranității depline asupra resurselor naturale, în alegerea propriilor căi de dezvoltare economico-socială, fără nici un amestec din afară, a fost și mai este întîmpinată cu aprehensiune de aceia care se consideră lezați în „drepturi”. Dar acestea nu erau altceva decît emanații ale unui regim colonialist, de aspirare și exploatare a unor popoare străine. Într-o comunitate mondială de popoare egale în fața deciziilor menite să hotărască asupra destinelor politice, economice, sociale ale lumii nu poate fi loc pentru astfel de „drepturi”. În schimb există un teren imens, practic nelimitat pentru cooperare în vederea făuririi unei ordini internaționale noi, politice și economice, care să excludă orice dezvoltare a unora pe seama și în detrimentul altora. Actuala criză economică și financiară din țările capitaliste nu suspendă valabilitatea acestei constatări — dimpotrivă o întărește. Referindu-se la originile profunde și implicațiile crizei, președintele Nicolae Ceaușescu arăta în Raportul prezentat la Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român: „Aceste stări de lucruri pun cu putere în evidență necesitatea soluționării problemelor pe bază principiilor egalității, cu participarea tuturor statelor, a instaurării unei noi ordini economice și politice mondiale, a democratizării relațiilor internaționale, a elaborării unor noi norme de drept internațional, corespunzător schimbărilor produse în lume”.

Toate acestea se aplică și soluțiilor necesare în vederea promovării viguroase, sistematice a industrializării țărilor „lumii a treia”, instrument indispensabil al ieșirii lor din starea de subdezvoltare și al ridicării lor spre nivelul economico-social compatibil cu treapta de civilizație atînsă de omenire. Evoluția economiei mondiale în această direcție, ca una din orientările ei de bază în ultimul pătrar al secolului nostru, face necesară și stimulează cooperarea internațională pe baze echitabile pentru toți participanții. Rezultatul pe care-l pot sconta țările în curs de dezvoltare de pe urma acestei cooperări este fructificarea maximală a „șansei suplimentare, dacă nu unice” pe care le-o oferă bogățiile lor naturale, „de a promova rapid dezvoltarea lor generală și de a pune astfel la dispoziție popoarelor lor acel minim de bunăstare la care aspiră pe bună dreptate”, cum spunea directorul executiv al O.N.U.D.I., Abd-El Rahman Khene, la recenta conferință asupra materiilor prime de la Dakar. Pentru țările capitaliste avansate economic, cooperarea în vederea industrializării va putea să însemne continuarea dezvoltării lor în condițiile unei mai mari stabilități, folosirea mai completă a capacităților lor de producție și de cercetare, a potențialului lor de forță de muncă. Directorul executiv al O.N.U.D.I. arăta că „dacă industrializarea țărilor producătoare de materii prime constituie o șansă pentru dezvoltarea lor, concursul pe care îl pot da țările industrializate în sensul favorizării acestei industrializări constituie o șansă pentru comunitatea internațională în ansamblu, de a se îndrepta spre o lume mai dreaptă și în consecință spre o pace adevărată”.

Conferința O.N.U.D.I. de la Lima oferă participanților puțința de a dezbate problematica deosebit de importantă care figurează pe ordinea sa de zi, într-un spirit realist și constructiv în folosul tuturor aceluia pe care decalajele industriale îi mențin de prea multă vreme la periferia vieții economice moderne.

I. PĂDUREANU

SITUAȚIA LUMII contemporane se caracterizează printr-o profundă ascuțire a contradicțiilor economice, sociale, naționale și politice la scară mondială. Se poate spune că ne aflăm la începutul unei noi faze a crizei sistemului capitalist, care cuprinde toate sferile vieții societății și afectează — într-o măsură mai mare sau mai mică — toate continentele — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. Această caracterizare și-a dovedit din plin, în lunile care au trecut de atunci, temeinicia și profunzimea.

Zi de zi, agențiile de presă, observatorii economici, datele statistice sau cifrele de bilanț scot în evidență noi elemente ale caleidoscopului economic occidental ale cărui romburi colorate s-au metamorfozat în diagramele cenușii ale recesiunii.

Particularități noi ale unui fenomen vechi

REȚINE atenția, în situația actuală, faptul că toate statele capitaliste dezvoltate întimpină dificultăți economice.

Ele sînt afectate de o inflație nemaiîntîlnită ca amploare, care, spre deosebire de cea din anii 1960-1970, are o serie de particularități noi. În primul rînd, ritmurile de creștere a prețurilor sînt fără precedent. În al doilea rînd, inflația, apărută încă în perioada conjuncturii favorabile, persistă în faza recesivă a ciclului economic. Totodată, situația actuală a economiei capitaliste se caracterizează prin creșterea masivă a numărului șomerilor. În ultimele luni, pe măsura accentuării instabilității economiei capitaliste, șomajul tinde să capete din nou caracter de masă. De asemenea, situația din țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial s-a agravat în contextul crizei energetice.

„În 1974 nu s-a înregistrat nici o creștere economică” — scrie săptămînalul londonez, „The Economist” într-un articol intitulat „Cine va supraviețui declinului?”. În prezent, constată revista, S.U.A. se află într-o fază de recesiune, produsul național brut scăzînd cu peste 2% față de 1973 și continuînd să scadă. Perioada de 25 de ani de expansiune economică aproape neîntreruptă a Japoniei s-a încheiat, țara înregistrînd o scădere de 3% a produsului național brut. Economia Marii Britanii stagnează, iar Italia se tirăște dintr-o criză în alta. R.F.G. și Franța întîmpină și ele tot mai multe greutăți, în ambele țări șomajul crește. Țările industriale mai mici au resimțit și ele din plin efectele recesiunii, înregistrînd mari deficite ale balanțelor lor de plăți.

Dacă, potrivit recunoașterii unanime, 1974 a fost pentru lumea occidentală un an rău, nici 1975 nu se anunță a fi mai bun. Dimpotrivă. Prognozele naționale întocmite în ță-

țile industrializate, ca și cele elaborate de O.C.D.E., deși adoptă în general un ton optimist, semnalează că recesiunea va continua. Pentru prima oară după război, în toate țările industriale mari ale lumii occidentale producția fie scade, fie crește mai încet decît o permit capacitățile de producție. Pretutindeni șomajul crește. „Este greu de văzut de unde ar putea proveni impulsul unei redresări”, scrie revista citată. Puține guverne vor îndrăzni să stimuleze cererea atîta timp cît rata inflației continuă să fie de ordinul a două cifre și atîta timp cît există un deficit petrolier global de 60 miliarde dolari anual. Este mai ușor de anticipat că recesiunea se poate transforma într-un declin, înrăutățindu-se permanent lună de lună, așa cum s-a întîmplat la începutul anilor '30”.

Perspectiva unei asemenea evoluții neliniștește cercurile economice occidentale, care o văd deja confirmată de numeroși indici.

Dosare ale îngrijorării

ÎN ANGLIA, de pildă, deteriorarea activității economice a ieșit clar în evidență în urma anchetei trimestriale efectuate în luna ianuarie de Confederația industriei britanice. Aproximativ 70% din firmele cuprinse în anchetă s-au declarat mai puțin optimiste decît în urmă cu patru luni în legătură cu situația economică generală. Aproximativ 61% din firme lucrau la începutul acestui an sub capacitate, în comparație cu 56% la ultima anchetă efectuată în octombrie 1974 și cu 50% — în urmă cu nouă luni. Cele 1 328 de firme care au răspuns la chestionarul Confederației industriei britanice constată o scădere generală a comenzilor noi și înrăutățirea perspectivelor exportului, manifestîndu-și îngrijorarea în ce privește posibilitățile de finanțare a dezvoltării și declarînd că nu se așteaptă la un reviriment în domeniul investițiilor în mașini și utilaje. Ancheta efectuată în octombrie constata că 16% din firme își vor limita probabil producția din motive legate de credit și finanțe — cifră care în ianuarie a crescut la nivelul de 19%. Potrivit anchetei, pentru prima dată în decurs de zece ani acest factor este menționat cu preponderență de către firmele cele mai mari. Aproximativ 75% din firmele care au răspuns la chestionar se așteaptă ca producția lor să fie restrînsă din cauza lipsei de comenzi sau vânzări. În ansamblu 12% din firme au raportat o scădere a valorii totale a comenzilor noi în cele trei luni precedente.

Analizînd într-o suită de articole perspectivele economice ale Europei occidentale și S.U.A., revista „Newsweek” scrie printre altele: „Societatea postbelică a abundenței, a

O nouă fază a crizei sistemului capitalist

„RECESIUNE MUTILATOARE”

	Rata șomajului în câteva țări ale OCDE, în % din populația activă civilă			
	Media 1962-1972	1973	Media pe 3 luni din sem. II/74 ^a	Ianuarie 1975
Canada	5,1	5,6	5,5	6,7
SUA	4,7	4,9	5,7	8,2
Japonia	1,2	1,3	1,3	...
Franța	1,7	2,1	2,3	4,3
RFG	1,0	1,3	3,4	5,1
Italia	3,4	3,5	2,9	5,3
Anglia	2,3	2,6	2,7	3,3
Belgia	1,9	2,3	2,8	5,7
Olanda	1,1	2,3	3,0	5,1 ^b
Danemarca	3,2	2,4	5,0	11,8 ^b

^a Date disponibile în decembrie 1974. ^b Decembrie 1974

Sursa: Perspectives économiques de l'OCDE, 16 decembrie 1974; Neue Zürcher Zeitung, colecția; The Economist, 22 februarie 1975.

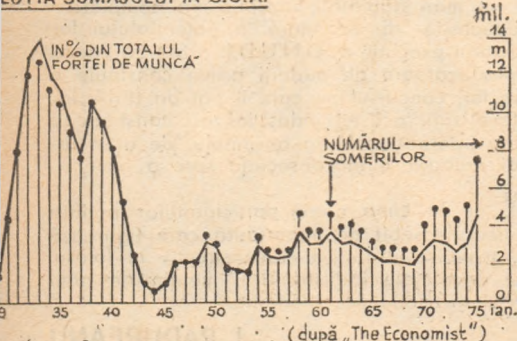
combustibilului ieftin, a consumului crescînd și a risipei a luat sfîrșit. Asemenea restului lumii industrializate, Europa este pusă în fața perspectivei înfricoșătoare a șomajului, a inflației și a unei recesiuni mutilatoare”.

Termenul de „recesiune mutilatoare” folosit curent în limbajul economiștilor occidentali, este desigur un eufemism menit să protejeze firile prea sensibile de brutalitatea cuvîntului „criză”. Dar eufemismele sînt din păcate ineficiente în fața realității. Iar realitatea ne dezvăluie că lumea contemporană este martora a unei noi faze a crizei sistemului capitalist. Caracteristicile acesteia sînt astăzi evidente: ea cuprinde toate sferile vieții societății și afectează, chiar dacă în grade diferite, toate continentele.

Mărturiile în acest sens abundă în presa occidentală. Sub titlul „Operațiunea supravițuire” ziarul britanic „The Times” scrie că, în comparație cu 1974, anul 1975 va fi pentru Anglia „foarte greu”. După părerea ziarului, există trei probleme cheie ale politicii economice engleze: inflația, balanța de plăți, salariile. „În toate cele trei direcții anul 1975 va însemna o accentuare a manifestărilor crizei: inflația va lua amploare, deficitul de plăți se va ridica la 8 500 milioane dolari, iar conflictul dintre patronat, muncitorime și stat se va intensifica”.

În Italia, revista „Europeo” analizează situația economică a țării într-un articol a cărui concluzie este cuprinsă chiar în titlu: „Mai rău ca în altă parte”. „Deficitul bilanțului de plăți curente s-a ridicat anul trecut, scrie revista, la aproximativ 9 miliarde dolari, iar de-

ȘOMAJUL ÎN S.U.A.

ficitul administrației de stat — la mai mult de 12 miliarde dolari. Datoriile față de străinătate împovărează bugetul cu o sumă anuală de 1,5 miliarde dolari. Acest tablou al economiei italiene este cel mai dramatic dintre toate cele de după al doilea război mondial".

În R.F.G., ziarul „Die Welt” constata: „De multă vreme situația economică a țării nu a fost atât de nesigură. Numărul șomerilor se plasează la un nivel ce nu a fost niciodată atins în ultimii 15 ani. În perspectivă apropiată se prevăd numeroase noi concedieri și un milion de șomeri. Deocamdată nu se conturează nici un fel de nouă relansare economică”. După date mai recente, nivelul șomajului a depășit 1 250 000 de oameni.

Economistul francez Roger Priouret a opus anticipărilor guvernamentale, pe care le consideră prea „liniștitoare”, o contraprognostică proprie privind evoluția economiei franceze în 1975. Anticipările oficiale prevăd o creștere economică de 4,2% și o sporire a prețurilor cu 8%. După Priouret aceste previziuni nu se pot realiza, deoarece în 1975 va fi pentru Franța primul an, din ultimii 30, de „creștere zero”. Această evoluție va fi însoțită de creșterea prețurilor cu 12% și de sporirea numărului șomerilor la 1 milion, față de 700 000 în 1974.

„Inflația își are sursa în sectorul monopolist”

UN PUNCT de vedere interesant asupra cauzelor actualelor vicisitudini ale economiei occidentale îl exprimă economistul american John K. Galbraith. El arată că „inflația își are sursa în sectorul monopolist care este foarte puțin sensibil la restricțiile de credit și la stringerea șurubului pe plan fiscal, prin care guvernele pretind că pot pune capăt inflației. Actualele măsuri antiinflaționiste afectează pe toată lumea mai mult decât afectează marile societăți care continuă să se întărească. Șomajul se extinde, miile de mici întreprinderi dispar deoarece sînt incapabile să-și dicteze prețurile sau să se bazeze pe rezervele lor. Construcțiile sînt paralizate, echipamentele și serviciile publice sînt sacrificate, dar inflația continuă”. Constat — afirmă Galbraith — falimentul doctrinei economice neoclase; ea postulează adaptarea spon-

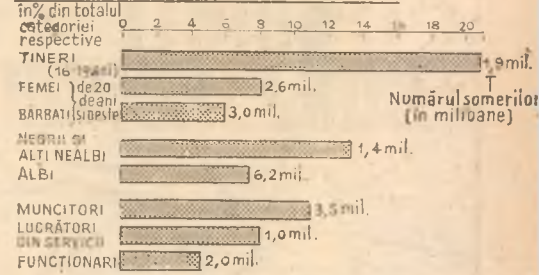
tană a producției la nevoi, atunci cînd de fapt sîntem martorii unei situații inverse; producția de alimente, construcția de locuințe, serviciile sanitare și alte bunuri și prestații necesare tind să fie din ce în ce mai insuficiente, în timp ce producția de mărfuri de care ne putem lipsi (cosmetice, băuturi alcoolice, armamente) este excesivă. „Economistii au disimulat aceste contradicții ale sistemului, studiind tot mai amănunțit părți din ce în ce mai mici ale întregului. Din cauza capacităților ei nu vîd pădurea”.

Pe de altă parte, tot mai numeroși economiști din S.U.A. și Europa occidentală sînt tentați să încerce o analiză a evoluțiilor previzibile din 1975 și din anii următori prin analogie cu criza din 1929. Ei consideră că o diminuare a venitului național al țărilor occidentale cu 2-4% în 1975 va determina în continuare, printr-un efect multiplicator, o scădere de cîteva ori mai însemnată a activității economice. Consecințele vor consta în acest caz în adîncirea crizei și în prelungirea ei timp de trei pînă la patru ani.

Profesorul Jean Fourastié grupează în „Le Figaro” asemănările și deosebirile recesiunii actuale cu „marea criză” de acum patru decenii și jumătate. După opinia sa asemănările constau în aceea că ambele sînt crize grave, afectînd țările cele mai dezvoltate și marcînd o ruptură netă într-o evoluție de lungă durată. Cît privește deosebirile, economistul francez relevă că criza din 1929 a fost caracterizată printr-o puternică scădere a prețurilor, cea actuală stă sub semnul inflației; prima a izbucnit brusc, cea de astăzi a fost precedată de o lungă serie de marasme financiare. Raritatea materiilor prime, consideră Fourastié, este un element major al crizei de astăzi, iar manifestarea sa esențială după aprecierea sa — urcarea prețului petrolului — pune pe primul plan implicațiile sale financiare.

Cert este că întreaga evoluție a situației economice internaționale confirmă pe deplin justetea aprecierilor și concluziilor partidului nostru privind principalele fenomene și tendințe ce se manifestă în economia mondială. Acestea se inscriu într-un proces ce accentuează instabilitatea internațională, creează primejdii pentru securitatea unor state, pentru pacea întregii lumi. Totodată, schimbările care au loc pe plan internațional deschid noi perspective de transformare re-

CINE ȘOMA ÎN IANUARIE 1975 ÎN S.U.A.

(după „The Economist”)

voluționară a societății, duc la intensificarea luptei maselor populare pentru apărarea intereselor lor economice, sociale și naționale, a democrației, împotriva politicii imperialiste de forță și dictat. „Actuala criză mondială, care cuprinde toate laturile economico-sociale — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu —, demonstrează cu putere că vechile relații interne și internaționale create de orînduirea capitalistă nu mai corespund noilor forțe de producție, dezvoltării impetuoaase a revoluției tehnico-științifice, nu mai pot oferi soluții corespunzătoare — în interesul maselor largi populare, al progresului — problemelor complexe ce preocupă lumea contemporană. Societatea omenească este tot mai mult confruntată cu contradicțiile create de orînduirea capitalistă, de politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă. Aceste contradicții se amplifică prin accentuarea decalajului dintre țările dezvoltate și cele slab dezvoltate, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace, ca urmare a relațiilor inechitabile de aspirare colonialistă și neocolonialistă”.

În lumina acestor aprecieri ieșe și mai pregnant în evidență faptul că legitățile obiective, dialecticele sociale, necesitățile progresului societății reclamă făurirea unei lumi a dreptății sociale și naționale, atît în cadrul fiecărui stat, cît și pe plan mondial, care să asigure un nou avînt al forțelor de producție, al științei și culturii, al progresului general. Pornind de la aceste adevăruri fundamentale, țara noastră militează neobosit pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale, pentru democratizarea relațiilor internaționale și făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

N. IONESCU

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Dinamismul rezervelor de gaze naturale

ASA-NUMITA criză energetică mondială a avut printre urmările sale și reexaminarea — în cadrul balanței energetice de perspectivă — a rolului gazelor naturale, cărbunului, energiei nucleare ș.a. Multă vreme frînata de unele dificultăți de transport, stocare și utilizarea gazelor naturale în anumite domenii (comparativ cu alți purtători de energie), prospectarea și exploatarea lor a căpătât avînt în ultimul timp, fiind luate în considerare atît zăcămintele independente de gaze naturale, cît și rezervele însoțitoare ale zăcămintelor de țiței. Astfel se explică faptul că volumul rezervelor prospectate din țările ne-socialiste, de pildă, a „săltat” cu aproape o treime la sfîrșitul anului trecut, față de finele lui 1973 (vezi tabelul).

De remarcă că cele mai mari sporuri ale potențialului zăcă-

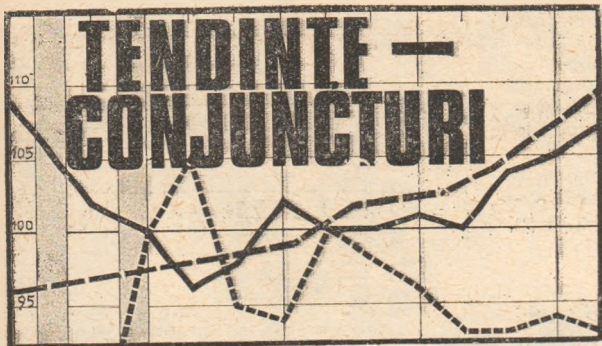
mintelor de gaze naturale s-au înregistrat în regiuni (Africa, Orientul Apropiat și Mijlociu), în care necesarul de consum al acestora este relativ redus. Mult mai lentă sau chiar nesemnificativă este creșterea rezervelor prospectate în țările din principalele zone consumatoare de gaze naturale din lumea ne-socialistă — Europa occidentală și S.U.A.

Ca atare, se apreciază că — în pofida eforturilor susținute de prospectare și valorificare a zăcămintelor proprii de gaze naturale, — dependența țărilor respective de importul de gaze va crește în perspectiva deceniului următor. După calculele publicate de revista „Petroleum Economist”, numai țările Europei occidentale vor importa în 1985 circa 150 miliarde mc de gaze. O expansiune rapidă cunosce în prezent în lume transporturile maritime de gaze lichefiate: inaugurate cu un deceniu în urmă, ele au atins anul trecut un volum de circa 18 miliarde mc.

N. P.

Regiunea sau țara	1973	1974	Sporul rezervelor (în %)
Total țări nesocialiste	36 671,9¹⁾	48 366,5¹⁾	31,9
din care:			
America de nord	8 733,7	8 985,2	2,9
- S.U.A.	6 998,9	7 075,0	1,1
- Canada	11 423,5	1 485,7	4,4
America centrală și de sud	2 273,1	2 411,6	6,1
- Venezuela	1 188,6	1 216,9	2,4
Europa occidentală	5 433,5	5 739,9	5,6
- Olanda	2 603,6	2 682,8	3,0
- Anglia	1 415,0	1 415,0	0
Africa	5 310,4	8 913,8	68,0
- Algeria	2 998,2	6 480,7	116,1
- Nigeria	1 132,0	1 273,5	12,5
Orientul Apropiat și Mijlociu	11 844,4	19 136,5	61,6
- Iran	7 641,0	9 339,0	22,2
- Abu Dhabi	353,8	5 660,0	de 16 ori
- Arabia Saudită	1 440,5	1 556,5	8,1
Asia de sud-est, Extremul Orient, Oceanis	3 076,8	3 179,5	3,3
- Australia	1 066,9	1 075,4	0,8

1) La sfîrșitul anului. 2) Excluziv rezervele din zone arctice
Sursa: „Oil and Gas Journal”, 31/XII 1973 și 30/XII 1974
(După B.I.K.I., 30/I 1975).

Indici de prețuri comparați

ÎN ULTIMELE săptămâni mișcarea descendentă a prețurilor internaționale la multe materii prime, exceptând petrolul, a arut tendința de a se accentua. Evoluția aceasta reiese, în ciuda unor deosebiri vizibile, din principalii indici de prețuri folosiți în țările capitaliste pentru măsurarea mișcărilor amintite.

	Indici		
	Reuter (18.9.1931 100)	Moody (31.12.1931 100)	HWVA (1952-1956 100)
Dec. 1973	1355,1	771,5	226,5
Martie 1974	1422,1	830,5	296,2
Iunie 1974	1277,1	825,9	304,9
Sept. 1974	1237,3	807,3	302,8
Dec. 1974	1193,8	745,7	308,9
17.I.1975	1135,5	685,5	299,3

Deosebirile de evoluție pot fi puse în legătură cu structura mărfurilor folosite pentru alcătuirea indicilor și cu perioada de bază aleasă. Tendința descendentă în ultima perioadă, însă, se poate constata în toate trei cazurile. La recenta conferință de la Dakar a țărilor în curs de dezvoltare s-a apreciat că, față de nivelul de la începutul anului 1974, prețurile materiilor prime nepetroliere au scăzut în medie cu 40%.

Cooperarea R.F.G. cu țările socialiste europene

PRIN SEMNAREA la Bonn, spre sfârșitul lunii ianuarie a acordului de cooperare econo-

mică, industrială și tehnică dintre R.F. Germania și Cehoslovacia, R.F.G. are în prezent convenții de cooperare cu aproape toate țările socialiste europene (ultimul acord care trebuie încă să fie semnat rămâne cel cu Bulgaria). Cehoslovacia ocupă în prezent locul al treilea după U.R.S.S. și Polonia, în privința schimburilor economice ale R.F.G. cu țările socialiste europene. Volumul schimburilor cehoslovaco-germane s-a dublat față de 1968, părțile relevând posibilitatea extinderii lor susținute în continuare, inclusiv datorită potențialului de export de produse industriale — mașini și bunuri de consum — al Cehoslovaciei. Acest din urmă element este important pentru echilibrarea în viitor a celor două curente de schimburi, în prezent în favoarea R.F.G. Acordul de cooperare semnat recent la Bonn prevede, printre altele, construcția în comun și modernizarea de instalații industriale, producția și desfacerea în comun de produse finite și semifabricate, schimbul de brevete și licențe, de tehnologii și informații tehnice, schimbul de experiență în domeniile standardizării, controlului materialelor și metrologiei.

În anul 1974 țărilor socialiste le-au revenit 5% din importul și 7% din exportul total al R.F.G.

Piața vest-europeană a cherestelei

DUPĂ CUM se subliniază în presa de specialitate, evoluția pieței vest-europene pentru cherestea de conifere se caracterizează printr-o scădere considerabilă a cererii, exportatorii (în principal țările scandinave) întâmpinând dificultăți în desfacerea producției lor.

Asociația producătorilor de cherestea de conifere din Austria a recomandat chiar firmelor membre să reducă producția cu circa 20%, iar întreprinderile respective din țările scandinave au trecut la săptămâna de lucru incompletă sau chiar la sistarea producției

pe perioade de câteva săptămâni. Această conjunctură determină o tendință de reducere a prețurilor la cherestea de conifere, la încheierea unor noi contracte de livrare. O situație similară există pe piața vest-europeană a cherestelei de foioase; după opinia specialiștilor o ameliorare a conjuncturii este de așteptat abia în toamna acestui an.

Reluarea importurilor de carne în C. E. E.

ÎN LUNA APRILIE a.c. Comunitatea Economică Europeană își va redeschide granițele pentru importurile de carne de toate categoriile. În prezent, problemele care se pun sînt: limitarea cantității (se menționează cifra de 100 000 tone pe an) și legătura dintre importurile și exporturile de carne din cadrul C.E.E. Ceea ce se are în vedere, a afirmat Pierre Lardinois, președintele Comisiei pentru problemele agricole a C.E.E., vorbind în fața ambasadorilor a opt țări exportatoare de carne, este o perioadă experimentală de tranziție destinată să ofere posibilități cel puțin parțiale pentru importurile de carne, în locul actualului embargo total. Importul, a adăugat el, va fi corelat cu exportul de carne, iar Piața Comună nu va acorda subsidii pentru export. Nu va fi impusă nici o suprataxă de import, dar taxele de compensație tarifară și monetară vor fi menținute.

Producția mondială de cupru în 1974

ÎN CURSUL ANULUI 1974 producția mondială a minelor de cupru a crescut la 7 722 400 tone, potrivit cifrelor preliminare furnizate de Biroul internațional pentru statistica metalelor. Producția mondială de cupru rafinat a crescut cu 2,2%, ajungînd la 8 675 200 tone, iar consumul mondial a scăzut cu 5,2% ajungînd la 8 226 900 tone.

Stocurile mondiale de bumbac continuă să crească

ANUL acesta, suprafața însemnată cu bumbac în S.U.A. se va reduce cu aproape 4,5 milioane acri (în S.U.A. 1 acru = 0,40469 ha), iar la vară se așteaptă ca stocurile de sfîrșit de an (agricol) să totalizeze aproximativ 5,7 milio-

ne baloturi (în S.U.A. 1 balot = 226,8 kg), față de 3,9 milioane la începutul sezonului agricol. Se prevede că consumul mondial va fi de aproximativ 59,2 milioane baloturi, față de 61,4 milioane baloturi în 1973-1974 iar stocurile mondiale de bumbac vor crește pentru al patrulea an consecutiv, ajungînd la aproape 30 milioane de baloturi.

Producția și exportul de grâu al S.U.A.

DEPARTAMENTUL Agriculturii al S.U.A. reafirmă recente prognoze potrivit cărora exportul de grâu al S.U.A. în acest sezon va totaliza aproximativ 1 100 milioane bușeli (în S.U.A. 1 bușel = 27,22 kg), adică aproape 30 milioane tone, în pofida anulării unor comenzi, deoarece anul acesta stocurile de cereale pe plan mondial au continuat să scadă. Recolta totală de grâu a S.U.A. în 1975 ar putea depăși 2 000 milioane bușeli, față de 1 793 milioane în 1974. În acest caz va fi grâu suficient pentru satisfacerea cererii interne (800 milioane bușeli, cit s-a apreciat pentru acest sezon, de la 692 milioane) și pentru stocuri de rezervă.

La rîndul său, producția mondială de grâu în 1974-1975 este estimată la 346,6 milioane tone, a anunțat Consiliul internațional al grîului. Această cifră este inferioară cu 21,7 milioane tone nivelului record înregistrat în anul agricol anterior.

Rezervele petroliere ale Venezuelei în creștere

REZERVELE petroliere ale Venezuelei au înregistrat în cursul anului trecut o creștere cu 4 756 milioane barili față de nivelul atins în 1973, situîndu-se la 18 568 milioane barili. Această creștere considerabilă se datorează în primul rînd faptului că zăcămintele a căror exploatare nu era economică au devenit rentabile odată cu creșterea de cîteva ori a prețului petrolului.

Ministrul minelor și hidrocarburilor, Valentin Hernandez, a arătat că investițiile proiectate pentru industria petrolieră în 1975 se ridică la aproape 2 miliarde bolivari (4,30 bolivari = 1 dolar). În anul în curs producția zilnică de petrol a Venezuelei ar putea coborî sub nivelul de 2,8 milioane de barili pe zi, în lumina politicii de conservare a resurselor naturale adoptată de guvern.

FORȚA DE MUNCĂ FEMININĂ ÎN DEZVOLTAREA SOCIAL-ECONOMICĂ

ORGANISMELE internaționale acordă în ultimul timp o atenție tot mai mare locului și rolului femeii în activitatea socială, economică și politică. În cadrul Anului mondial al populației (1974), pe agenda diferitelor manifestări, inclusiv pe cea a Conferinței mondiale a populației de la București, au fost înscrise numeroase teme privind viața și activitatea femeilor de pe toate continentele. În același sens este semnificativă și declararea de către O.N.U. a anului 1975 ca An internațional al femeii. Într-o perspectivă mai largă, problemele privind condiția și statutul social al femeii fac de altfel parte integrantă din obiectivele celui de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare.

Materialul de față scoate în evidență câteva aspecte mai importante ale vieții și activității sociale a femeilor în lumea contemporană.

Decalaje calitative

FEMEILE reprezintă actualmente cu puțin peste jumătate din populația lumii (circa 2,0 miliarde). Această proporție este însă nesemnificativă în afara contextului său social-economic. Resursele de muncă sunt distribuite inegal pe suprafața globului, mai puternic și mai dens fiind populate zonele și țările mai puțin dezvoltate. Configurația geografică a forței de muncă feminine – populația feminină activă din punct de vedere economic – este, după date recente, cea înfățișată în tabelul nr. 1.

Se pune întrebarea: care este gradul de participare a femeilor la activitatea economică și socială? În ce măsură această participare

Tabel nr. 1

Zonele	Numărul femeilor active din punct de vedere economic (milioane)	În procente față de total populația activă
Total mondial	561,6	100,0
Țări dezvoltate	198,3	35,3
Europa	71,9	12,8
U.R.S.S.	65,4	11,6
America de Nord	34,1	6,1
Japonia	21,6	3,8
Zona temperată a Americii de Sud	3,3	0,6
Australia și Noua Zeelandă	2,0	0,4
Țări în curs de dezvoltare	363,3	64,7
Asia de Est	158,7	28,3
Asia de Sud	142,1	25,3
Africa	45,6	8,1
America Latină	16,2	2,9
Oceania	0,7	0,1

Sursa: Equality of Opportunity and Treatment for Women Workers - I.L.O. Geneva, 1975, Report VIII, p.4

depinde de nivelul dezvoltării economice sau este determinată de alți factori?

Analiza situațiilor și condițiilor concrete din fiecare zonă geografică sau țară pe baza cifrelor din tabelul nr. 2 (1960 – date efective, 1975 – proiecții) ne permite să conchidem că participarea femeilor la activitatea economică este în funcție de o serie de factori printre care menționăm: a) nivelul general al dezvoltării; b) concepția politică dominantă față de rolul femeii în societate; c) importanța și influența unor factori specifici ca: tradiția, obiceiurile, religia etc. La o primă vedere ar putea totuși să pară că decalajul dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare sub raportul participării femeilor la activitatea economică nu este prea mare. În realitate, decalajul este considerabil, fiind însă mai mult de ordin calitativ decît cantitativ. Deosebirile calitative sînt sustrate privirilor prin aceea că în categoria femeilor „active” sînt incluse atît cele ocupate în rudimentara lor gospodărie din țări ale Africii sau Asiei, cele care lucrează în ferma proprie din țările dezvoltate, cît și salariaatele în general. Chiar și numai un fapt ca acela că în țări cu populație numeroasă ca India, Bangladesh ș.a. proporția analfabetismului printre femei atinge și chiar depășește 90%, atestă o dată în plus caracterul calitativ al deosebirilor menționate, între proporția femeilor active în țările dezvoltate și cea în țările în curs de dezvoltare.

Participare și structură

CERCETAREA aspectelor generale și a unor niveluri sau proporții medii, globale, cu privire la gradul de participare a femeilor la activitatea economică, deși interesantă, iar uneori chiar edificatoare, nu este totuși suficientă. Se pune întrebarea în ce măsură și

în ce direcții (sectoare) este utilizată forța de muncă feminină în diferitele țări. Informațiile de care dispunem ne permit să răspundem în bună parte la această întrebare*). Observăm de exemplu că în unele țări dezvoltate proporția femeilor active din punct de vedere economic este într-o creștere relativ accentuată. Între 1950 și 1968,

Tabel nr. 2

Zonele	Pondercia populației active feminine în totalul forței de muncă (în %)	
	1960	1975
Africa		
Africa de Est	35,4	34,9
Africa Centrală	38,7	37,4
Africa de Nord	6,7	7,2
Africa de Sud	26,1	27,0
Africa occidentală	30,4	28,8
America Latină		
Zona Caraibelor	28,3	28,2
America Centrală	15,3	16,0
America de Sud (temperată)	21,8	22,2
America de Sud (tropicală)	18,0	18,7
America de Nord	31,4	35,0
Asia de Est		
Asia de Est (continentală)	40,7	39,3
Japonia	38,0	39,1
Alte țări asiatice	22,3	31,4
Asia de Sud		
Asia de Sud (continentală)	28,3	27,6
Asia de Sud-Est	27,5	25,9
Asia de Sud-Vest	26,7	25,6
Europa		
Europa de Răsărit	42,4	42,2
Europa de Nord	31,6	33,5
Europa de Sud	25,2	26,4
Europa de Vest	34,1	34,6
U.P.S.S.	51,6	49,3
Oceania		
Australia și Noua Zeelandă	24,0	20,0
Melanezia	40,4	40,5
Polinezia și Micronezia	14,9	16,2

Sursa: ILO - Labour force projections 1965-1985 (first edition, 1971), Part V: World Summary

de exemplu, s-au înregistrat următoarele creșteri ale ponderii femeilor ocupate în economie: S.U.A. – de la 21,8% la 28,8%; Anglia – de la 28,8% la 31,8%; Japonia – de la 33,0% la 37,6%; R.F. Germania – constant 30-31%.

O caracteristică principală a ocupării forței de muncă feminine în economia țărilor dezvoltate o constituie indicele ridicat de ocupare în grupa sub 21 de ani, scăderea sa pînă în jurul vîrstei de 35 de ani și creșterea din nou după această vîrstă.

*) Avem în vedere un excelent studiu de sinteză despre „Evoluția forței de muncă mondiale” elaborat de Centrul de documentare și publicații al Ministerului Muncii, în 1974.

Pe ramuri sau sectoare de activitate, gradul de participare a femeilor este deosebit de variat în economia țărilor dezvoltate.

În industria prelucrătoare ponderea femeilor sub 25 de ani și de 35-45 de ani ajunge la 60% în S.U.A., 90% în Anglia, 61% în Franța, 74% în Japonia etc. În comerțul cu amănuntul sunt încadrate cu prioritate femei în vîrstă de 35-45 de ani, ponderea acestora

Tabel nr. 3

Proportia bărbaților și femeilor în economia citorva țări dezvoltate (în % față de totalul lucrătorilor)

	SUA	FF	Fran-	An-	Elve-	Japo-
	ta	ta	glia	ția	nia	nia
Bărbați	62	64	66	64	66	61
Femei	37	36	34	36	34	39
Total	100	100	100	100	100	100

fiind de regulă mai mare decît cea a bărbaților. Interesant de semnalat ni se pare a fi aspectul participării la muncă a tinerelor fete. Peste 400 mii tinere de 14-15 ani lucrează în S.U.A. ca femei de serviciu, 10% lucrează în sfera deservirii (hoteluri etc.), 5% în magazine și în alte activități similare. Majoritatea lucrează 1-3 ore pe zi, adică în plus față de programul lor de școlarizare. Circa 45% dintre adolescentele din S.U.A. (16-19 ani) lucrează în birouri, 9% ca muncitoare cu calificare medie etc.

După cum am menționat mai sus, participarea femeilor-mame la activitatea economică, în funcție de vîrstă copiilor, este relativ însemnată. Cercetări efectuate în S.U.A. arată că lucrează jumătate din mamele cu copii în vîrstă de 6-17 ani, cele cu copii între 3-5 ani lucrează în proporție de 35%, iar cele cu copii sub 3 ani lucrează în proporție de 25%. Din numărul femeilor muncitoare 58% lucrează în 1967 cu program redus. După părerea unor specialiști, în economia capitalistă actuală s-a ajuns la formarea unor proporții stabile între ponderea bărbaților și femeilor care lucrează, de ordinul celor prezentate în tabelul nr. 3.

Menționăm că în România, încă în urmă cu circa un deceniu (1966), ponderea femeilor în populația activă era de 45,2%, adică superioară celei specifice țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

În sfera producției materiale (industrie, construcții, agricultură), femeile dețin o pondere însemnată în multe țări cu economie dezvoltată: în Franța 26%, în S.U.A. 22%, în Elveția 20%, în Anglia 24%, în R.F.G. 30%, în Japonia 38% etc. Mai ridicat este gradul de ocupare al femeilor în sectorul terțiar (sfera serviciilor). Din numărul total al celor ocupați în acest sector, femeile reprezintă: în S.U.A. 47%, în Franța 46%, în Elveția 51%, în Anglia 47%, în R.F.G. 45% și în Japonia 40%. În ramura comerț, parte a sferei serviciilor, proporția femeilor este de: 42% în S.U.A., 43% în Franța, 45% în Japonia, 48% în Elveția, 50% în Anglia, 52% în R.F.G. etc.

În ceea ce privește industria prelucrătoare, se constată ponderi foarte diferite între subramurile ei cit și între țări, cum rezultă din tabelul nr. 4.

Este însă aproape neînsemnat gradul de utilizare a forței de muncă feminină în domeniul activității administrative, de conducere și organizare. Raportul dintre munca mascu-

lină și cea feminină, în ceea ce privește specialiștii, în țările capitaliste dezvoltate este în medie de 2:1; pentru lucrătorii din administrație și conducere, de 9:1; pentru lucrătorii din birouri de 1:2 și pentru vânzătorii din comerț, de 1:1. Aproape toți specialiștii cu studii medii și superioare din sfera producției materiale a țărilor capitaliste dezvoltate (ingineri, tehnicieni etc.) și majoritatea din ramurile nemateriale ale economiei (medici, juriști, profesori universitari, lucrători științifici) sînt bărbați. Femeile le revine în domeniul ocrotirii medicale cu preponderență profesia de asistente sau surori, iar în învățămînt cea de învățătoare sau de profesoare în școlile medii.

Inegalități definitorii

DISCUȚIILE despre condiția și funcția socială a femeii sînt tot mai frecvente în ultimul timp, și problema este prezentată pe agenda multor manifestări politice și științifice internaționale. Să examinăm mai întîi raportul clasic și permanent actual: funcție biologică - funcție socială a femeii. Vom constata că acest raport este puternic condiționat de gradul de dezvoltare economică a diferitelor țări. De regulă, și aceasta este o legitate generală, în țările mai puțin dezvoltate femeii îi este rezervată aproape în exclusivitate funcția biologică de reproducere. Datorită ponderii acesteia, celelalte roluri și funcții sociale sînt fie excluse, fie reduse la minimum. Femeile din majoritatea țărilor Asiei, Africii și Americii Latine sînt încă nevoite obiectiv să-și dedice aproape întreaga viață exercitării exclusive a funcției lor biologice de reproducere. Situația este diametral opusă în țările dezvoltate din punct de vedere economic,

Tabel nr. 4

Ponderea forței de muncă feminine în unele ramuri ale industriei prelucrătoare, în cîteva țări capitaliste dezvoltate (în % față de numărul total al lucrătorilor)

Ramurile de activitate	SUA	An-	Fran-	RFG	Japo-
	ta	ția	ția	nia	nia
Prelucrarea lemnului și mobilă	16	19	16	17	19
Ind. metalurgică	7	12	9	11	11
Ind. petrolieră	9	...	16	...	15
Construcția de mașini de transport	10	15	17	24	27
Ind. alimentară	25	41	32	40	38
Ind. celulozei și hîrtiei	22	36	24	38	27
Electrotehnica	39	...	37	38	...
Ind. poligrafică	31	31	34	38	...
Ind. textilă	45	50	55	59	66
Ind. piele și încălțămînt	56	54	45	69	30
Ind. confecțiilor	80	80	80

unde numărul de copii născuți în medie de o femeie este, de pildă, de 2,19 în America de Nord sau 2,28 în Europa, în timp ce în America Latină este de 5,27, în Africa 6,38, în Asia de Sud 6,13. Corelînd asemenea cifre cu faptul că în unele zone ale „lumii a treia” durata medie a vieții nu depășește cu mult cifra de 40 de ani, rezultă un aspect esențial al condiției femeii în țările în curs de dezvoltare.

Un aspect definitoriu al situației femeii îl reprezintă în condițiile lumii contemporane pregătirea pentru viață, instruirea, educarea, formarea profesională. Din acest punct de vedere, femeile din lumea nesocialistă se întilnesc cu inegalitatea încă din primii ani ai vieții, șansele lor de a se instrui fiind mai reduse atît în mod absolut cit și comparativ cu bărbații, în special în țările în curs de dezvoltare. Fără a intra în detalii reținem doar faptul că, în țările în curs de dezvoltare, în școlile medii fetele nu reprezintă decît cu puțin peste o treime din numărul băieților, iar în școlile de nivel superior (18-29 ani) numai cu puțin peste un sfert.

Contradițiile specifice economiei capitaliste și mai ales fenomenele de criză care o caracterizează astăzi afectează puternic condiția femeii, lăsînd-o pe aceasta mai frecvent decît pe bărbați fără mijloace de existență. Măsura în care șomajul lovește în ultimii ani forța de muncă feminină, comparativ cu cea masculină, rezultă din cifrele tabelului nr. 5. Aceste cifre nu necesită nici un comentariu.

Experiența ultimelor 2-3 decenii atestă că drumul către realizarea unei depline egalități a femeii, către asigurarea participării ei pe măsura capacităților sale reale la viața economico-socială, trece prin dezvoltarea multilaterală a societății. În acest sens pledează realitățile țărilor socialiste în care exploatarea a fost lichidată, iar afirmarea și dezvoltarea proprietății socialiste în toate sectoa-

Tabel nr. 5

Rata șomajului în rîndul femeilor, comparativ cu cea pentru bărbați, în 1973 (%)

Țările	Rata șomajului	
	Femei	Bărbați
Australia	2,6	1,4
Canada	5,2	4,3
Italia	4,5	2,6
Japonia	1,1	0,9
Porto Rico	12,5	12,7
Suedia	3,1	1,8
Trinidad-Tobago	18,0	10,0
S.U.A.-total	5,5	3,3
S.U.A.-albi	5,0	3,0
S.U.A.-de culoare	9,2	6,5

Sursa: Equality of Opportunity, op.cit., p.17.

rele economiei a înlăturat baza obiectivă a discriminărilor de orice fel, exclude șomajul ca fenomen social. Vorbînd despre rolul femeii în societatea românească de astăzi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, a arătat în Raportul prezentat la Congresul al XI-lea al partidului că, **pe lingă celelalte multiple răspunderi ale lor, „femeile o au și pe aceea deosebit de mare, de a asigura tinerețea permanentă a societății noastre”**. Crearea unei puternice baze materiale a învățămîntului - care în țările socialiste este gratuit la toate nivelurile - permite femeilor, în aceeași măsură ca și bărbaților, să-și însușească profesia sau calificarea pentru care au aptitudinii și apoi să o practice în condiții de egalitate în oricare domeniu de activitate. Practica demonstrează de altfel că această orientare a dat rezultate pozitive și într-o serie de țări în curs de dezvoltare care fac eforturi pentru lichidarea cit mai rapidă a înapoierii lor economico-sociale.

Emil MESAROS

PIATA MONETARA INTERNATIONALA

Cursuri

Curs central	Curs la 28 XII 1973	24 II 1975	28 II 1975	Abaterea ¹⁾ în % a cursului valutei în ziua de 24 II 1975 față de cursul nivelului din central 28 XII 1973	Abaterea ²⁾ în % a cursului valutei față de diversele valute în perioada 28 XII 1973 - 28 II 1975
Marca vest-germană	2,6604	2,6900	2,2955	2,2790	+17,11 +18,43 -15,56
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,4310	2,3940	+41,42 +35,76 -26,34
Francul francez	4,60414	4,7025	4,2300	4,1625	+10,60 +12,97 -11,48
Lira sterlină ²⁾	2,8952	2,3250	2,4144	2,4247	-16,25 + 4,29 - 4,11
Lira italiană	523,50	607,0	633,25	627,70	-16,60 - 3,29 + 3,41
Yenul japonez	308,0	280,20	289,40	286,60	+ 7,46 - 2,23 + 2,28
Prețul aurului la Londra ³⁾	-	103,87	184,00	181,75	-

1) + revalorizare (apreciere de fapt); - devalorizare (deprecieri de fapt); 2) dolari pentru 1 liră sterlină; 3) prețul aurului în dolari/uncie, primul fixing.

CONTINUAREA tendinței de scădere a cursului dolarului S.U.A. față de principalele valute occidentale a constituit și în săptămâna 24—28 februarie a.c. trăsătura dominantă a evoluției situației pe piețele valutare internaționale. De menționat că unele bănci centrale occidentale au intervenit pe piețele valutare și în această perioadă, însă în mod sporadic și cu sume modeste pentru sprijinirea cursului dolarului. Astfel, în ziua de 27 februarie a.c. Banca Federală a R.F.G. a cumpărat circa 15 milioane de dolari, ceea ce ridică volumul total al acestor cumpărări de către banca respectivă, în cursul ultimelor două luni, la suma de 285 milioane de dolari. În cursul aceleiași zile, Banca Națională a Elveției a intervenit pe piața cumpărând în mod excepțional circa 100 milioane de dolari, în felul acesta fiind atins, plafonul de 1,5 miliarde franci fixat pentru anul 1975 unor asemenea intervenții.

Cu toate acestea, tendința de scădere a cursului dolarului nu a putut fi oprită, el situându-se față de francul francez, marca vest-germană, francul elvețian și florinul olandez la cele mai scăzute niveluri din ultimele 19 luni, respectiv sub nivelul atins la finele săptămânii precedente (vezi „Revista economică”, nr. 9/1975). Informațiile recente asupra evoluției și perspectivelor economiei ameri-

cane continuă să întrețină o atmosferă de neîncredere în dolar. Menținerea tendinței de scădere a dobânzilor pe piața monetară a S.U.A., dobînda preferențială (prime rate) fiind redusă de unele mari bănci americane la 8,25% de la 8,50, posibilitatea ca Sistemul federal de rezervă să efectueze o nouă reducere a taxei oficiale a scontului, influențează, de asemenea, în mod negativ poziția dolarului pe piețele valutare internaționale. Același efect l-au avut și zvonurile relative la faptul că țările membre ale O.P.E.C. ar intenționa să nu mai utilizeze dolarul ca monedă de referință la plata petrolului, urmînd să-l înlocuiască cu D.S.T. sau cu un grup (cocteil) de valute.

Recenta hotărîre a guvernatorilor băncilor centrale arabe de a crea un Fond monetar arab, cu capital exprimat în D.S.T. și ce-

VALUTA	Termen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DOLARUL S.U.A.	1LUNA					6,5625		7,1875			
	6LUNI							7,3125		7,6875	
FRANCU ELVEȚIAN	1LUNA	2,375			4,50			7,5625		8,00	
	6LUNI		4,375			5,125					
MARCA R.F.G.	1LUNA					5,375		6,625			
	6LUNI						5,375	6,375			
MARCA R.F.G.	1LUNA					6,0		6,50			
	6LUNI						6,375	6,875			

Nivelul orientativ al dobânzilor pe piața euroraiutelor în perioada 24—28 februarie 1975 (niveluri minime și maxime)

rerea lor de a se institui o nouă ordine monetară internațională care să țină seama de interesele țărilor în curs de dezvoltare au influențat, la rîndul lor, poziția dolarului pe piețele valutare internaționale.

Scăderea deosebită a cursului dolarului față de francul elvețian (nivelul de 2,3900 franci = 1 dolar înregistrat la mijlocul zilei de 27 februarie a.c., reprezentînd cel mai scăzut nivel atins vreodată de dolar față de moneda elvețiană), ceea ce a antrenat, de altfel, scăderea cursului acestei valute și față de celelalte valute occidentale, a survenit în urma unei cuvîntări a președintelui Băncii Naționale a Elveției, Fritz Leutwiler, în care acesta s-a referit, între altele, la eventualitatea unor noi măsuri pentru a se evita o revalorizare de fapt prea accentuată a francului față de diversele valute.

Evoluția prețului aurului a fost influențată în ultimul timp atît de instabilitatea pronunțată existentă pe piețele valutare occidentale, cit și de unele acțiuni inițiate de țările membre ale Pieței Comune în vederea repunerii rezervelor oficiale de aur ale acestor țări în circuitul financiar internațional. Guvernatorii băncilor centrale din țările respective au elaborat recent un proiect de punere în practică a acordului de la Zeist, încheiat în aprilie 1974 între aceste bănci și care prevedea, printre altele, liberalizarea tranzacțiilor cu aur atît între băncile centrale respective, cit și între acestea și piață. Proiectul are în vedere, însă, ca prin liberalizarea tranzacțiilor cu aur să se evite o eventuală creștere a stocului de aur aflat în rezervele oficiale ale băncilor centrale ale țărilor Pieței Comune, precum și evitarea unor influențe negative asupra pieței acestui metal.

Taxa oficială a scontului în unele țări capitaliste la data de 28 II 1975

Anghia ^{*)}	10,50%	Italia	8,0%
Austria	6,50%	Japonia	9,0%
Belgia	8,25%	Luxemburg	8,25%
Canada	8,25%	Norvegia	5,50%
Danemarca	0,0%	Olanda	7,0%
Elveția	5,0%	Suedia	7,0%
Finlanda	0,25%	S.U.A.	6,75%
Franta	11,0%	*) Dobînda minimă de împrumut (Minimum Lending Rate)	
R.F.G.	5,50%		
Israel	6,0%		

Teodor GIURGIU

IPOTEZE — PREVIZIUNI

● Repere ale construcțiilor de mașini din Japonia

ÎN CERCURILE de specialitate se apreciază că în anii 1973—1980 producția industriei constructoare de mașini din Japonia va spori anual cu 7,1% (în prețuri constante), iar în perioada 1980—1985 — cu 6,8%. În ritmul cel mai rapid va crește producția de utilaje energetice nucleare, de roboți industriali, de utilaje de birou, de instalații de epurare, precum și de instalații electronice cu destinație industrială.

Pînă în prezent, principalele articole de export ale industriei constructoare de mașini din Japonia erau automobilele, navele și aparatele electrice pentru uz casnic, inclusiv cele electronice. În anii 1975—1985 se prevede diversificarea livrărilor la export, îndeosebi prin sporirea ponderii instalațiilor electronice cu destinație industrială și componentelor electronice.

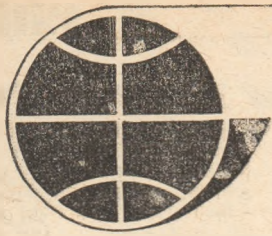
● Polonia : Programul Vistula

VISTULA este singurul fluviu mare între Atlantic și Caucaz, care n-a fost încă „domesticit” — scria nu de mult revista „Hebdomadaire polonais” (nr. 49/1974). Începînd din acest deceniu și pînă la sfîrșitul secolului, autoritățile poloneze își propun să amenajeze integral cursul Vistulei, pentru a o transforma într-o importanță cale navigabilă (îndeosebi pentru transportul cărbunelui destinat termocentralelor), precum și pentru a proteja terenurile agricole împotriva inundațiilor.

Pe cursul superior al fluviului — pe un tronson de 280 km — urmează a fi construite pînă în 1985 nu mai puțin de nouăsprezece baraje. Pe cursul mijlociu se desfășoară de pe acum lucrările de regularizare, iar pe cursul inferior se prevede construirea altor baraje și efectuarea construcțiilor necesare pentru dezvoltarea rețelei rutiere.

● Reduceri ale consumului de carburanți.

ÎN CERCURILE de specialitate din S.U.A. se apreciază că perfecționările tehnologice realizate de Administrația pentru aeronautică și cercetarea spațiului cosmic (N.A.S.A.) vor contribui la reducerea simțitoare a consumului de carburanți în transporturile aeriene. Aplicarea lor pe plan mondial ar putea permite economisirea, în jurul anului 1990, a aproximativ două milioane de barili de produse petoliere pe zi. După cum s-a arătat recent, cercetările agenției vor fi orientate, între altele, către reducerea greutateii aeronavelor prin utilizarea de materiale mai ușoare și către punerea la punct a unor motoare cu randament superior, precum și către elaborarea unor procedee de exploatare a acestora în condiții mai economice.

Spre o rețea alimentară

mondială?

ÎNTRE 10 și 12 februarie la Londra s-au desfășurat lucrările unei conferințe internaționale, convocată la sugestia Conferinței mondiale pentru alimentație (Roma, noiembrie 1974): pe ordinea sa de zi a figurat problema creării de rezerve alimentare mondiale, care să fie folosite în regiunile afectate de secetă sau de o gravă penurie de alimente. Reprezentanții celor 19 state participante (printre care Australia, Canada, Japonia, țările Pieței Comune vest-europene, S.U.A. și U.R.S.S.) au căzut de acord ca aceste rezerve alimentare — care urmează să totalizeze 60 milioane tone de cereale — să se afle în păstrarea statele producătoare. Stocurile naționale astfel constituite vor fi încadrate într-o rețea internațională. Se apreciază, însă, că vor fi necesari mai mulți ani până se va putea realiza acest lucru. Țările în curs de dezvoltare înțeleg, în orice caz, să se ajute în același timp și ele singure punându-și în valoare resursele de care dispun.

Resurse pentru industria chimică

CONCOMITENT cu fiecare tonă de țiței (în medie, în valoare de 8 ruble), extrasă în zona petroliferă din Azerbaidjan, se scot la suprafață și se aruncă — poluând mediul înconjurător — sute de mc apă de sondă, care conține în soluție materii prime prețioase (în valoare de 300 ruble) pentru industria chimică — scrie ziarul *Sotialisticeskaia industria*. După calculele autorului articolului respectiv, la un debit mediu zilnic de 700 mc de apă o sondă petroliferă în funcțiune aduce la suprafață anual 1 470 tone de sare de bucătărie și circa 900 tone de alți compuși (săruri de potasiu, calciu, magneziu, brom, iod etc.). Valorificarea acestor materii prime ar permite realizarea unei rentabilități ridicate, complexe, ținând seama fie numai de faptul că o tonă de sare de bucătărie obținută din apele de sondă revine — arată ziarul — de circa douăzeci de ori mai ieftin decât cea extrasă din marele zăcămint de la Baskunciak.

Cu condiția folosirii raționale...

DUPĂ o avalanșă de previziuni pesimiste privind epuizarea resurselor de ma-

terii prime ale omenirii, iată că în prezent încep să-și facă loc și constatările ceva mai optimiste. Într-un studiu recent al Consiliului Securității Naționale al S.U.A., elaborat pentru Casa Albă și Congres, se specifică: „Datele disponibile și ultimele cercetări arată că în scoarța Pământului se află materii prime suficiente pentru a se face față necesităților omenirii privind aproape orice material, pînă cu mult după sfîrșitul secolului”. Documentul constată că o serie de evenimente au concurat pentru a face ca lucrurile să pară mai grave decît sînt în realitate. În 1973 s-a înregistrat o creștere simultană a cererii din partea tuturor țărilor industriale importante, ceea ce a provocat lipsuri temporare și a determinat o majorare a prețurilor, declanșînd achiziții speculative, ca modalitate de luptă împotriva inflației. În ce privește perspectivele S.U.A., studiul conchide: „Materiile prime necesare menținerii economiei americane în plină activitate vor fi în cantitate suficientă în anii viitori și disponibile la prețuri rezonabile — cu condiția să se procedeze la o folosire rațională a lor”. Condiție dificilă însă în societatea capitalistă, în care domină criteriul maximului de profit.

Energia incorporată în produse

CONFORM unor calcule efectuate de specialiștii companiilor „Shell” și „Imperial Chemical Industries”, consumul de energie în producția diferitelor materiale, destinate — între altele — fabricării ambalajelor, este mult mai redus în cazul sticlei, hîrtiei sau cartonului decît, de exemplu, în cel al peliculei de celuloză sau al aluminiului. La nivelul prețurilor și al producției din 1974, situația comparativă este următoarea (costul energiei, în dolari S.U.A.):

Produsul	Per tonă	Per mc
Clorură de polivinil	230	317
Polietilenă (la presiune joasă)	366	370
Polietilenă (la presiune înaltă)	370	340
Polipropilenă	287	258
Peliculă de celuloză	308	446
Hîrtie și carton	98	78
Sticle	32	77
Aluminiu	392	1 058
Tablă	87	678

Sursa: B.I.K.I., nr. 4 1975, p. 6.

O industrie în plină expansiune

LUPTA împotriva poluării a luat, în ultimii ani, proporții a căror amploare a determinat apariția unei noi industrii în plină expansiune: industria instalațiilor anti-poluante. Un studiu elaborat de O.C.D.E. dezvăluie că în perioada 1971—1975 cheltuielile specifice antrenate de controlul și lupta împotriva poluării reprezintă în medie 10% din produsul național brut în șase din cele șapte țări studiate: S.U.A., R.F.G., Marea Britanie, Italia, Olanda și Suedia. Cea de-a șaptea țară — Japonia — a realizat un nivel record de 40%.

După cum subliniază revista *Entreprise*,

previziunile pe termen lung indică mari șanse de creștere a investițiilor în acest domeniu. Această expansiune se referă nu numai la echipamentele anti-poluante propriu-zise, ci și la ansamblul aparatelor de măsură, testare și control.

Penetrația capitalului străin în R. F. G.

FAPTUL că R.F.G. se situează printre țările capitaliste cu o economie mai puțin afectată de recesiune constituie un stimulent pentru aflulul de capitaluri în această țară. Anul trecut în R.F.G. au luat ființă nu mai puțin de 396 filiale noi ale unor societăți străine, din care 65 engleze, 62 americane, 49 olandeze, 46 franceze, 22 elvețiene, 21 japoneze etc.

Se apreciază că, în perioada 1961—sem. I.1974, în economia R.F.G. au fost investite în total 38 270 milioane de mărci vest-germane, peste 40% din această sumă revenind capitalurilor originare din S.U.A. Mai bine de trei sferturi din investițiile străine au fost plasate în industrie, îndeosebi în subramuri ca: industria extractivă, prelucrarea petrolului, construcțiile de mașini, electrotehnică, chimie ș.a.

Agricultura Cehoslovaciei

PROGNOZELE referitoare la agricultura Cehoslovaciei prevăd realizarea unui obiectiv care — după cum arată revista *Ori-zont* — nu de mult părea deosebit de îndrăzneț și anume ca Cehoslovacia să devină independentă în domeniul aprovizionării cu

cereale. În anul 1974 s-au recoltat — pentru prima oară în istoria statului cehoslovac — peste 10 milioane tone de cereale (cu 100% mai mult decît acum zece ani), cantitate ce se apropie foarte mult de consumul anual de cereale. În acest scop, și în general al dezvoltării producției vegetale și animale, va continua specializarea și concentrarea producției sub forma unirii cooperativelor agricole pînă la obținerea suprafeței optime, în vederea creșterii randamentelor și reducerii cheltuielilor pe unitate de produs.

În prezent agricultura cehoslovacă acoperă pe deplin cererea de lapte, unt, ouă și carne.

Modul de evaluare a D.S.T.

C. Molovată, București — Cu începere de la 1 iunie 1974, Fondul Monetar Internațional a schimbat metoda de evaluare a drepturilor speciale de trageri (D.S.T.), monedă de cont creată în cadrul F.M.I. și destinată să acopere o parte din nevoile globale de lichiditate internațională. De la alocarea primelor D.S.T. (1 ianuarie 1970) și pînă la sfîrșitul lunii iunie a anului trecut, D.S.T. erau evaluate de F.M.I. în dolari S.U.A., la paritatea dolarului. În ianuarie 1970, un dolar S.U.A. era egal cu un D.S.T. — ambele avînd același conținut în aur —, iar rata de schimb a D.S.T. în raport cu alte valute — marca vest-germană, francul francez, lira sterlină etc. — era egală cu cursul de schimb al acestor valute față de dolar. După ce conținutul aur al dolarului a fost modificat în două rînduri, rata de schimb a D.S.T., față de dolar ajunsese în iunie 1974 la 1.20635 dolari pentru 1 D.S.T. Raportul dintre D.S.T. și alte valute se calcula astfel: dacă cursul de schimb al mărcii vest-germane, de exemplu, era de 2,50 mărci pentru un dolar, valoarea unui D.S.T. în mărci vest-germane se obținea înmulțind 2,50 cu 1.20635 (rata de schimb a D.S.T. în dolari), ceea ce dădea 1 D.S.T. = 3.01588 mărci vest-germane. Implicația era că valoarea dolarului era fixă, în timp ce aceea a celorlalte valute fluctua în jurul dolarului.

Noua metodă de evaluare a D.S.T., la care s-a ajuns în urma modificării poziției internaționale a dolarului în ultimii ani, constă în aceea că valoarea unui D.S.T., exprimată în orice valută, inclusiv dolarul S.U.A., se determină transformînd în valută dorită fiecare valută componentă dintr-un grup (coș) de 16 valute ce stau la baza determinării valorii D.S.T., folosind cursurile la vedere de pe piața valutară ale valutilor respective în raport cu moneda americană. Grupul (coșul) este format din valutele a 16 țări, care au deținut fiecare, în perioada 1968—1972, în medie peste 1% din exportul mondial de bunuri și servicii. Ponderea fiecăreia dintre aceste valute în componența grupului reflectă în general participarea celor 16 țări la totalul exporturilor mondiale.

Ponderea fiecăreia din cele 16 valute în valoarea D.S.T. este indicată în coloana 1 a tabelului. Aceste ponderi au fost înmulțite apoi cu vechea valoare în dolari S.U.A. a unui D.S.T. (1.20635 dolari), iar valorile în dolari S.U.A. astfel aflate (coloana 2) au fost transformate în valutele componente ale grupului, folosindu-se cursul efectiv din ziua de 28 iunie 1974 al dolarului S.U.A. față de celelalte 15 valute (coloana 3). Rezultatul obținut (coloana 4) arată compoziția actuală a unui D.S.T., compoziție care rămîne fixă.

Astfel, începînd cu data de 1 iulie 1974, valoarea unui D.S.T. este dată de suma celor 16 elemente, menționate în coloana 4 a tabelului. De la acea dată, Fondul Monetar Internațional determină zilnic cursul D.S.T. față de fiecare din cele 16 valute.

În acest scop, elementele componente din coloana 4 sînt transformate în dolari S.U.A. la cursul acestei monede față de celelalte 15 valute de pe piețele valutare reprezentative (New York, Londra, Frankfurt și Tokio), iar valoarea totală a unui D.S.T. exprimată astfel zilnic în dolari S.U.A., poate fi utilizată pentru a calcula valoarea zilnică a unui D.S.T., în oricare valută. Luînd ca exemplu situația din ziua de 2 iulie 1974, cînd valoarea unui D.S.T. era de 1.206375 dolari S.U.A. (sau 1 dolar S.U.A. = 0,828930 D.S.T.), valoarea zilnică a D.S.T. exprimată în oricare dintre celelalte 15 valute componente ale grupului (coșului) se calculează foarte simplu. De exemplu: în franci francezi: 1.206375 × 4,8135 (cursul efectiv al francului) = 5,806696 franci pentru un D.S.T.; în mărci vest-germane: 1.206375 × 2,5675 (cursul efectiv al mărcii) = 3.08530 mărci pentru un D.S.T. etc.

De asemenea, se poate afla la fel de ușor valoarea unui D.S.T. și în alte valute, în afara celor 16, pe baza cursului dintre valuta respectivă și dolarul S.U.A.

T. G.

Economii

T. Pavalache, Medgidia — 1) În 1973 Franța a consumat 116 milioane tone de petrol (ca însăși producînd sub 2 milioane tone pe an), care au acoperit două treimi din necesarul său de energie. Programul adoptat în februarie a.c. de Consiliul francez al planificării energiei prevede ca în 1985, deși redus la 97 milioane de tone, consumul de petrol să reprezinte peste 40 la sută din necesarul de energie al Franței (în loc de 62,3 la sută cît prevedea inițial al VI-lea plan francez). În 1974, consumul global de energie al Franței a scăzut cu 1,6 la sută, iar cel de produse petroliere cu 5,6 la sută, ca prim rezultat al măsurilor de economisire.

Sursele de economisire sînt foarte dispersate și de aceea de multe ori neglijate: se apreciază că jumătate din consumul de energie al industriei franceze este absorbit în secctoare în care energia conțiază cu mai puțin de 5 la sută din prețul de cost; reducerea temperaturii în locuințe de la 21°C la 20°C poate economisi în cazul Franței 1,5 milioane tone de petrol pe an; reglarea corectă a carburatorului și umflarea corespunzătoare a cauciucurilor unui autoturism pot aduce economii de benzină de 25 la sută și respectiv 8 la sută, etc. Prin eliminarea risipei, afirmă oficialitățile, se vor putea obține circa un sfert din economiile preconizate pînă în 1985; pentru restul de trei sferturi soluțiile vor trebui inventate sau — dacă există deja — aplicate, pe baza unor investiții.

2) Anul trecut în țara noastră s-au extras 14,486

milioane tone de țitei, cu 1,4 la sută mai mult decît în 1973.

**Restructurări
in comerțului
capitalist**

Liviu Măruntu, Orăștie — 1) „Teoria generală a folosirii miinii de lucru, a dobinzii și a banilor“ a lui J. M. Keynes există în traducere românească: ea a apărut în anul 1970, în Editura științifică. 2) Ca semnificative pentru restructurările produse în ultimele decenii în comerțul mondial, vă putem oferi următoarele date: în 1953 S.U.A. exportau mărfuri în valoare de 15,6 miliarde dolari, la fel de mult cît Anglia (7,1 miliarde), R.F.G. (4,7) și Franța (4) la un loc. Astăzi R.F.G. se apropie de nivelul S.U.A., iar Japonia și Franța au depășit Anglia, avînd fiecare un volum al exportului reprezentînd jumătate din cel al S.U.A.

Televizoare

Ing. G. Smeu, Iași — 1) Alcăsa luna trecută în fruntea Partidului conservator din Marea Britanie — ceea ce-i asigură șansa de a succeda ca prim ministru lui Harold Wilson, în caz de victorie a partidului său la eventuale noi alegeri — Margaret Thatcher are 49 de ani și a studiat la Oxford, fiind specialistă în drept fiscal. A fost ministru al Educației în 1972. 2) În țara noastră reveneau în 1973 aproape 103 televizoare la 1000 de locuitori, față de numai 3 televizoare la mia

de locuitori în 1960 și 73 în 1970. Anul trecut țara noastră a produs 451000 de televizoare, cu 13,3 la sută mai multe decît în 1973.

Bănci

Viorel Tatușescu, Corabia — 1) Privind sucursala din București a băncii americane Manufacturers Hanover Trust, vă recomandăm să consultați nr. 2 și 5/1974 ale revistei noastre. 2) La Moscova există în momentul de față 14 oficii ale unor bănci occidentale, reflectînd nivelul de dezvoltare atins în comerțul Est-Vest și rolul băncilor respective în finanțarea acestuia. Este vorba de trei bănci americane (Bank of America, Chase Manhattan și First National City Bank), patru bănci franceze (Crédit Lyonnais, Banque de Paris et des Pays Bas, Société Générale de Banque și Banque Nationale de Paris), două bănci vest-germane (Dresdner Bank și Deutsche Bank), una italiană (Banca Commerciale Italiana), una finlandeză și una suedeză. După cum relatează buletinul „Eastern Europe“, publicat de Camera de Comerț și Industrie din Londra, din Anglia sînt reprezentate Barclays Tozer Ltd (un consorțiu de trei bănci) și National Westminster Bank. Alte bănci intenționează să solicite acreditările necesare.

Oficii ale unor bănci occidentale există și în alte capitale ale unor țări socialiste, ca de exemplu la Varșovia (First National Bank din Chicago și Banque Nationale de Paris), la Budapesta (First National City Bank din New York) și la Sofia (Banca di Napoli, reflectare a faptului că Italia este principalul partener comercial occidental al Bulgariei). Se așteaptă ca și bănci din alte țări capitaliste să deschidă asemenea oficii, în special din Japonia, țară care pînă acum nu a făcut acest pas.

3) Băncile sovietice au și ele o serie de filiale în Europa occidentală (la Paris, Zürich, Frankfurt pe Main, iar în curînd și în Luxemburg) și în alte părți ale lumii cum ar fi Beirut și Singapore. Una dintre cele mai recente este Donaubank din Viena, menită să contribuie la finanțarea comerțului dintre Austria, U.R.S.S. și alte țări socialiste europene. Moscow Narodny Bank de la Londra este cea mai veche dintre băncile sovietice din străinătate, fiind înființată în anul 1919.

Valutele care intră în compoziția unui D.S.T.	Pondere	Fonderea înmulțită cu valoarea în dolari a D.S.T.	Cursuri de schimb la 28.VI.1974	Compoziția în valute din coloana 0
0	1	2	3	4
Dolarul S.U.A.	33,0	0,400	1,000	0,40
Marca vest-germ.	12,5	0,151	2,548	0,38
Lira sterlină	9,0	0,109	0,418	0,045
Francul francez	7,5	0,090	4,831	0,44
Yenul japonez	7,5	0,090	284,3	26,0
Dolarul canad.	6,0	0,072	0,974	0,071
Lira italiană	6,0	0,072	646,8	47,0
Florinul oland.	4,5	0,054	2,656	0,14
Francul belgian	3,5	0,042	37,97	1,60
Coroana suedeză	2,5	0,030	4,405	0,13
Dolarul austral.	1,5	0,018	0,673	0,012
Coroana daneză	1,5	0,018	6,006	0,11
Coroana norveg.	1,5	0,018	5,444	0,099
Peseta spaniolă	1,5	0,018	60,53	1,10
Silingul austr.	1,0	0,012	18,32	0,22
Șandul sud-afri	1,0	0,012	0,676	0,0082

PUBLICOM
AGENȚIE DE PUBLICITATE PENTRU COMERȚ EXTERIOR

EXPOZIȚIE INTERNAȚIONALĂ DE

CÎNTARE ȘI BALANȚE PENTRU LABORATOR ȘI INDUSTRIE

Expoziția va fi deschisă la Sala Palatului R. S. România, între 11-14 martie 1975.

Orele de vizitare : zilnic 10-16

Expun ultimele noutăți în acest domeniu firme de renume din următoarele țări :

<i>Austria</i>   – BIZERBA WAAGEN GmbH
<p style="text-align: center;"><i>R. F. Germania</i></p> <p>– CARL SCHENK
– SARTORIUS
– PFISTER</p> | <p style="text-align: center;"><i>Italia</i></p> <p>– I.A.G. ELBERG</p>
<p style="text-align: center;"><i>Iugoslavia</i></p> <p>– LIBELLA CELJE</p> |
|---|--|

Pentru informații suplimentare adresați-vă la PUBLICOM – telefon 14 75 35.

IN CURÎND APARE

„ACTIVITATEA FINANCIARĂ — CONTROLUL ECONOMIC”

Editată de REVISTA ECONOMICĂ

Din cuprins : fondurile întreprinderii și planificarea financiară ; creditarea și decontarea între unitățile socialiste ; regimul prețurilor ; calculul și plata drepturilor bănești ; analiza financiară ; controlul de partid și de stat ; controlul ierarhic operativ-curent și controlul preventiv ; controlul financiar intern ; răspunderea celor care activează în sectorul financiar și de control ; jurisdicții speciale ; exper-tizele contabile ; recuperarea pagubelor aduse unităților socialiste.

**ULTIMELE ZILE ÎN CARE MAI PUTEȚI EXPEDIA REDACȚIEI NOASTRE
O COMANDĂ ÎN CARE SĂ SOLICITAȚI EXPEDIEREA VOLUMULUI PRIN
COLET POȘTAL RAMBURS (COSTUL UNUI EXEMPLAR 20 LEI).**

Resursele naturale

(Urmare din pag. 22)

extracției petroliere s-a mutat de mai multe ori. În primii ani după revoluție, principalul centru petrolifer era Azerbaidjanul. După al doilea război mondial, cantitatea cea mai mare de țiței se extrăgea din regiunea Volgăi. În prezent cele mai mari zăcăminte se află în Siberia. Au fost descoperite și puse în valoare numeroase zăcăminte de țiței și de gaze naturale.

Europa Occidentală a fost prin tradiție lipsită de resurse de hidrocarburi. După al doilea război mondial R.F. Germania și Austria au început să extragă câteva milioane de tone de țiței anual. Olanda a devenit mare producătoare de gaze naturale. În anii din urmă, descoperirea și începerea exploatarei zăcămintelor din platforma continentală a Mării Nordului a transformat unele țări vest-europene în producători.

Așadar, ce putem conchide în legătură cu viitorul resurselor naturale ? Mai întâi de toate nu putem eluda faptul că orice prognoză, fie ea un amplu raționament speculativ, este necesarmente infirmă, pentru că în istoria viitoare pot interveni factori cu totul neprevăzuți, fie că ei au existat în situația trecută, dar au rămas neobservați, fie că au apărut mai târziu. Nici o anticipație nu se poate elibera de analiza trecutului. Norocul anticipației constă însă în faptul că nici istoria viitoare reală nu poate scăpa de povara trecutului. Viitorul poartă în sine trecutul, dar și trecutul poartă germeii viitorului. Situaându-se la cumpăna dintre trecut și viitor, datorită unității dintre ele, omul anticipativ își poate construi ipoteze verosimile.

Am văzut deci că tehnologia nu este numai o devastatoare de resurse naturale, ci și o economisitoare și înmulțitoare a acestora. În substanța sa genetică există de pe acum puternice aptitudini adaptive care îi permit să facă față unor situații diferite. Până în prezent, componenta economisitoare de resurse naturale a acționat în subsidiar, ca un subprodus al tendinței generale de maximizare a efectelor în cadrul unor restricții date. Aspectul intensiv, al largirii resurselor, a acționat pe planul al doilea. Împins pe primul plan, el ar putea să dea rezultate noi, de o amploare mai mare. Aspectul extensiv are încă sfere de aplicare vaste, mai ales dacă ne gândim la pătrunderea în adâncul scoarței pământului sau la transformarea unor substanțe banale în resurse naturale noi.

Sub tensiunea nevoii, omul a știut întotdeauna să-și găsească resursele de inteligență și inventivitate, care să-i permită să rezolve problemele. De aceea, credem că spectrul unei posibile epuizări a resurselor naturale ne va conduce la creșterea potențialului tehnologiei noastre și la mutarea continuă a limitelor resurselor. Nici optimismul roz, nici pesimismul sumbru nu sînt de natură să ne ajute la găsirea soluțiilor. Efortul inventiv continuu, intrat în obișnuința acțiunii sociale, ne conferă certitudinea că limitele pe care ni le impun resursele naturale vor putea fi împinse mereu mai departe. Că aceasta comportă, printre altele, și renunțarea la o economie risipitoare, de tip capitalist, destrămarea unor situații de monopol, o mai mare dreptate în relațiile economice internaționale, nu face decât să indice că amplificarea forței tehnologice a omenirii implică, în unele momente istorice, și schimbarea unor raporturi sociale și politice interne și internaționale.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Nr. 10 din 7 martie 1975

- Cuvîntul vremurilor și al vre-
rilor noastre (Vasile Porum-
bescu) 1
- 6 Martie 1945 – reafirmare a
virtuților poporului român.
(prof. univ. dr. Titu Georgescu) 2
- 8 Martie – Femeia în con-
temporaneitatea românească
(dr. Ana Gluvacov) 4

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Ritmul înalt de creștere eco-
nomică – caracteristică esen-
țială a edificării societății
socialiste multilateral dezvoltate
(conf. univ. dr. Dumitru
Pugna) 5
- Creșterea continuă a nivelului
de trai al populației – obiec-
tiv suprem al politicii P.C.R.
(dr. Marinache Vasilescu) 8
- Modalități de valorificare supe-
rioară a fondului financiar (ing.
Nicolae Popescu) 11

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Adunarea generală a oameni-
lor muncii (Petru Despot) 13
- Cabinetele teritoriale de orga-
nizare – (Interviu cu dr. ing.
Ion Romănu) 14

TEORII ● IDEI

- Documentar economic. Politi-
ca P.C.R. în problema na-
țională (dr. Elena Florea) 16
- Noțiuni și categorii economice.
Reproducția largită a forței de
muncă (lect. univ. Ioana Iovă-
nescu) 18
- Școli ● curente ● econo-
miști : Indexarea în dezba-
tarea economiștilor occidentali
(dr. C. Bichi) 20
- Omul ● tehnică ● mediul :
Dinamica istorică și viitorul
resurselor naturale (dr. Ihor
Lemnij) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- În actualitate : ONU. Confe-
rința mondială pentru indus-
trializare (L. Stroja) 23
- O nouă fază a crizei sistemului
capitalist. „Recesiune mul-
tilatoare” (N. Ionescu) 24
- Anul internațional al femeii.
Forța de muncă feminină în
dezvoltarea social-economică
(Emil Mesaroș) 27

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general
de redacție), Stere Gioga, Ioniță Ol-
teanu (redactor șef adjunct), Maria D.
Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Prezentarea grafică : arh. Ion Popa

Redacția și administrația : Calea Doroban-
ților nr. 11-25, București 22, Sectorul 1,
telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. —
filiala sect. I București
Tiparul : Combinatul poligrafic
„Casa Științei”

MĂRȚIȘOR '75

CADOURI ATRĂGĂTOARE:

- baticuri
- cordoane
- mănuși
- poșete
- ciorapi
- pulovere
- jachete
- confecții texturate
- pantofi
- eșarfe
- papuci de casă

„E LUNG PĂMINTUL, BA E LAT...”
DAR POATE FI TELEVIZAT !

Vreți să-i vedeți pe cosmonauți în zbor ?
Vreți să vizionați filme la domiciliu ?
Vreți ca — instalat — confortabil în fotoliu,
în compania familiei — să asistați la toate
derbiurile sportive ?

OMNIPREZENȚA VĂ ESTE ASIGURATĂ DE UN
TELEVIZOR !

Micul ecran este în slujba telespectatorilor de
toate vîrstele, bărbați, femei, copii. El vă proiec-
tează în casă filme artistice, piese de teatru,
actualitatea în imagini, emisiuni literare, filme
documentare și științifice, seriale, emisiuni pen-
tru cei mici etc.

Ce puteți face astăzi, nu lăsați
pe mâine : cumpărați-vă imediat
un televizor, pentru a putea ur-
mări teleemisiunile chiar din
seara aceasta.

Vă recomandăm următoarele
mărci de calitate :

— Cu diagonala ecranului de
47 cm

● VENUS ● OLIMP ● ARIA

● MODERN

— Cu diagonala ecranului de
59—61 cm

● OPERA ● SATURN ● CLA-
SIC ● DIANA ● ELECTRA

— Cu diagonala ecranului de
65 cm

● ASTRONAUT ● LUX.
TEHNICĂ AVANSATĂ — IMA-
GINE ȘI SUNET DE CALITATE
ESTETICĂ
FUNȚIONALITATE